

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS FIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A Nyut. és a színészek.

Nem mondunk újat, amikor megállapítjuk, hogy a sajtó és a csendőrség között egymás kölcsönös támogatását illetően tökéletes összhangnak kell lennie. A sajtó nyilvánossága és a nyomtatott betű hatalmas tényezők, amelyeket egyetlen közbiztonsági szerv sem hagyhat figyelmen kívül, a közbiztonsági szerveknek a sajtó iránt való előzékenységét és támogatását viszont a sajtó nem nélkülözheti.

Politikával nem foglalkozunk s nem is az egyes lapok politikai pártállása érdekeli minket a sajtóval való kapcsolatunkban, hanem csak az, hogy a munkánkban legyen segítségünkre, amikor pedig velünk foglalkozik, legyen tárgyilagos.

Nem vitatjuk a sajtó jogát, hogy az ország közintézményeit bírálja; ez nem is egyedül az újságíró privilégiuma, hanem joga minden polgárnak, aki a közintézmények fenntartásához hozzájárul. A közintézményeknek pedig nem tiltakozniok kell a bírálat ellen, hanem állaniok kell azt.

Nagyon jól tudjuk, sőt bizonyos korlátok között természetesen is tartjuk, hogy az újságok nem mindig úgy állítanak minket a maguk nyilvánossága elé, ahogy vagyunk, hanem odatartják olvasóik elé a politika sokszínű szemüvegét, hogy azon keresztül nézzenek és bíráljanak minket s lássanak nem olyannak, amilyenek vagyunk, hanem amilyenek a szemüveg mutat minket. Mi azonban viszont tisztában vagyunk önmagunkkal: nem kérkedünk vele, de nem is titkoljuk, hogy melyik helyen állunk akár a „művelt Nyugat” csendőrségeinek sorában is, tudjuk tehát, hogy nyugodtan állhatunk minden bírálatot. Amit teszünk, az csak egyenes, becsületes és jószándékú, ami hiba itt-ott mégis esik — és ugyan hol nem esik? — az nem attól van, hogy csendőrök, hanem, hogy emberek vagyunk, ezen pedig nem tudunk segíteni.

És aztán talán a dolgunkhoz is értünk valamicskét. Annyit mindenesetre, hogy úgynevezett hallatlan baklövésokről nem igen tudunk, amiket el szoknánk követni. Éppen ezért nagyot néztünk, amikor az egyik délutáni ujság, jóindulattal bár, de szóvátette a nyomozó utasításunkban előírt bűnügyi nyilvántartásunk B) 17. pontját, amely a körözött egyéneknek foglalkozás szerint való csoportosításában — a színészeket is tárgyalja. Furesának találta, hogy a csendőrség a B) nyilvántartás kevésbé díszes társaságában az ország összes színészeit is nyilvántartja, köztük természetesen a Nemzeti Színház, sőt talán még a m. kir. Operaház művészeit és művésznőit is.

A délutáni lapközlemény nyomán több másik lap is foglalkozott a dologgal, ki komolyan, ki tréfásan, ki meg éppen vezércikkben. Mi pedig, amikor olvastuk a cikkeket, olvasás közben megállottunk egy pillanatra és igyekeztünk elképzelni, hogy vajjon mi lenne velünk, ha az adminisztráció egyszerűsítésének nagyobb dicsőségére valakinek tényleg eszébe jutna elrendelni, hogy az ország összes színészeit, artistáit, jósait, esernyőcsinálót stb. stb. névszerint nyilvántartsuk? Borzalómmal gondoltunk a szegény örsökre és a nyomozó alosztályokra, amelyeknek ezt a rettenetes és haszontalan munkát végezniök kellene, de aztán elhessegettük magunktól a gonosz víziót és mosolyogva olvastuk tovább a fejtegetést arról, hogy a m. kir. csendőrség a XX. században is éhenkórász csepürágóknak, ergo: nyilvántartandó közártalmúaknak tekinti a Nemzeti Színház művészeit.

No de aztán szerencsére hamarosan kiderült a tévedés, még mielőtt a színművészekkel és főleg a színművésznőkkel háborúságba keveredtünk volna miatta. Kiderült, hogy tiszteséges foglalkozású, becsületes embereket egyedül a foglalkozásuk miatt dehogyan tartunk nyilván, éppen elég bajunk van a többivel. Akik azonban összeütközésbe jutnak a törvénnyel, azokat a foglalkozásuk szerint is kartotékglédába állítjuk, hogy kéznél legyenek, ha újra baj lenne velük a kréta körül. Abban pedig, hogy ezek között színészek is akadhatnak, nem volt közöttünk nézeteltérés.

És most jön az, amiért erről az egyébként nem nagyon jelentékeny dologról itt megemlékezünk: a következő napon valamennyi újság, élén a délutáni lappal, teljes tárgyilagossággal beismerte a tévedést és lojálisan visszavonta, amit az előző nap a dologgal kapcsolatban rólunk írt.

Hát igen: ez őszinte, egyenes és becsületes dolog volt. Elvégre tévedés mindig eshetik, de tévednie csak annak szabad, akinek elegendő tárgyilagossága van hozzá, hogy a tévedését be is ismerje, ha kell. Nem hisszük, hogy az illető lapoknak csak egy szemernyit is ártott volna ez a kis rektifikálás, nekünk ellenben sokat használt, mert utóvégre nem kívánhatjuk meg minden újságolvasó embertől, hogy a nyomozó utasításunkat áttanulmányozza és abból győződjék meg róla, hogy nekünk van igazunk.

Ha ezután is mindig így lesz, akkor nyugodtan fogadjuk a sajtó bírálatát, még azét is, amely itt-ott, politikai programjának egyes kérdéseiben talán ellenfelünknek tekinti magát, mert a lovagias ellenfél a küzdelemben is becsületes és tiszteletreméltó. És akkor nem féltjük a sajtó és a csendőrség együttműködését sem, mert annak nincs más feltétele, mint kölcsönös jószándék arra, hogy megértsük egymást. Örömmel konstatáljuk, hogy a Nyut.-nak a színművészetrel való konfliktusa ennek a kölcsönös megértésnek a próbáját fényesen kiállotta.

Támpontok az őrök és a nyomozó alosztályok együttműködéséhez.

Írta: vitéz KUDAR LAJOS százados.

Folyó év március hó 1-én megkezdtek működésüket a csendőrség nyomozó alakulatai (bár egyelőre nem az eredetileg tervezett számban és létszámmal) és ezzel kapcsolatban életbelépett a Cs. — 4. utasítás (Nyut.) tervezete is.

Mindazt, amit az őrparancsnoknak a nyomozó alakulatokkal kapcsolatban tudnia kell, a Nyut. VI. fejezete tartalmazza. Aki tehát ezt a VI. fejezetet ismeri, az minden irányú teendőivel tisztában van ugyan, de azért nem árt, ha az őrparancsnokok és a csendőrök tájékozásul az egész utasítást, vagyis annak a nyomozó alosztályok számára szolgáló részét is, áttanulmányozzák.

A bűnügyi nyomozások gyakorlati keresztülvitele eddig csak az őrök feladata volt, amelyeket ebben a szolgálatban — ha annak szüksége felmerült — a szakaszparancsnok személyesen támogatott, a szárnyparancsnok pedig a Szut. 600. pontjában lefektetett kötelességénél fogva, utólagosan, a fogalmazványok átvizsgálása alkalmával, útbaigazításokkal és oktatással látott el.

Most, a nyomozó alakulatok életrekelésével, az őrök nyomozó szolgálatukat, ha annak szüksége mutatkozik, a nyomozó alosztályok nyomozó legénységének, esetleg az oda beosztott tisztaknak személyes támogatásával és a nyomozó alosztályok gazdag technikai felszerelésének igénybevételével láthatják el, természetesen a szakasz- és szárnyparancsnokok

eddig jogainak és kötelességeinek teljes épségben tartása mellett. Az őrök tehát a nyomozó alosztályokban értékes segítőtársra lelhetnek, de csak abban az esetben, ha azokkal tökéletesen és céltudatosan együttműködnek és ha nemcsak ők várnak a nyomozó alosztályoktól segítséget, hanem azoknak maguk is segítséget nyújtanak.

Immár két hónap telt el a nyomozó alosztályok működésének megkezdése óta és a kezdet nehézségeitől eltekintve (amelyekre egyébként a budapesti nyomozó alosztály a Nyomozati Értesítőben néhányszor már reá is mutatott), örömmel lehet konstatálni, hogy a nyomozó alosztályok és az őrök együttműködése mind szorosabbá és kedvezőbbé válik. Vannak azonban egyes kérdések, amelyekben még mindig kételyek uralkodnak s amelyeknek megbeszélése kívánatosnak mutatkozik. Ezeknek a kérdéseknek a tisztázására és az esetleg itt-ott még meglevő téves nézeteknek az eloszttására fogok törekedni e cikkem keretében. Természetes, hogy nem ölelhetem fel egy cikk keretében az eddig előfordult összes hibákat s lényegtelenebb részletekre sem térhetek ki, mert túlsok adattal csak az áttekintést csökkenteném, az olvasót kifárasztanám s így célokat nem érném el, ezért a nyomozó alosztályoknál és a csendőrség sajtóirodájánál szerzett tapasztalatok alapján csupán néhány gyakorlati útbaigazítást óhajtok adni az őrparancsnokoknak.

Mindenekelőtt annak a fontosságát kívánom hangsúlyozni, hogy a nyomozó alosztályoknak minden olyan bűncselekményről, amelyknél helyszínelésre van szükség, minél előbb kell tudomást szerezniük. Már a Nyut. 413. pontja is megállapítja, hogy a bűncselekményt rendszerint az elkövetés utáni 1—2 napon belül a legkönnyebb kideríteni, vagyis

A magyar név.

*Magyar! Zengése van e pusztá szónak —
Mint ablakon, mikor az áldott zápor
Az életről mesél a haldoklónak.*

*Zenéje, ritmusa van a magyarnak —
Mint ólmozott koporsó födelén a
Kövér, a gazdag nyári zivatarnak.*

*Imádkozz, hogya véletlen kimondod,
Nehogy melledre égessék e jellel
Az árvaságot, a könnyet, a gondot.*

*Mert átkozott a sorsa a magyarnak —
Mint termő gyümölcsfának, amelyből
Horpadt sírokra fejfákat faragnak.*

*Magyar! Egy ezredév zokog e szóban —
Nincs a turáni átokra olyan név,
Amely ráillenék e népre jobban.*

*Nincs drága kéz, mely selyemre hímezzé,
Csak kincsünk lángol a fekete zászlón,
Csak a gyehennánk világít messze.*

*Magyar! Hangzása komor, hideg, zordon,
S nehéz, mint a bilincs, vagy mint a járom...
De mégis büszkén, emelt fővel hordom!*

1926.

IFJ. SZÁSZ KÁROLY.

A halálos ellenség.

írta: CSERMELY GYULA.

A radnai havasok szakadékos völgyeit még megfűküdte a ködpárás éjszaka; a hegyóriások bozontos vállait még fekete köpönyeg burkolta, sőt a havasok nagyjának, az Ünökőnek koronája is beleveszett még a világtalan éjbe. Még aludtak a falvak, a lankákon guggoló magános kis parasztházak is aludtak, csak a kötelességtudás volt már ébren: két csendőr portyázta az erdőt, mert jelentették a kerülők az őrnek, hogy vadorzók garázdálkodnak az erdőben.

Az óradnai őrön szolgált a két portyázó csendőr; az egyik, Barabás, már több mint egy év óta örködött itt a közjó és a rend fölött, a másik, akit Péterfi Istvának hívtak, csak pár hete teljesített itt szolgálatot.

Egész éjszaka portyáztak az erdőben, óvatosan, nesz nélkül, hogy gyanút ne fogjon egy-egy orvvadász, ha netalán a közelükben áll lesben; olykor hol az egyik, hol a másik feküdt hasmánt az avarba és tapasztotta fülét

hogy a nyomozás sikerének egyik főtítka: a gyorsaság. A nyomozó alosztályok helyszínelői is tehát csak úgy működhetnek sikeresen és csak úgy bocsáthatnak használható adatokat az őrök rendelkezésére, ha minél előbb a helyszínen lehetnek.

Nagy hiba, ha már maga az őrparancsnok is későn értesül az őrskörletében előfordult bűncselekményről, de még nagyobb hiba, ha az őrparancsnok hozzá még egy-két napig elbibelődik a nyomozással s csak amikor látja, hogy nem tud eredményt elérni, akkor jelenti be az esetet a nyomozó alosztálynak, hogy: „lássuk hát, mit tudnak a nyomozók!” Ha a nyomozók csak napok múlva jelenhetnek meg a bűncselekmény színhelyén, akkor a legtöbb esetben semmit sem tudnak, mert amiből éppen ki tudnának indulni, a helyszínt, számukra akkorra már elvesztett. Az ilyen késedelmeskedő őrparancsnok tehát nem csak felelősségrevonásnak teszi ki magát, hanem egy kiderítetlen esetnek is okozójává válhat.

Mi tehát a helyes eljárás?

Az első követelmény az, hogy az őrparancsnok szervezze meg az őrskörletében a hírszolgálatot és a besugórendszert. Hihetetlenül hangzik, de előfordult, hogy egy őrskörletben elkövetett 5000 pengős betöréses lopásról az őrparancsnok csak három nap múlva értesült. Aki azt akarja mentségül felhozni, hogy az esetről azért nem tudott, mert azt az őrön nem jelentették fel, az olvassa el a Szut. 405. pontjának utolsó bekezdését.

Amint az őrparancsnok a bűncselekményt tudomásul vette, azonnal, tehát még a nyomozás megindítása előtt megállapítja, hogy azt a Nyut. értelmében be kell-e jelentenie vagy sem. Megjegyzem, hogy ha a helyszínen való megjelenés sürgős — aminthogy mindig az —, akkor az őrparancsnoknak nem sza-

bad a távbeszélő-összeköttetésre várnia, vagy a jelentések fogalmazása céljából késedelmeskednie, hanem, ha a nyomozást ő indítja meg, a bejelentést az őrön maradó helyettesére vagy valamelyik ügyesebb csendőrré is reábízhathja, akinek azonban a szükséges adatokat természetesen meg kell mondania, esetleg a feljelentőt ebből a célból visszahagyja s meghagyja neki, hogy dolga végeztével — ha szükséges — azonnal menjen a járőr után. Egyszerűen a lehetőség szerint arra kell törekedni, hogy a bejelentés miatt a járőrnek a helyszínen való megjelenése késedelmet ne szenvedjen. Ha pedig a bejelentést mindenképpen az őrparancsnoknak kell elintéznie, akkor vezényeljen ki azonnal egy járőrt, azzal a feladattal, hogy az ő megérkezéséig a helyszínt őrizze meg és a legszükségesebb intézkedéseket tegye meg.

Arra nézve, hogy a bűncselekményt be kell-e és hova jelenteni, a Nyut. 9. melléklete részletesen felvilágosítást nyújt.

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az előfordult bűncselekmény a 9. melléklet Megjegyzés 12. pontjában fel van-e sorolva vagy sem? Ha fel van sorolva, akkor tovább megyünk a Megjegyzés 13. pontjára és megállapítjuk, hogy az előfordult bűncselekmény az ott felsorolt feltételek valamelyikének megfelel-e. Mert pl. a magánosok elleni erőszak büntette a 12. pontban fel van ugyan sorolva, de ha az a helyi jelentőséget meg nem haladja, közfeltűnést nem keltett, nyomozása nem ígérkezik bonyolultnak, másutt elkövetett bűncselekményekkel nem áll összefüggésben és a tettesek is ismereteseek, nem kell bejelenteni.

Ha tehát a bűncselekményről megállapítást nyert, hogy a Nyut. 9. melléklet Megjegyzés 12. és 13. pontjainak együttes rendelkezései alapján be kell je-

a földhöz, hall-e vajjon emberi lépéseket; de az őserdő nem adott hangot, ma otthon maradt minden orvvadász, úgy látszott.

Mikor pirkadni kezdett, kifelé igyekeztek az erdőből, de nem toronyiránt Radnának, hanem hatalmas ívben majd a Kerekhavas aljáig mentek, hogy elérvén az országutat, útbaejtsék Újradna községet s csak azután vonuljanak be az őrre.

Nyár volt s az éjszaka, alig negyedórai hajnalodás után, átengedte a világot a napnak, s mire kiért a két csendőr az erdőből, már aranyos-fehéren húzódott el lábuk alatt az országút.

Csak kevés szót váltottak egymással, mert kötelességének ismerte mindegyik, hogy figyelje az ébredő vidéket. Elkésett fatolvaj is akadhat vagy állatcsempész, akit le lehet fűlelni; a mélységes reggeli csendben két-háromszáz lépésnyiről is hallatszik, ha ember vagy állat törtet a bozóton keresztül. Jobbra figyelt az egyik, balra, be az erdőbe a másik, időnkint meg is álltak, hogy saját lépéseik se zavarják a csendet, de semmi gyanutkeltő sem látszott vagy hallatszott.

Egyik fordulójánál az útnak — minden századik lépésre kanyarodik itt merészen a szerpentin-út — egy fiatal legény jött Újradna irányából fölfelé. Bocskoros, tiszós, magasnövésű oláh volt, aki, mikor mellettük elhaladt, megemelte ugyan a kucsmáját és bune diminyácát, jó reggelt kívánt a két csendőrnek, de amellet oly vadul nézett Barabásra, mintha meg akarta volna gyilkolni a szemével.

Se puska, se fejsze, se gyanutkeltően kidomborult

oldaltarisznya nem volt az embernél, mégis megállította Barabás. Vizszonozta köszöntését és kérdezte:

— No, hogy vagyunk, Moldován Árszentye?

— Köszönöm kérdését, domnule. Kitöltöttem a hat hónapot s most itt vagyok.

— Honnan, hová ilyen jókor?... Még öt óra sincs.

— Újradnáról jövök, mert hát btt lakom és Lajosfalvára igyekszem, ahol dolgom lesz.

— Mikor kerültél haza a városból? (A „város” alatt Besztercét értette, helyesebben a törvényszéki fogházat.)

— Most két hete, domnule káporál. Miben se volt hiányom a városban, a feleségem is bejött hozzám vagy négyszer, a kislám is emberré nőtt azóta, de — fojtott hangja itt alattomosan fenyegető lett — mégsem felejttem el azt a hat hónapot és — ne felejtse el más se... voje buna.

Megemelte a kucsmáját és tovább ment.

A csendőrök is folytatták útjukat és Péterfi kérdéssel fordult a társához:

— Miért állítottad meg ezt a legényt, hiszen mi gyanusat sem nézhettél ki belőle.

— Megállítottam csak azért, hogy te is jól megjegyehsd magadnak. Te még új ember vagy ezen a vidéken, még nem igen tudod, hogy ki kicsoda. Ez a Moldován Árszentye a legagyafurttabb orvvadász volt a környéken; puskája volt kettő, tán három is, de egyet sem otthon tartott a házában. Mindig üres kézzel ment el hazulról, ha az erdőbe ment; puskáit az erdőben tartotta, korhaft fa odvában vagy sziklaüreg mélyében el-

lenten, tovább menve azt kell megállapítani, hogy a bejelentésnek hova és milyen úton kell történnie.

Erre nézve a 9. melléklet 28. pontja nyújt tájékoztatást, amely a bűncselekményeket bejelentés szempontjából két csoportra osztja: olyanokra, amelyekben a nyomozó alosztály közreműködése nem látszik szükségesnek és olyanokra, amelyekben a közreműködés szükségesnek látszik. Hogy a nyomozó alosztály közreműködése mikor szükséges, azt a megjegyzés 15. pontjának f) és g) alpontjai pontosan meghatározzák.

Az eljárás tehát igen egyszerű: végigmegyünk a Nyut. 9. melléklet megjegyzésének 12., 13. (14.) és 15. pontjain s ha valamelyikben olyan alpontot találunk, amely a mi esetünkre ráillik, a bejelentés tekintetében aszerint járunk el.

Lássunk erre egy-két példát.

A feketelaki örskörletben betöréses lopás történt, a kárösszeg 160 pengő. Be kell-e jelenteni?

A Nyut. 9. mellékletének Megjegyzés 12. pontjában a lopás büntette szerepel ugyan, de csak „értékhatár szerint“, ami azt jelenti, hogy csak a 200 pengő értéken felüli lopásokat kell bejelenteni; a szóbanforgó lopást tehát nem kell.

Tegyük fel azonban, hogy a kárérték nem 200, hanem 300 pengő, a cselekmény az értékhatár szerint is büntett, nemcsak az elkövetés módja szerint. A 12. pont értelmében tehát a bejelentés szempontjából figyelembe kell venni. Tovább megyünk azonban a 13. pontra, amely azt mondja, hogy a 12. pontban felsorolt bűncselekmények közül is csak azokat kell bejelenteni, amelyek a helyi jelentőséget meghaladják vagy közfelfűnést keltettek, vagy amelyeknek a nyomozása bonyolultnak ígérkezik stb. Tehát: meghaladja-e a helyi jelentőséget az előfordult bűn-

cselekmény? Nem. Közfelfűnést keltett-e? Nem. Nyomozása bonyolultnak ígérkezik-e? Nem, mert már van is gyanúsított, aki ellen alapos gyanúok forognak fenn. Fennáll-e a gyanu, hogy a lopás másutt elkövetett hasonló bűncselekményekkel áll összefüggésben? Nem, mert a gyanúsított helybeli, összeköttetései nem voltak. Hiányzik-e minden szempont a nyomozás megindításához? Nem, mert a gyanúsított megvan. Eredmény tehát: az esetet nem kell bejelenteni, annak dacára, hogy értékhatár szerint is büntettet képez, mert azt az örs egymagában is ki tudja deríteni.

Tegyük fel azonban, hogy ugyanezt a bűncselekményt teljesen ismeretlen tettesek követték el, gyanúsított nincsen, sőt az a gyanu áll fenn, hogy ott egy szervezett, idegen betörőbanda garázdálkodott s csak azért nem vitt el több pénzt, mert nem talált. Be kell-e most jelenteni? Igen, a 9. melléklet 13. pont d) és e) alpontjai értelmében.

Az, hogy valamely bűncselekményt a Nyut. 9. melléklete értelmében nem kell bejelenteni, csak azt jelenti, hogy a bejelentés nem kötelező, de az örsparancsnok, ha jónak látja, akármilyen esetet bejelenthet, olyat is, aminek a bejelentése nincs elrendelve. Senki nem fogja az örsparancsnokot felelősségre vonni azért, mert olyan esetet is bejelentett, amit nem kellett volna; a nyomozó alosztálynak csak előnyt jelent, ha a működési területén előfordult minél több bűncselekményről szerez tudomást. Ha tehát kételyünk van abban a tekintetben, hogy egy bűncselekményt jelenteni kell-e vagy sem, akkor — a Nyut. rendelkezése szerint is — mindig a bejelentés mellett döntsünk.

A bűncselekményekről kétféle jelentést kell tenni:

rejtve. A legsötétebb éjszaka is biztosan odatalált a rejtkekhez és onnan ment vaddisznóra vagy özlesre. Az erdőörök csak hiába hajszolták, én — hosszadalmas lesállítások után — egyszer mégis csak tettenértem a frátyét; ő, jöllehet eldobta a puskáját, nem adta meg magát a szavamra, hanem szembefordult velem és vadul az arcomba horkant:

— Kutya magyar, gyere ide! De puska nélkül, ha mersz!

— Barátom, — folytatta Barabás — aki csendőr, az sehol és semmiféle alkalommal nem szabad, hogy megfedkezék magáról, az előírásról és a szabályzatról még kevésbé. De az a „kutya magyar, ha van merszed“ eltörte bennem a féket. Mintha vizet öntöttek volna a parázsra, kolyat sistergett és gőzölgött bennem a magyar vér. Megfedkeztem biz' én a szabályról s amikor letette a puskáját, letettem én is az enyémet s nekiugrottam az óriás oláhnak. Párduc és vaddisznó viaskodása volt a mi küzdelmünk s én legyűrtem, még is bilincseltem az embert. És akkor is, később is, a törvényszéki tárgyalásnál, mikor hat hónapot olvastak a fejére, azt sziszegte: cine'n mintye. Tudod-e, hogy ha oláh mondja, hogy ez mit jelent? Embertelen bosszút, kegyetlen, vérontó megtorlást. Azért mondta most is, hogy nem felejtí ő el azt a hat hónapot s hogy ne felejtse el más se. Már mint én se.

— Ne törődj vele, üres beszéd az csak.

— Nem is törődöm vele, mert bajtárs: aki katona, aki csendőr, csak egy dologgal törődhet: a szolgálattal és mindazzal, ami vele jár. De ha azt hiszed, hogy az

oláh csak a levegőbe beszélt, akkor tévedsz. Most, hogy megint itthon van, még keresztezni fogja az utamat, azaz: orvul a hátam mögé fog kerülni. Van még neki puskája dugaszban. No de résen leszek mindenkor és emberére akad bennem máskor is.

— Már több mint egy éve hogy itt teljesítesz szolgálatot, bajtárs. Még nem gyűlölted meg ezt az alattomos népet?

Barabás egyszerű ember volt, tisztos kisgazdacsaládnak szülöttje, mégis olyasmit válaszolt e kérdésre, olyan igazi csendőrlélekre vallót, amit helyben hagyhatott és aláírhatott bármely tiszt is. Azt mondta Péterfinek:

— Aki igazi csendőr, az nem szabad, hogy gyűlöljön, barátom. Akárhol tesz szolgálatot, még ha ellenséges indulatú nép közt is, nem szabad, hogy gyűlölje a népet. Mert a csendőr mindenütt a népért van. Egyeseket sem szabad, hogy gyűlöljön, mert a gyűlölet rossz tanácsadó a nyomozásban is, másban is.

— Igazságod van, belátom, bizony így van.

Közben Újradna község felső bejáratához értek s itt Barabás egy parasztházra mutatott. — Ezt jegyezd meg magadnak — mondta —, itt lakik az a Moldován Árszentye, s az a hatéves gyermek, aki a kapu előtt játszadozik, az ő kis fia. Helyes poronty, mi?

Péterfi megnézte a gyereket s azt mondta, némi gondolkodás után:

— Aki családapája és fia vagy leánya van, annak duplán kéne óvakodnia a büntől. Mert megszenvedheti a gyermek is, ha rossz útra téved az apja. Nem is ér-

a) *eseményjelentést* az illetékes nyomozó alosztálynak (és a 9. melléklet 28. pontjában megjelölt előljáró parancsnokságoknak) és

b) *nyomozati bejelentést* a budapesti nyomozó alosztálynak.

Mire szolgál az egyik és mire a másik jelentés?

Az illetékes kerületi nyomozó alosztálynak tett eseményjelentés az alosztályparancsnok tájékoztatására szolgál, hogy mi történt és hogy az előfordult bűncselekmény nyomozásába a nyomozó alosztálynak bele kell-e kapcsolódnia vagy sem. (Hogy ez a bekapcsolódás miből állhat, azt a 9. melléklet 15. pontja megmondja.) Az eseményjelentésnek tehát tartalmaznia kell minden olyan adatot, amelyből a nyomozó alosztály meg tudja állapítani, hogy

1. a helyszínelő alcsoportot ki kell-e rendelni vagy sem, illetve hogy

2. polgári ruhás vagy egyenruhás nyomozókra van-e szüksége az őrsnek vagy nincs. Az őrsparancsnok felhívja tehát a nyomozó alosztályt távbeszélőn és leadja a következő jelentést:

„A feketelaki örskörlethez tartozó Horváthpusztán mára virradóra Horváth Ferenc sérelmére falbontásos betörés történt. Tettesek ékszereket, pénzt és férfiruhákat vittek el. Kár 300 pengő. Gyanúsított nincs, helyszínelés szükséges, a helyszínt a feketelaki vasútállomástól 6 km-re van, északra. Kiss th. öpk. 1/126. ics. 1930.“ Ez a jelentés megfelel a Nyut. 9. melléklet 28. pont b) alpontjában előírtaknak. (Ha telefonálni bármi okból nem lehet, a jelentést távirattal kell feladni.)

Ha ugyanebben az esetben a nyomozó alosztály *azonnali* közreműködése *nem* látszik szükségesnek, akkor ugyanezt a jelentést a 9. melléklet a) alpontja alapján írásban kell megtenni. Az írásbeli jelentés

tem, hogy gyermekes szülők hogy gondolhatnak még álmukban is arra, hogy vétsenek a törvényes rend ellen...

...Vagy két héttel ezután Barabás és Péterfi csendőrök megint Újradna környékén portyáztak. Az országúton, a Szamos mentén haladtak és eligazítás szerint a Kerekhavas aljáig kellett menniök.

Ahogy felfelé haladtak, egy embert vettek észre, aki horgászott. Az a bizonyos Moldován Árszentye volt, aki, ha már nagy vadra nem mehetett, mert tapasztalta, hogy a magyar csendőr nem tréfál s mert még emlékezett a hat hónapra, amit kapott volt, hát megelégedett azzal, hogy halászott. Pisztrángokat halászni szabad volt a vidéken bárkinek is.

— No, akadt már valami? — kérdezte Barabás csendőr az embertől.

Megint az az ördögi pillantás, amely alattomos, vad bosszúállást ígért. — Eddig hat akadt — felelte sötéten —, minden hónapért egy darab kis pisztráng. De akad majd egy hetedik nagy hal is; én kivárom az idejét, domnule.

A két csendőr tovább ment felfelé és Péterfi rosszszalóan kérdezte: — Mért álltál szóba azzal az emberrel?

— Hadd lássa, hogy nem kerülöm a vele való találkozást. Ez a legbiztosabb módszere annak, hogy respektusra tanítsam.

Vagy háromszáz lépésnyire feljebb egy fiúcska lubickolt a Szamosban. Csak hatéves gyerek volt, de jól lehet a víznek nagy sodra van, mégis kockázat nélkül

valamivel részletesebb lehet és abban határozottan be kell jelenteni, hogy a nyomozó alosztály közreműködésére egyelőre nincs szükség és miért.

Az eseményjelentésnek általánosságban a Szut. 519. pontjában előírtakat kell tartalmaznia, kiegészítve azzal, hogy a nyomozó alosztály közreműködésére van-e szükség vagy nincsen.

A *nyomozati bejelentés* célja az, hogy a budapesti nyomozó alosztály az előfordult bűncselekményt a Nyomozati Értesítő útján az összes őrsök és rendőrhatóságok tudomására hozza. A nyomozati bejelentésben minél részletesebb adatokat kell közölni, annyit mindenesetre, hogy a közlés alapján a többi őrsök az esetet a saját örskörleteikben is nyomozni tudják. Ilyen jelentések menesztésénél mindenki arra gondoljon, hogy milyen adatokra lenne *neki* szüksége ahhoz, hogy a nyomozást annak alapján megindíthassa.

Lényegtelen esetekről, tyúklopásokról stb. a legtöbb esetben felesleges nyomozati bejelentést küldeni; olyan esetben azonban, amikor ilyet beküldünk, ne késlekedjünk vele, ne várjuk meg, hogy lesz-e a nyomozásunknak eredménye vagy sem, hanem ha mindjárt a nyomozás megindítása alkalmával nincs gyanúsított, közöljük az esetet a Nyomozati Értesítőben, ha az eset később kiderül, legfeljebb visszavonjuk a nyomozatot.

A budapesti és a székesfehérvári kerületek területén fekvő őrsöknek nem kell a budapesti nyomozó alosztályhoz külön eseményjelentést és külön nyomozati bejelentést beküldeniök, mert az alosztály egy jelentés alapján is megteszi a szükséges intézkedéseket, ha az elég részletes és minden adatot tartalmaz.

Az írásbeli eseményjelentést és a nyomozati bejelentést legjobb mindig, különösen azonban olyan-

hancúrozhatott a habokban, mert sekély itt még a medre a Szamosnak. Ahol legmélyebb, sem mélyebb három arasznál.

— Megismered, hogy kié az a fiúcska? — kérdezte Barabás csendőr a másiktól. — Azé, aki odalent halászik. Az én ellenségemé, Moldován Árszentyé. Ott mehetett a vízbe, ahol az atyja áll és kavicsokat keresgélni mindig feljebb ment.

— Mégis gondatlanság volt az atyjától — folytatta Barabás a beszédet —, hogy elengedte maga mellől a gyereket, mert ha odafent a duzzasztónál megeresztik a vizet, hogy megindulhasson hátán a sok tutaj, akkor embernyi embert is elragad, hát még egy hatéves kisfiút.

— S nem figyelmeztetik a lejjebb lakót a veszélyre? A sok ruhamosó és sulykoló asszonyt, vagy a fürdőző gyerekeket, lányokat?

— Adnak jelt, de akárhányszor csak hiába. Fent, amint felhúzzák a zsilipet, megkongat a zsilip öre egy harangot, erre lejjebb, minden házcsopornál és gázlónál kitűznek egy fekete zászlót a parton. (Ez a jeladás, hogy ki a vízből, de nyomban, különben az életével fizethet.

Alig, hogy Barabás csendőr ezt elmondta, megkondukt a zsilipőr harangja és olyasféle morajlás hallatszott, mint a gátat tört vízáradat zúgása. Meg is indult a hömpölygő víztömeg, tajtékozva és vadul, mint a szabadjára engedett farka; több mint félméteres oszlopban jött rohanást a vágató vízfal és elnyelte a Szamos medrének bivalyfejnyi kiálló köveit.

kor, amikor a posta nincs nyitva, vagy ha azt már kivitték a vasúthoz, a legelső, Budapest felé induló mozgópostára feladni. Ha a vasútállomás nem helyben van, akkor kerékpáros csendőr vigye el a vasútra. Faluhelyen a postamester szívességből rendszerint a hivatalos órán kívül is lehetővé teszi a telefonálást, vasúti táviradról a legtöbb helyen éjjel is lehet táviratozni.

A nyomozó alosztályok az őrsök által tett jelentésekre nemcsak intézkedéseket tesznek, hanem azok adatait nyilván is tartják. Természetes, hogy a nyilvántartás csak akkor lesz hasznavehető, ha az adatok is használhatók, amelyek alapján azt felfektetik. Különösen személyek és tárgyak helyes és részletes leírására kell törekedni.

A Nyut. 8. melléklete szerinti *személyleírás*-ürlap egyének leírását lényegesen megkönnyíti, mert a legtöbb adatot csak alá kell húzni benne. A régi mintájú személyleírás-ürlapok nem jók s nehezebb is azokat kitölteni, helyesen teszi tehát az őrsparancsnok, ha új mintájú személyleírás-ürlapokat szerez be. Az ürlapon pontosan végig kell menni, mert csak így lehet megtalálni a helyes kifejezést, amely a leírandó adatnak vagy tulajdonságnak éppen megfelel. Könnyebb a személyleírás, ha a leírandó jelen van, nehezebb, ha nincs jelen. Az utóbbi esetben a csendőr kerítsen legalább két-három embert, akik a leírandót látták vagy ismerték s azok segítségével készítse el a személyleírást, ne bízza magát kizáróan a saját emlékezetére vagy feljegyzéseire.

Általános a panasza, hogy az őrsök által beküldött *tárgyleírások* legnagyobb részét nem lehet használni. Ha a csendőr olyan tárgyat ír le, amely nincs előtte, akkor ugyanúgy járjon el, ahogy a személyek leírásánál mondtam. Sem a túlsók, sem a túlkevés szó-

— Még egy perc és ideér a víz, — mondta Barabás csendőr a másíknak, de alig, hogy ez kijött a száján, arca az eleven rémület lett. — A gyerek, a gyerek! — kiabálta kikelve. — Ha ki nem mentjük, ott vész... rohanjunk!

Rohant is visszafelé, mint az örült; minden másodpernyi idővesztés annak a gyerekek az életébe kerülhet! Hiszen jön már a nagy víz, jön, jön; szinte gyorsabban vágatott, mint az eszeveszetteen futó csendőr; alig száz lépésnyire volt már a gyerektől a sötéten közeledő víztömeg és a kisfiú csak állt, háttal a fenyegető veszélynek és nem tudott róla, hogy jön a Halál.

De tudott róla Barabás csendőr és úgy, ahogy volt, belerohant a már nyugtalan Szamosba, mely érezhette, hogy közeledik a nálánál sokkal erősebb hatalmasság. — Csak annyi időm legyen — gondolta riadtan —, hogy megragadhassam a fiút, még mielőtt...

Nem gondolkozhatott tovább, mert egy időben érkeztek a gyerekekhez, ő és az embergyilkos víztömeg. Szinte kajánul harsogta a gyilkos ár: az enyém ez a poronty, most már nem adom, de a csendőr már felkapta a karjára, Péterfi pedig, aki utána gázolt a vízbe, őt magát óvta meg attól, hogy le ne sodorja lábáról a felbőszült víz.

Még egyesülten küzdöttek a veszéllyel, mikor mögöttük, túlharsogva a vizet is, valami vadállati kiáltás hallatszott. Az anyamedve bömbölhet oly vadul, mikor látja, hogy bocsára a halál vár. A vadorzó Moldován Árszentye volt, aki elmélyülten horgászván a parton,

val szerkesztett leírás nem jó. Az ábrafüzetek kiadása mindenesetre lényegesen meg fogja könnyíteni a tárgyak leírását, azért itt egyelőre csak egy-két példát adok a helyes leírásra.

„Duplafedelű, Zenith-gyártmányú, 12.456 gyári számú ezüst zsebóra.“ vagy:

„Sötétkékszínű, barna báranybőrbélésű, magas termetre szabott, fekete bársonygallérú férfi télikabát, cégjelzése: Szécsi Imre, Szeged.“

A lényeg az, hogy a tárgyat úgy írjuk le, hogy az előtt is, aki nem látja, úgy álljon a leírás után, mintha le lenne fényképezve. Olyan tulajdonságokat, amelyek könnyen vannak kitéve változásnak, figyelmen kívül kell hagyni, mert később csak zavart okozhatnak.

Az őrsparancsnoknak nem szabad megelégednie az esetek első bejelentésével, hanem, ha a nyomozás folyamán olyan újabb adatokat sikerül megállapítani, amelyek a többi őrsöknek és a rendőrségnek az eset további nyomozásához támpontokat nyújthatnak, azokat a budapesti nyomozó alosztálynak pótlólag azonnal be kell jelenteni, hogy a Nyomozati Értesítőben a „Kiegészítések“ alatt közölhesse.

A Nyut. 183. pontja előírja, hogy az őrsök a nyomozó alosztályoknak nyilvántartás végett jelentsék be azokat is, akik valamilyen szempontból *gyanusak*.

Ennek a feladatuknak az őrsök eddig még nem igen feleltek meg, holott az ilyen jelentésekre nagy szükség van, mert különösen az utazgató gyanus egyéneket csak úgy lehet megfigyelni, ha a nyomozó alosztályok tudnak róluk. Célszerű, ha ezekről az őrs fényképet is terjeszt be — ha módja van rá —, mert az alosztályok a fényképeket sokszorosítják s ellátják vele a nyomozóikat, esetleg az őrsöket is. A gyanus

nem hallotta meg idejében a jeladást, csak a fülsiketítő zúgásra riadt föl, amit a közeledő víztömeg hallatott.

A fűzfabokrok a parton eltakarták előtte a két csendőrt, csak akkor láthatta meg őket, mikor azok már közel voltak a parthoz. Még egy birkózás a rohamozó vízárral, még egy dacoskodó nekifeszítése a lábának és partot értek a gyerekekkel együtt, kit Barabás csendőr még mindig görcsösen a kebléhez szorított. Mintha félt volna tőle, hogy kikapja kezéből a tajtékozó víz. Csak a biztonságos szárazon adta oda a gyereket az apának: — Mászor ne hagyd úgy magára a gyereket. Most vidd haza és fektesd le, hogy kiheverje, ha netalántán meghült.

És a nagy, marcona oláh, aki még félórával azelőtt azt mondta a csendőrnek, hogy akad majd egy hetedik hal is, csak kivárja a jó alkalom idejét: most megragadta a csendőr kezét és saját magát pofozta vele s aztán meg akarta csókolni. — Domnule káporál, — kezdte, de nem bírta folytatni a beszédet, csak levetette magát a földre és odaverderte a fejét a rögökhöz.

Mire felemelkedett, hogy folytassa a beszédet, a két csendőr már messze volt tőle.

— Nos — kérdezte Barabás csendőr a másikat —, nem úgy van-e, ahogy mondtam, hogy a csendőr mindenütt a népért van? S mihielyt megtanulja a nép is, hogy ez így van, még a halálos ellenségéből is jóbarát lesz. Az a Moldován Árszentye is, akire azt mondtam, hogy még orvul a hátam mögé fog kerülni: igenis, a hátam mögé fog kerülni, de csak azért, hogy megragadja a kezemet és erővel meg akarja csókolni.

egyén bejelentése alkalmával tüzetesen indokolja meg az örs, hogy az illetőt miért tartja gyanusnak.

Minden nyomozatot azonnal vissza kell vonni, mihelyt annak további fenntartása nem indokolt. Ezért, ha az ügy kiderült, az örsparancsnok ne késlekedjék azt a budapesti nyomozó alosztálynak bejelenteni. De ez a bejelentés ne csak annyiból álljon, hogy az ügy kiderült, hanem terjeszkedjék ki arra is, hogy az immár rendelkezésre álló adatok szerint miként folyt le a bűncselekmény. Főleg áll ez a nagyobb-szabású bűncselekményekre, betörésekre stb. Minden nagyobb szokásos büntettesnek van ugyanis valami egyéni jellegzetessége, ahogy a bűncselekményt elköveti. Az egyik babonából visszahagy valamit, a másik a zár megtámadásánál alkalmaz különleges eljárást, a harmadik mindig a zárat rögzítő csapszeget távolítja el nagy ügyességgel stb. Mindezeket azonban az örsparancsnok csak úgy tudhatja meg, ha a véghezvitel módját a gyanúsítottal megmutatja magának. Amikor tehát a bűncselekmény a tettes elfogásával tisztázódott és ha az nem úgy történt, ahogy az örsparancsnok első ízben bejelentette, úgy a kiderüléskor az eset valódi véghezviteli módját feltétlenül jelentse be. Ezzel értékes szolgálatot tesz a csendőrségi nyilvántartónak, amely az elkövetési módokat is figyelni és elősegíti azt, hogy ha ugyanaz a tettes másutt is hasonló módon követ vagy követett el bűncselekményeket, azt könnyebben reá lehet bizonyítani. Ugyancsak jelentse be a kiderüléskor az örsparancsnok, hogy az elveszett bűnjелек közül melyek kerültek meg és melyek nem, mert azokat, amelyek nem kerültek meg, az alosztályok továbbra is nyilvántartják.

A bűncselekmény kiderülését és elkövetési módját a nyomozati értesítőben is közölni kell, ha alapos a gyanu arra, hogy a gyanúsított másutt is követett el hasonló bűncselekményt. Eddig úgy állott a dolog, hogy a gyanúsított, ha valahol rajtavesztett és elfogták, csak azért a cselekményéért felelt, amit az illető örs éppen reá tudott bizonyítani, de nem felelt a többiért, amit esetleg az ország másik részében, más örskörletekben követett el, mert a többi örsök nem szereztek tudomást róla, hogy az illetőt elfogták és hogy mit sikerült reabizonyítani. Most a Nyomozati Értesítő módot ad arra, hogy ezeket az adatokat az összes örsök és rendőrhatóságok tudomására hozzuk; ha a gyanúsított valahol még elkövetett hasonló bűncselekményeket, út további nyomozás végett a bíróságtól vagy az ügyészségtől kikérhetik.

Ugyanezt az eljárást kell követni akkor is, ha valamelyik gyanúsítottnál olyan gyanus tárgyakat találunk, amelyek bűnjелекnek látszanak, de holszerzésüket nem tudjuk megállapítani. Az ilyen tárgyak után mindenekelőtt az illetékes nyomozó alosztálynál tudakozódunk, hogy nincsenek-e ott elvesztetteként nyilvántartva, de a tudakozódást célszerű egyelőre a Nyomozati Értesítőben is közzétenni, mert a nyomozó alosztályok a tárgynyilvántartásokat csak a folyó év január 1-e óta vezetik s így az ezen időpont előtt elveszett tárgyakra vonatkozóan még nem tudnak felvilágosítást adni, míg az örsök valamelyike, amelyik a leírást olvassa, rájöhet, hogy az illető tárgy az ottani örskörletben elkövetett bűncselekménnyel kapcsolatban veszett el.

Előfordult, hogy egy ékszerüzletbe történt betöréses lopás kiderült, de azt csak A. tettesre sikerült reabizonyítani, aki a bizonyítékok súlya alatt ma-

gára vállalta az egész bűncselekményt. Egy másik örskörletben aztán B. gyanus egyénnél aranyórát talált a járőr. Az örs kérdést intézett a nyomozó alosztályhoz, hogy az órát nem keresik-e valahonnan? A nyilvántartásból kiderült, hogy az óra a betörésből tünt el C. ékszerész üzletéből. Ezen elindulva aztán kiderült, hogy A. és B. tettestársak voltak az ékszerüzletbe történt betörésnél.

A nyomozó alosztályok nyilvántartása hovatovább mindig tökéletesebb és részletesebb lesz, azok alapján tehát az örsöknek mindig jobb és több felvilágosítást lesz lehetséges nyújtani. Mindenesetre legalább egy év kell ahhoz, hogy a nyilvántartás teljesnek legyen mondható, de az örsök ne sajnálják addig is a fáradságot és tudakozódjanak minden gyanus személy vagy tárgy után az alosztálynál, bizonyos, hogy mindig több és több pozitív haszonnal fog járni a tudakozódásuk. Az a nagy munka, amellyel a nyilvántartások felfektetése jár, csak úgy lesz hasznos, ha a gyakorlatban is értékesíthető lesz.

Külön felhívom az örsparancsnokok figyelmét a *sajtószolgálat* fontosságára.

A Nyut. III. fejezet hangsúlyozza, hogy a csendőrségnek a saját nyilvánosságát a maga szempontjából a lehető legjobban ki kell használnia. Nemcsak a nyomozások eredményessége szempontjából szükséges ez, hanem azért is, hogy az a nagy munka, amelyet a csendőrség nap-nap mellett végez és ennek a munkának az eredménye ne maradjon elrejtve a nyilvánosság elől. Ezt a célt szolgálja a nyomozó osztályparancsnokság sajtóirodája, amely a budapesti nyomozó alosztályhoz beérkező nyomozati bejelentésekből naponta összeállítja a híryanagot, amelynek a nyilvánossággal való közlése lehetséges vagy éppen kívánatos. Nagy nehézséget okoz azonban, hogy az örsökről beérkező nyomozati bejelentések nagyon szűkszavúak, csak éppen a legszükségesebb, mondhatjuk „hivatalos” adatok közlésére szorítkoznak, ez pedig az újságoknak nem elég. Az újságok egy-egy hírt nem szívesen írnak meg három sorban, mert ez a lapot szárazzá és hivatalos színezetűvé teszi. A sajtóiroda szempontjából az a jelentés a legjobb, amely minél több részletet tartalmaz, nem baj, ha lényegtelenebb részüket is, a fő, hogy érdekesek legyenek. Vagyis nem elég pl. azt megírni, hogy itt vagy ott ez vagy az történt, hanem le kell írni, hogy mikor, hogyan történt, milyen körülmények között, hogy sikerült az esetet kinyomozni vagy milyen irányban folyik a nyomozás stb. stb.

Nem kell ennek a tudósításnak feltétlenül hivatalosnak lennie; a sajtóiroda tájékoztatására az örs akármelyik ügyesebb tagja is vállalkozhatik, de ha magánúton küldi be a jelentését, azt a hitelesség kedvéért az örsparancsnokkal is láttamoztassa. Különösen a szakasparancsnokok tehetnének ebben a tekintetben jó szolgálatot: ideális lenne, ha minden szakasparancsnok magát a csendőrségi sajtóiroda önkéntes tudósítójának tekintené.

Csupán két szempontot kell figyelembe venni és pedig: hogy a tudósítások minél hamarabb beérkezzenek a sajtóirodához és másodsor, hogy a valóságnak minden tekintetben pontosan megfeleljenek. Ha ezt a két szempontot a beküldő szem előtt tartja, nem kell félnie attól, hogy felelős azért, amit jelent, mert annak az eldöntése, hogy a bejelentett eseményt lehet-e és milyen terjedelemben a sajtóval

közölni, a csendőrségi sajtóiroda feladata, a jelentések alapján a sajtóban közölteért pedig a felelősséget egyedül a sajtóiroda vezetője viseli. Jelentse csak be mindenki, amit a sajtóban célirányosnak tartana közölni, a sajtóiroda vezetője tudni fogja, hogy abból mit és hogyan hozhat nyilvánosságra. A tudósítások megírása előtt célszerű azonban a Nyut. 23. §-át részletesen átolvasni.

Napok mulva, elkésetten közölt sajtóközleményeknek nem sok értelmük van.

Nagyon természetes, hogy a sajtóirodával nemcsak azokat az eseményeket lehet közölni, amelyeknek a bejelentése a Nyut. 9. mellékletében elő van írva, hanem bármiféle olyan más eseményt is, amelynek a sajtóban való közlése célszerűnek látszik. Ismétlem: a sajtóiroda ilyen jelentéseket — a nyomozati bejelentéseken kívül természetesen — elsősorban a szakaszparancsnoktól szeretne kapni, de elfogadja azokat akármelyik ügyes csendőrtől is, aki azok megszerkesztésére képesnek érzi magát és önként vállalkozik, ha a bejelentését az őrsparancsnokkal vagy a helyettesével láttamoztatja. A sajtóiroda címe ugyanaz, mint a budapesti nyomozó alosztályé.

Ennyit akartam egyelőre elmondani az őrsök és a nyomozó alakulatok *írásbeli* együttműködéséről. Másik alkalommal foglalkozni fogok az őrsök járőreinek és a nyomozó alakulatok nyomozóinak *személyes* együttműködésével is.

Régi betyárhistóriák.

Írta: vitéz BERKÓ ISTVÁN, ny. ezredes, a Hadtörténelmi Levéltár csoportigazgatója.

A civilizáció fejletlenebb korában mindenütt voltak útonálló és zsványok; az egyik országban előbb, a másikban később pusztították ki őket. Nálunk, sajnos, csak a mult század második felében sikerült e téren biztonságosabb helyzetet teremteni; a Balkánon azonban, tudvalevőleg, még ma sincsenek rendben ezzel a kérdéssel.

Magyarországon a zsványoknak „betyár” volt a neve. Érdekes, hogy a nép emlékezetében a betyár alakja többnyire rokonszenves színben él; az emberek legtöbbször daliás, csinos, patyolatingbe és gatyába, meg ezüstpitykés mellénybe öltözött kellemes fiatalembernek képzi a letűnt idők betyárját, aki árvalányhajas pörgekalapot, hófehér csifraszűrt és ezüst sarkanytus, rámás csizmát visel, andalító, szerelmes dalokat énekel és csak éppen a nevéért van nála holmi kis fókos, meg puska. Persze, mert novellákban és versekben, de leginkább a népszínművekben, így festették, így állították szemünk elé ezt a nevezetes férfiút; mert olyan ember, aki valaha igazi, eleven betyárt látott, manapság már igen kevés van.

Nem szolgál kultúránk dicsőségére, hogy a betyárokat nálunk egész romantika veszi körül s emléküket mintegy hősi dicsfényben ragyog. Olyan betyárról nem szólnak a versek és dalok, aki kegyetlen, vérszomjas rabló volt; azonban annál többet lehet hallani az olyanról, aki gyengéd szívének, megértő lelkének és gavallér gondolkozásmódjának ismételtén adta bizonyosságát; a szegényeket segítette, lovat csak azért lopott, hogy babáját meglátogathassa és az utazó úrifogatot csak azért állította meg, hogy a bent ülő szép asszonykától csókot rabolhasson. Szinte fáj az ember szíve, hogy miért is köt-

tette fel az a gonosz megye az ilyen rokonszenves, vídám ifjút.

A valóság persze egészen más volt. Akiből betyár lett, annak okvetlenül nyomta valami a lelkiismeretét, vagy durva, erőszakos lelkülete vitte erre az életpályára. Ma körmönfont, mindenre kapható, amellet gépkocsin utazó, sőt előkelően öltözött nagyvárosi betörő lesz azokból, akiből régen betyárok lettek. Ma az utak és vasutak biztonsága már nem nyújt alkalmat utasok kifosztására és aligha lehet észrevétlenül meglepni és kirabolni a magányos lakóházakat, mert a közbiztonság fenntartása annyira meg van szervezve, hogy a gonosz szándék nem maradhat leplezetlenül.

A betyárok a valóságban gonoszindulatú emberek voltak, akik szemrebbenés nélkül oltották ki az emberéletet; bár nem tagadható, hogy némelyikökben néha felébredt egy kis könyörület a nélkülöző szegények iránt. De ezt az irgalmasságot is azokkal az értékekkel gyakorolták, amelyeket másoktól raboltak el s amelyekhez igen sokszor vér tapadt. Ami pedig külsejüket illeti, bizony nem voltak szinpadai hősszerűeknek öltözve, hanem legtöbbször már pusztá látásukra is rémület fogta el az embereket. Szóval olyan volt a kinézésük, hogy manapság minden szó nélkül elfogná őket az a csendőrrajőr, amelynek útjába vetődnének.

A betyárok üldözését igen megnehezítette az a körülmény, hogy a nép legtöbbször a pártjukat fogta, bujkálásukat elősegítette és rablott holmijaiknak orgazdája volt. Ennek többféle okát lehetett adni. A betyárnak rokonai voltak, akik féltették őt a megérdemelt büntetéstől; vagy voltak olyanok, akik azért támogatták, mert félték bosszújától. A betyárnak nótákban, versekben, elbeszélésekben és népszínművekben szereplő kedvese legtöbbször nem volt erkölcsileg kifogástalan nőszemély; a közismert „csaplárosné” pedig, akinek rendszerint betyár volt a szeretője, annak idején nem tartozott a legfehérebb lilimok közé.

A régi pandurvilágban, tekintettel a civilizáció akkori színvonalára, Magyarországon szinte burjánzott a betyárélet. Sőt az 1849-ben felállított csendőrség sem birta megfékezni a rengeteg „szegénylegényt”; a csendőrséget bár egyre szaporították úgy, hogy rövidesen már 5 csendőrezred szolgálta Magyarország közbiztonságát, még ez is kevésnek bizonyult. A csendőrszakszolgák panaszkodtak, hogy a szükséges portyázásokhoz és nyomozásokhoz nincs elég legénységük, mert a csendőrséget az akkori kocsipostajáratok és toloncok kísérése is nagyon igénybevette. A közigazgatási hatóságok viszont nagyon kellemetlen helyzetbe jutottak, mert adott alkalmaknál nem mindig tudtak a csendőrségtől megfelelő karhatalmat kapni. Úgy próbáltak tehát segíteni a dolgon, hogy a helyben vagy a közelben állomásozó katonasághoz fordultak segítségért.

A csapatok parancsnokai azonban azt felelték, hogy a polgári közbiztonság megóvása a csendőrség hivatásához tartozik, ennél fogva rendfenntartásra állandóan nem adhatnak katonákat. Az országos vezénylő tábornok végre akként intézkedett, hogy a katonai karhatalmat csak akkor szabad kérni, ha rendkívüli eset fordul elő és a csendőrség ereje a kívánt célra nem elegendő.

Ilyen rendkívüli eset pedig a mult évszázad derekán igen sűrűn fordult elő. Az abban az időben törzsével Sopronban elhelyezett cs. kir. 19. csendőrezrednek jelenleg a Hadtörténelmi Levéltárban őrzött 1857. évi iratai számos betyárüldözésről szólnak, amelyekhez maga a csendőrség volt kénytelen katonákat kérni segítségül.

Az említett csendőrezred parancsnoksága a budai

Amit vissza kell szereznünk: a Tatra.

kormányzáságnak jelentette, hogy míg Vas megyében a közrend már egészen helyreállott, addig Zala megyében újabb rablások fordultak elő, sőt a horvátországi Verőce fogházából legutóbb megszökött gonosztevők is Zalába vették magukat, így az ottani csendőrösek megerősítésére katonák kellene.

A rendelkezésre bocsátott katonákat a csendőrökkel vegyesen osztották járőrökbe, amelyeknek vezetője mindig csendőraltsízt volt; a járőr 1—2 csendőrből és 3—4 katonából állott. Működésüket az alábbi esetekből ismerhetjük meg, amelyekből egyébként a mai kor csendőre is tanulságot meríthet. A leírt esetek teljes megértéséhez azonban tudni kell, hogy az akkori csendőrnek nem volt ismétlőpuskája, hanem egylövetű, előöltöltő puskával volt felfegyverezve, amellyel még a legügyesebbje is legfeljebb percenkint 3—4 lövést tudott adni. A katonák fegyvere szintén ilyen volt.

A zalaegerszegi csendőrszárny két csendőrből és három vadászkatonából álló egyik járőre portyázás közben a zalai Pokásza községbe érkezett, ahol a vadászokat beszállásolták, a csendőrök pedig az erdőörhöz akartak menni. Amikor a házhoz értek, az erdőőr felesége eléjük jött és egyiküket fel akarta tartóztatni. Feltűnt ez a csendőrnek és kérdezte, ki van a házban. „Póka és Bodó; azonkívül hárman a padláson vannak”, felelte az asszony. Póka és Bodó t. i. ismertnevű betyárok voltak.

A járőrvezető erre járőrtársát a ház jobbsarkára állította fel, míg ő maga a ház homlokzatával szemben úgy helyezkedett el, hogy az ajtót és az ablakot szemmel tarthatta. Egyben egy kisleányt, aki éppen az iskolából

jött, elküldött a bíróhoz, hogy jöjjön oda. A bíró még negyedóra múlva sem jött. Bizonyára ő is azt a szokást követte, hogy gyerekek szavára nem hallgat, még ha üzenetet közvetítenek is. Ekkor a járőrvezető az erdőörék szolgálóját küldte, mire a bíró egy vadászkatonát kíséretében meg is jelent. A vadászkatonát az a parancsot kapta, hogy közvetlenül a ház mellett húzódjék meg és figyeljen.

Közben a másik két vadász is megérkezett; a járőrvezető arra gondolva, hogy a padláson rejtőző három betyár a házfedélen keresztül megszökhet, ezeket a vadászokat a ház különböző oldalaival szemben helyezte el; észrevette azonban, hogy a ház eddig szemmel nem tartott oldalának fedelén nagy lyuk van ütve, amelyen át a padláson rejtőzött 3 betyár bizonyára már elillant.

A járőrvezető tehát most a két vadással az ajtóhoz húzódott, míg a másik csendőr és a harmadik vadász egy-egy ablaknál állott lesbe. A járőrvezető most bekiáltott, hogy a betyárok adják meg magukat; de ezek elreteszelték az ajtót és egymást biztatva, nagy káromkodással utasítottak vissza mindenféle felszólítást.

A járőr erre belépett az ajtón és ablakon, mire az egyik betyár, Póka, a szobában álló nagy szekrénybe bujt, míg Bodó az ágy alá menekült.

A járőrvezető ekkor betörte az ajtót és a szobába nyomult. Póka azonnal rárohant, de mielőtt megragadhatta volna, a csendőr fejbelötte s a betyár holtan rogyott össze. A másik betyár, Bodó, az ágy alól könyörgött kegyelemért és ígérte, hogy megadja magát, ha nem bántják. Kihúzták az ágy alól és megkötözték. A vadászkatonának a padlást átkutatták, ahol egy hosszú

bundát, két szűrt, egy élesre töltött közönséges puskát, egy kétsövű és két egycsovű pisztolyt találtak, amely tárgyakat a megugrott betyárok hagytak ott.

A szoba egyik ágyában egy teli lőporszarú, egy sértes zacskó és egy bádogtöltény volt elrejtve; a szobában Pókának és Bodónak nem volt ott a fegyvere.

Az elmenekült három betyárt több ember felismerte. „Kisgyerek”, (igazi nevén Német), Jáger Imre és Dénes György, ismertnevű jómadarak voltak. „Kisgyerek”-nek kétsövű, a másik kettőnek egycsovű puskája volt.

A fogságba esett Bodóra rábizonyult, hogy a közelmultban a Göszy bírósági tisztviselő házában elkövetett rablógyilkosságnak a részese és ezért a zalaegerszegi rögtönítélőbíróságnak adták át. Nemsokára az akasztófán lógott.

Alig pár hét múlva újabb izgalmas betyárkalandja akadt a zalaegerszegi csendőrörsnek. A nagykutasi bíró személyesen jelentette, hogy három fegyveres betyár a mártonhegyi pincék egyikét feltörte, 7 veder bort elfogyasztott és most az ottani szőlőkben bujkál. Az őrsparancsnok egy csendőrt és 5 vadászkatonát vett magához és az említett helyre indult.

Andráshida községbe érkezve, a járőr észrevette, hogy a már említett Kisgyerek nevű betyár sógorának háza előtt egy ember áll. A másodcsendőr odasietett és kérdezte, hogy ki van a szobában, mire az illető azt válaszolta, hogy a felesége és a gyermeke vannak bent, ha tetszik be is mehet vele a házba.

Eközben egy vadászkatonával együtt odaérkezett a járőrvezető, aki meghagyta, hogy a szobában gyujtsanak világosságot. Az említett ember bement ugyan a házba, de világosságot nem gyujtott. A parancsnok ezért a három vadással a ház homlokzatán levő ablakhoz lépett és bekiáltott, hogy azonnal gyujtsanak világosságot. A másodcsendőr és egy vadászkatonája ezalatt az ajtóhoz ugrott, amelynek szintén volt ablaka.

Egyszerre csak kitarul az ajtó és lövés füttyült ki rajta; majd az ajtót belülről ismét berántották és elretesztették.

Ekkor a járőrvezető és az ablaknál levő vadások belöttek az ablakon. A bent levő „Kisgyerek”, továbbá Dénes és egy harmadik betyár, felhasználva az alkalmat, kimentek az ajtón, mire az ott álló csendőr és vadász a többiek felé húzódtak, a betyárok pedig a ház másik oldalán futásnak eredtek.

Ott állott azonban az ötödik vadász, aki puskáját azonnal rásütötte Dénesre. A betyár holtan rogyott össze; a másik kettőnek sikerült elmenekülnie, mert a járőr többi tagjai a vadászkatonára kiáltását a fegyverropogás miatt nem hallották. Az agyonlőtt Dénes egyébiránt szökött katoná is volt.

Most már kigyulladt a világosság a szobában, ahol a járőrvezető négy gyanús külsejű embert pillantott meg az asztalnál ülve. Arra a felhívásra, hogy fegyvereiket adják ki az ablakon, az emberek összetett kézzel könyörögtek kegyelemért. Erre az őrsparancsnok a járőr tagjait beküldte a szobába, míg ő maga, felhúzott puskával az ablakhoz állott, hogy a belépőket esetleges támadással szemben megvédje. A másodcsendőr és a vadások a szobában két egycsovű puskát és egy lőporszarút találtak; majd átkutatták a padlást is, de ott nem volt semmi.

Az elfogott négy embert bekísérték Zalaegerszegre, ahol a „Kisgyerek” sógora fogva maradt, míg a többi hármat rövidesen szabadonbocsátották.

A híres „Kisgyerek” nevű betyárt azonban tíz nap múlva elérte végzete. Két csendőrből és három vadászkatonából álló járőr, portyázás alkalmával, reggel 5 óra

tájban a zsupahegyi szőlőkön haladt át, ahol egy salomvári gazdát találtak, aki pincéje előtt álldogált. A járőrvezető megkérdezte, van-e valaki a préházban, mire a gazda tagadólag válaszolt; az ajtó felnyitására vonatkozó felszólításra pedig azt felelte, hogy a kulcsot a majorban felejtette. A csendőrkáplár erre meghagyta neki, hogy menjen a kulcsért, óvatosságból azonban a másodcsendőrt kíséretül melléje rendelte. A gazda nemsokára visszatért, azzal a kifogással, hogy a kulcsot elvesztette. Ekkor a káplár megparancsolta, hogy menjen vissza és hozzon fejszét; közben ő maga a pinceházhöz húzódott és megfigyelte, hogy ott bent valaki járkál.

Amikor a gazda a fejszével megjött, a káplár megmondta neki, hogy egész biztosan tudja, miszerint a pinceházban valaki van, amire a gazda beismerte, hogy „Kisgyerek” és Jáger nevű betyárok vannak ott; azt a parancsot azonban, hogy az ajtót nyissa ki, azzal a mentegetődzéssel nem teljesítette, hogy a betyárok őt lelőnék.

A járőrvezető erre embereivel az ajtótól jobbra és balra elhelyezkedett úgy, hogy lövés ellen védve voltak; egyben az egyik vadásznak meghagyta, hogy az ablakot tartsa szemmel. A gazdát pedig kényszerítette, hogy egy ruddal taszítsa be az ajtót, mire a káplár megadásra szólította fel a betyárokat. A felszólításnak az egyik betyár, Jáger, azonnal engedelmeskedett és kijött a szobából; azonnal megkötözték és a közben odahívott lakosok őrizetére bízták.

„Kisgyerek” azonban így kiáltott a káplár felé:

— „Kutya, mielőtt én meghalok, neked kell meghalnod!”

Az egyik vadászkatonára erre fedezéke mögül kíváncsian előlépett, a betyár azonban egy pillanat alatt észrevette és szívenlőtte.

A járőrvezető belátta, hogy nem volna célszerű az ajtót megröghanni, amelyet a betyár 2 kétsövű puskával véd, mert így csak a legénység élete volna veszélynek kitéve. Ennélfogva a ház hátsó falán és a mennyezeten lyukat vágatott. Amikor „Kisgyerek” észrevette, hogy a mennyezetbe rést vágnak, oda akart lőni és ezért féltérdre ereszkedett.

Ezt a pillanatot használta ki, a káplár és „Kisgyerek” ballábszárába lőtt, mire az abbahagyta a védekezést, kiugrott az ajtón és kiáltotta: „Itt vagyok, most már agyonlőhettek.” A vadások egyike nem értette meg ezeket a szavakat és azt hitte, hogy a betyár el akar menekülni. Célba kapta tehát a puskáját és mielőtt a káplár megakadályozhatta volna, rálőtt a betyárra. A lövés „Kisgyerek” baloldalát találta, mire az összerogyott.

A két betyárt és a pince gazdáját most már bekísérték Zalaegerszegre és átadták a megyei törvényszéknek. „Kisgyerek” sérülése életveszélyes volt, azonban az orvosok addig életben akarták tartani, amíg törvényt nem ülnek felette. Az akasztófára azonban nem került, mert súlyos sebébe belehalt.

Amint láttuk, a katonákkal megerősített csendőrség jól működött. Szinte alig múlt el hét, amelynek folyamán az elmondottakhoz hasonló betyárkaland ne fordult volna elő. Az elvetemedett gonosztevők azonban nem okultak társaik vesztén s még egy év múlva is

*Hába tapsolsz, rettenetes halál;
Kik érdemekkel nyernek örök nevet,
Kik nem magok használnak éltek,
Büszke hatalmad alá nem esnek.*

(Virág Benedek.)

A huszadik század egyik, már nem is kétes értékű vívmánya: sztrájkoló iskolásgyermekek a németországi Neuköllnben.

állottak az akasztófák, kötelükön egy-egy betyárral. Nehezen ment a Dunántúl teljes megtisztítása.

A következő 1858. év márciusában a székesfehérvári rögtönítélőszék sommás ítéletet hozott 9 betyár fölött, akiknek névsorában nemcsak paraszti sorból származó, hanem — a nevek után ítélve — zsidó betyárokkal is találkozunk.

A radapi főerdész házában, január 13-án este 6 óra felé, részben baltával, részben löfegyverrel ellátott 5 rabló tört be és a főerdészt halálos fenyegetések között kényszerítették, hogy pénzét adja át. A főerdész átadta tárcáját, amelyben 30 forint volt; a rablók azonban nem elégedtek meg ezzel s amikor a főerdész a további pénzátadástól vonakodott, úgy őt, mint feleségét baltacsapásokkal leterítették. A zajra az erdész segédje segísége akart jönni, azonban még az előszobában lelőtték, majd baltával agyonvágták; a kapu előtt a szintén segísége siető négy radapi gazdát pedig csunyán összeverték. Csak a harangok félreverésére összeseregülő falunéptől újdedtek meg a zsványok s az erdő alatt várakozó kocsijaikon elmenekültek, de magukkal vitték a főerdész 2 lovát, 4 puskáját, 2 pisztolyát, továbbá arany és ezüst tárgyait.

Ugyanaznap éjfélkor több fegyveres rabló Kajászó-Szentpéteren egy özvegyasszony házát támadta meg s miután a tölgyfakaput fejszével bezúrták, közülük hárman, egymásután 4 szobaajtót felfeszítve, a ház úrnőjének hálószobájába hatoltak s tőle halálos fenyegetések között pénzt követeltek. A halálra rémült özvegy

2000 forintot azonnal átadott, de ez a rablóknak nem volt elég s ezért úgy az úrnőt, mint társalkodónójét összekötözték a földre dobták, ők maguk pedig a mellékszobában baltával összezúrták a szekrényeket és nagymennyiségű ékszert vittek el.

Január 15-én, Győrött, Steiner Pinkászt, más néven Reiner Ignácot, továbbá Kratochwilla, más néven Mészáros Ferencet, Mattersdorfer Józsefet, más néven Grosz Mátyást, illetőleg Lengyel Jóskát, azonkívül Heinrich Simont és Schönfeld Jakabot, más néven Anker Mayert, letartóztatták. A jómadarak beismerték, hogy a két gonosztettet ők követték el, még pedig Kohn, más néven Hundl József társaságában, Herzog Samu és Lustig Dávid kezdeményezésére.

Steiner Pinkászt, Mattersdorfer Józsefet és Heinrich Simont még egyéb rablások is terhelték. Ugyanis az előző év november 10-én, a somogy megyei Hárságyon, egy építőmestert raboltak ki; azonkívül december 5-én, Borjanc-pusztán, szintén Somogy megyében, hasonlóképen raboltak.

Steiner Pinkász, Mészáros Ferenc, Mattersdorfer József és Heinrich Simon azonkívül december 17-én a zalamegyei Türje községben is raboltak; Steiner Pinkász, Kratochwilla Pál, Mészáros Ferenc, Mattersdorfer

Midőn Pythagoras felfedezte ismert tantételét, az isteneknek egy hekatombát áldozott. Azóta reszketnek az ökrök, valahányszor új igazság jut napvilágra.

(Börne.)

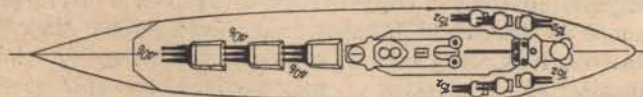
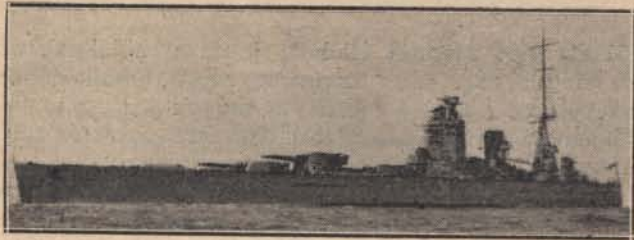
József, Heinrich Simon és Nagy, más néven Magyar vagy Gere Gyermekek József, január 4-én Zala megyében, Alsólendván, rablógyilkosságot követett el, mely alkalommal a ház urát baltával agyonütötték, egy csendőrt pedig agyonlőtték.

A Győrött elfogottakon kívül, Kohn József kivételével, az említett többi bűnös is kézrekerült és március 19-én valamennyiüket felakasztották, még pedig a következő sorrendben: 1. Herzog Sámuel, 2. Nagy Józsefet, 3. Schönfeld Jakabot, 4. Lustig Dávidot, 5. Heinrich Simont, 6. Mattersdorfer Józsefet, 7. Kratochwilla Pált, 8. Mészáros Ferencet, 9. Steiner Pinkászt. Pinkász volt a legvetemlőbb gazember, tehát neki végig kellett néznie a többi haramia kivégzését, míg utolsónak ő is odakerült, ahová való volt: az akasztófára.

A modern tengeri fegyverkezés és a leszerelés kérdése.

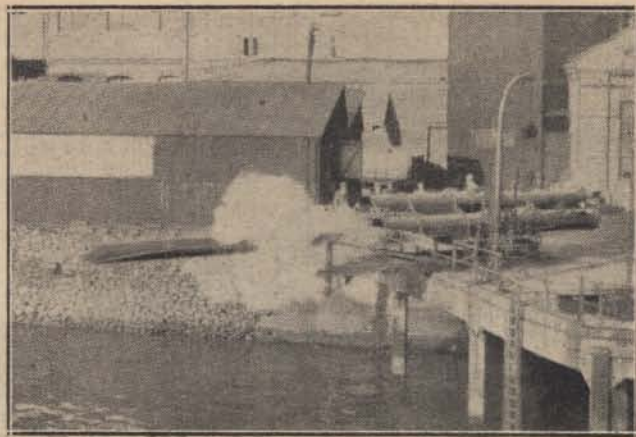
1918 ősze óta ugyan eltűnt az Adriáról a Monarchia kereskedelmi lobogója és ezzel együtt a piros-fehér-zöld szín is. Jelenleg csak egy hajó, a „Honvéd” szeli a tengereket magyar zászlóval. Mégis szükségesnek vélem, éppen ezért, mert el vagyunk zárva az Adriától, felhívni a figyelmet, mi történik odakint a nagy vizeken.

Tudjuk, hogy a háborúnak egyetlen nagy tengeri csatája, a skagerraki, tulajdonképpen eldöntetlen maradt, mert bár a német nehéz csatahajóhad kimutatta taktikai fölényét, végül mind a két flotta visszavonult s egyik sem mérkőzött meg többé a másikkal. Mindkettő meg volt tépázva és mindkettő attól félt, ha elvész, akkor úgy Németország, mint Anglia kritikus helyzetbe kerül. A német flotta mozdulatairól az angolok legtöbbször idejekorán

A világ leghatalmasabb csatahajói az angol „Nelson” és „Rodney”. Hatalmas tűzerejét, 9 darab 40.6 cm-es ágyút egyszerre használhatja bármely oldalra. Az ágyúk 40 km-re hordanak, a lövedék súlya 1060 kg. Ez a modern szörny percnként 2 lövést tud leadni. A hajók tonnatartalma 40.400 (vagyis a hajó ennyi tonna a 1000 kg vizet szorít ki); hossza 201 m, szélessége 32.3 m, 9.1 m-re merül; sebessége 23.5 teng. mérföld (1 tengeri mérföld = 1852 m); legénysége 1360 fő.

értesültek. Egy aknárafutott és elsüllyedt német cirkálóról az oroszok bűvárral felhozták a titkos chiffre-kódexet s átadták az angoloknak, úgy, hogy a német flotta mozdulatai nem maradtak titokban. Másrészt azonban a német vezetés, főleg a német tűzerejének bizonyította fölényét úgy, hogy az angolok jobbnak tartották hadihajójukat készenlétben tartani a „Fleeting being” (mond „flit in being” = a hajóraj készenlétben legyen) elvét tartva szem előtt.

Legmodernebb, hatalmas hármas torpedók kipróbálása Angliában.

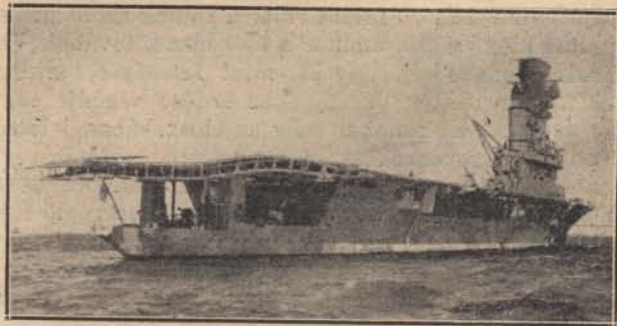
A versaillesi béke értelmében a német haditengerészetet alaposan megnyirbálták, nekik csak 6 páncélost, 6 könnyű cirkálót, 12 rombolót és 12 torpedónaszádot szabad tartaniok, összesen 15.000 tengerésszel.

A győzők azonban belátták, hogy pénzügyeik nem bírják az iramot, a drága nagy hajók építését és azok fenntartását és ezért 1922-ben megkötötték a washingtoni egyezményt, melyben arra kötelezték magukat, hogy hajóik számát csökkenteni fogják. Különösen a csatahajókra nézve elhatározták, hogy 10 évig nem fognak új csatahajót építeni. Az öt tengeri hatalom abban is megegyezett, hogy bizonyos arányban maradnak meg egymás között, még pedig úgy, hogy Anglia és Északamerika ereje úgy aránylik Japánhoz, Francia- és Olaszországhoz, mint 5: a 3: 1.75-höz.*

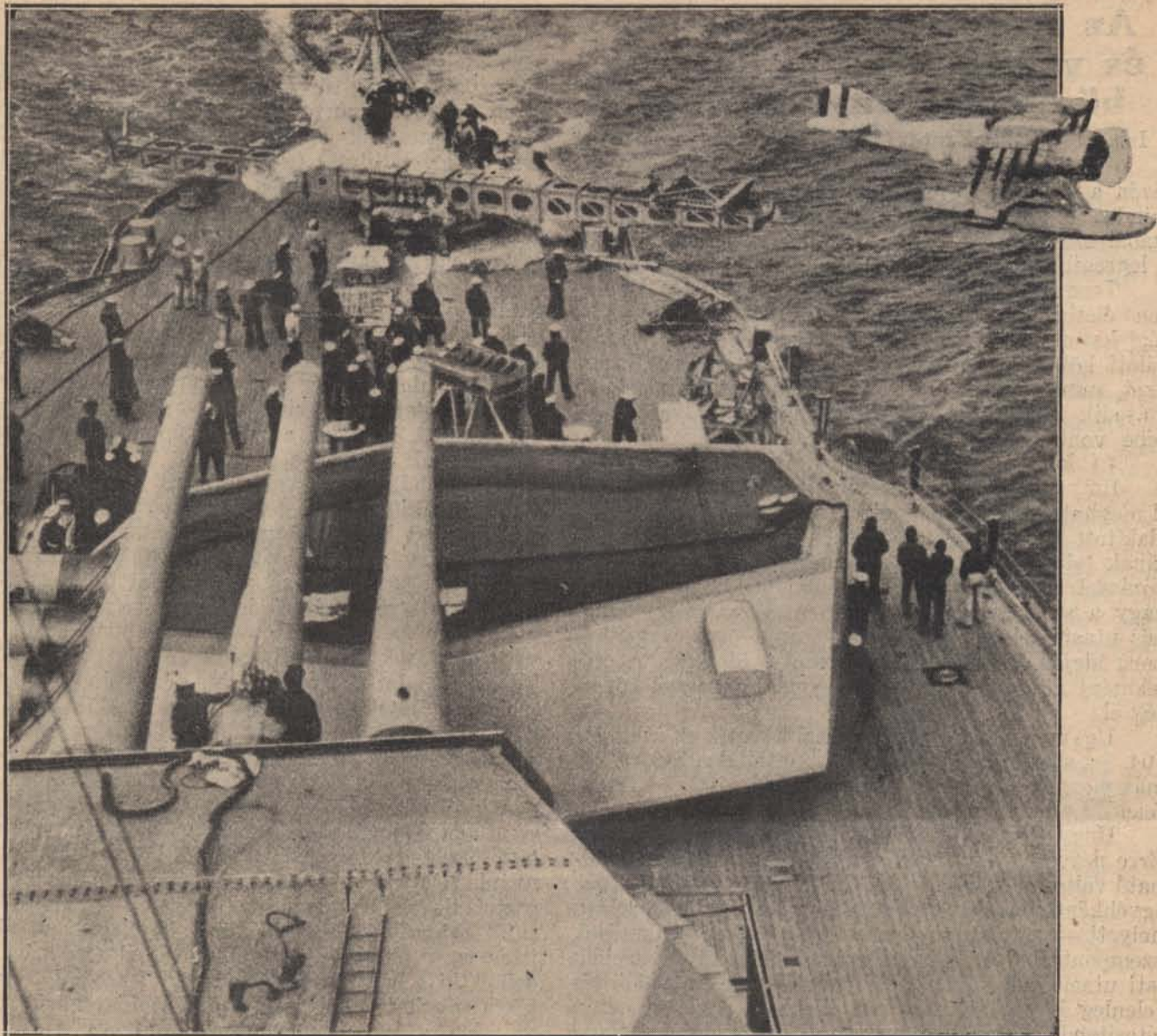
Anglia a háborút megelőzően flottáját úgy fejlesztette, hogy az az utána következő két legerősebb tengeri hatalom hajórajával egyenlő legyen (Two Powers Standard = Tu pauersz standard). Amikor a német flottafejlesztés a fenti angol tengeri politika fenntartását veszélyeztette, Anglia élet-halálharcot vívott német ellenfelével, de győzelme dacára megbukott, mert a béke megkötése óta már nem bírta flottáját fenntartani, nem győzte pénzzel.

A washingtoni megállapodás által Amerika lemondott ugyan arról, hogy az angol flottát túl fogja szárnyal-

* B. Weyer: „Taschenbuch der Kriegsflotten” XXV. Jahrgang. München, 1929., I. F. Lehmanns Verlag.

Az angol hajóraj „Hermes” nevű repülőgép anyahajója, melyen 20 hidroplánnak van helye. A hajó külseje egész szokatlan, felső, teljesen sík fedélzetéről indulnak a repülőgépek; kéménye egész hátul, egy hatalmas felderítőtoronnyal, árbocai nincsenek. A hajó 11.125 Reg. tonnás, hossza 182 m, szélessége 21.3 m; 6 darab 14 cm-es, 3 darab 10.2 cm-es, azonkívül 26 kis űrméretű ágyúja és géppuskája van; legénysége 664 főből áll.

A legmodernebb amerikai páncélosokat átépítették, hogy 1—1 hydroplán (vizi repülőgép) felderítő útra indulhasson róluk.

ni, de Anglia is megszűnt a tengerek egyedüli ura lenni. A washingtoni konferencia határozatainak érvénye 1936-ban járna le és éppen ezért az amerikaiak szükségesnek tartották, már 1927-ben is, hogy a leszerelési programot tovább kimélyítsék.

Az érdekelt államok Genfben össze is jöttek, de megállapodni nem tudtak. A mostani, az idei londoni konferencián is csak Anglia és Amerika egyezett meg, később csatlakozott hozzájuk Japán, de Franciaország- és Olaszország fönntartotta álláspontját s a megegyezéshez nem járult hozzá.

A világháború lezajlása óta, hogy úgy mondjuk a Dreadnoughtok, a csatahajók jelentősége háttérbe szorult; túlságosan nagy célt nyújtottak a tengeralattjáróknak és a repülőknak, s borzasztó sokba kerültek. Ellenben egy új típust találunk, az ú. n. repülő anyahajót, melynek külseje egészen szokatlan. Éppen olyan szokatlan a világháború tapasztalatai után épült új páncélosok külseje is; nem találjuk többé a sok kéményt, a sok tornyot, oldalt, stb. Rendesen csak egy alacsony, széles kúrtójuk van ezeknek a modern óriásoknak, egy magas felépítménnyel és kilátó-

helyel, ahonnan egy tüzértiszt dirigálja ütegeinek összetűzét. Tudvalevőleg a modern hajóóriások 38—40.6 cm-es ágyúi már 17—20—40 km távolságra nyitják meg tüzüket; az egyes irányzóknak már alig jut szerepük, mindent műszerekből, központilag végeznek, az egyén mindjobban eltöprel, mindent a technika csodálatos vívmányaival oldanak meg. Tulajdonképpen már csak a parancsnok és törzs végeznek egyéni; agymunkát, a többiek csak mechanikusan végzik kötelességüket. A páncéltoronyban levő tüzér már nem látja a célt, csak beállítja a 20 és egynehány méter hosszú acélszörnyetegeket azokra a számokra, amelyeket a toronyból a vezető tüzértiszt megad.

Gondoljunk csak a gépészek, fűtők szolgálatára... nekik halvány sejtelmük sincs, mi történik tulajdonképpen, ők csak a telefon, vagy villamos közvetítésével kapott parancsot hajtják végre.

Olvasóinknak bemutatjuk a legújabb hajótípusokat, összehasonlítva a régebbiekekkel, hogy képet alkossanak maguknak a technika haladásáról a haditengerészet szolgálatában a vízen, a víz alatt és a levegőben.

Az őrszolgálati büntettek és vétségek az új katonai büntetőtörvénykönyvben.

Ismerteti: dr. Krantz Dezső alezredes-hadbíró.

Az őrszolgálat lelkiismeretes ellátása egyike lévén a különös katonai szolgálati kötelességeknek, mindaz a szabályellenes magatartás, amely az őrszabályozással függ össze, a katonai jogrend által már a legrégebb kortól fogva megtorlásban részesített.

Természetes tehát, hogy előreláthatólag rövidesen életbelépő új katonai büntetőtörvényünk — régi katonai büntetőjogunkat követvén — az őrszolgálati kötelességsértéseket nem ejthette el és ezért őket, mint „őrszolgálati büntetteket és vétségeket” második részének V. fejezetében a szabályozás körébe vonta.

Új katonai büntetőtörvénykönyvünk — Kbtbk. — 102. §-a szerint őrszolgálati büntettet követ el meghatározott órallás elfoglalására és felváltására alakított katonai őrségnek az a tagja, aki szolgálatának teljesítésére megittasodással, elalvással, eltávozással vagy más módon képtelenné teszi magát, vagy a szolgálatára vonatkozó általános vagy különös utasítások mellőzésével hátrányt okoz, vagy háború idején jelentékenyebb veszélyt idéz elő. A cselekmény akkor is büntett, ha gondatlanságból követték el.

Ugyanígy és ugyanezek által követik el, a Kbtbk. 104. §-a szerint, az őrszolgálati büntettet a járőrök és más mozgóőrségek tagjai is, akikre a 102. §-t megfelelően alkalmazni kell.

Hogy kik tekintendők őrszolgálatban állóknak? Erre nézve — a katonai szervezetben időnként beállható változások folytán, az őrségeknek és az öröknek egyébként sem törvénybe való egyenkénti felsorolása helyett — a feleletet a szönyegen levő rendelkezések szempontjából a katonai (csendőrségi stb.) szolgálati utasítások adják meg, amelyekben ez a kérdés jelenleg is szabályozva van, illetve a jövőben netán létesítendő, katonailag szervezett örtestületekre vagy szervekre nézve kiegészítve, esetleg módosítva lesz.

Az őrszolgálati büntettek (és vétségek) alanya — elkövetője — csak az lehet, aki a katonai (csendőrségi) utasítások értelmében őrszolgálatra hivatva van.

Az őrségek és örök vagy mint helyhez kötött — „álló” — őrségek (főőrség stb.), vagy pedig mint mozgóőrségek (járőr, őrkíséret stb.) végezvén szolgálatukat, törvényünk — úgy, amint azt a régi katonai büntetőtörvény is teszi — a helyhez kötött őrségekről, továbbá a mozgóőrségekről, valamint a fogolyőrségekről (mely utóbbiak állók is, meg mozgók is lehetnek), külön-külön rendelkezik. Csakhogy míg a régi katonai büntetőtörvény az állóőrségek tagjai közül is külön büntetéssel sújtja az őrsön álló örnek, külön az őrségre beosztott többi legénységnek és külön az őrparancsnoknak büntettként betudandó kötelességszegéseit: addig az új törvény *egyetlen* §-ban, a fentebb közölt 102. §-ában határozza meg az állóőrség *valamennyi* tagjára vonatkozólag a *büntettti* tényálladékat és — mint látni fogjuk — *egyetlen* §-ban (103. §.) állapítja meg azok büntetéseit.

Am az örutasítások ellen való cselekvésnek ebben — a régivel szemben leegyszerűsített — alakban való büntettti meghatározása teljesen fedi a katonai érdekeket: *büntetti* az őrszolgálati kötelességsértés,

ha azzal a tettes magát őrszolgálatának teljesítésére képtelenné tette vagy hátrányt okozott, avagy háború idején jelentősebb veszélyt idézett elő. Mindenesetre jobb a régi törvény fogalommeghatározásánál, amely (a 231. §-ban) minden közelebbi meghatározás nélkül büntettnak nyilvánította, ha az „őrsön álló” (vagyis a felállított) ör eltávozik, megittasodik vagy szabályellenes kényelembe helyezkedik, vagy a különös magatartási szabályokat meg nem tartja stb., mert ez ingadozó gyakorlatot teremtett abban a kérdésben, vajjon *milyen távolságra* való eltávozás, vagy *milyen fokú* kényelembehelyezkedés, illetőleg a magatartási szabályoknak *mily fokú* mellőzése szükséges a büntett és milyen a vétség létesüléséhez. Az uralkodó felfogás ma már úgy a gyakorlatban, mint a szakirodalomban az, hogy az őrhely elhagyása vagy a szabályellenes kényelembehelyezkedés stb. csak akkor büntett, ha azzal a tettes képtelenné vált az őrszolgálatnak ellátására.

Ha tehát pl. a meghatározott terep felügyelése végett felállított ör a neki mozgásra kijelölt vonalat csak egy-két lépésre, vagy oly kis távolságra hagyta el, hogy szolgálatát még kifogástalanul elláthatta, akkor nem büntett, csak vétség miatt büntethető.

Sok vitára és eltérő értelmezésre adott alkalmat a multban az a kérdés, vajjon kik értessenek bizonyos órallások elfoglalására és felváltására vezényelt legénység alatt? Nevezetesen elkövethetik-e az őrszolgálati kötelességsértést azok is, akik még csak napiparancsal vannak ily szolgálatra vezényelve s a valóságos őrszolgálatbalépés előtt megittasodnak stb., vagy pedig csak az őrségek elosztásának időpontjától követhető el a bűncselekmény. Törvényünk ez utóbbi felfogást tette magáévá és a már *megalakított* őrség tagját jelöli meg e bűncselekmény alanyául. Mindaddig ugyanis, amíg az őrségeket el nem osztották, az őrszolgálatba vezényelt legénység még saját csapatteste előjárójának kezében van, aki az ittas vagy eltávozott stb. katona helyébe mást rendelhet ki s így nincs szükség az őrszolgálatban állókra meghatározott szigorú büntetősankcióra.

Ami a 102. §-ban említett „hátrány”-t illeti, ez alatt az Indokolás szerint minden, még a közvetett hátrány is értendő ugyan, szükséges azonban a büntettti minősítéshez az, hogy magában a kötelességsértésben álló hátrányhoz további hátrány járuljon. „Veszély” alatt pedig valamely, az emberi tapasztalás és az okozati összefüggés törvénye szerint a közel vagy távoli jövőben várható káros következmények kisebb-nagyobb valószínűségét kell érteni.

Egyébként az őrszolgálati büntett (és őrszolgálati vétség) létesüléséhez ezentúl sem kell gonosz szándék, hanem elkövethetők gondatlanságból is.

Őrszolgálati büntett miatt a parancsnok vagy a felállított ör egy évtől három évig, súlyos esetben három évtől öt évig terjedhető börtönnel büntetendő. Háború idején a büntetés egy évtől öt évig, súlyos esetben öt évtől tíz évig terjedhető börtön; ha pedig nagy hátrány következett be, agyonlövélssel végrehajtandó halál.

Az őrség más tagjának büntetése egy évig, súlyos esetben egy évtől három évig terjedhető börtön. Háború idején a büntetés egy évtől három évig, súlyos esetben három évtől öt évig terjedhető börtön; ha pedig nagy hátrány következett be, agyonlövélssel végrehajtandó halál. (103. §.)

Eszerint az új katonai büntetőtörvény a szóbanlevő kötelességsértés miatt az őrparancsnokot éppúgy

bünteti, mint a felállított őrt, aminek alapja az az elgondolás, hogy egyrészt a parancsnok, ha híven és lelkiismeretesen teljesíti kötelességét, alárendeltjei kötelességmulasztásainak legtöbbször elejét veheti, másrészt, mert az ő vétkes cselekményéből éppoly veszélyek származhatnak, mint az őrszeméből.

Ellenben az őrség más tagjai, akik rendszerint az őrszobában pihennek, vagy készenlétben vannak, már veszély nélkül részesíthetők enyhébb büntetésben.

A járőrök és meghatározott helyhez nem kötött más mozgóőrsek (körjáratok, stb.) őrszolgálati büntetési esetén a parancsnok a 103. §. 1. bekezdése, a többi tag pedig ugyane §. 2. bekezdése szerint büntetendő.

Itt az a megfontolás vezette a törvényhozót, hogy amíg a felállított őrszolgálat egyhuzamban két óráig, sőt néha sokkal rövidebb ideig tart, addig a mozgóőrsek szolgálata rendszerint hosszabb időre terjed; viszont a mozgóőrseknek a kényelembehelyezkedés tekintetében sokkal több van megengedve, mint a felállított őrszemek, mihez képest az álló- és mozgóőrsek kötelességsértései közt a büntetési minősítés szempontjából különbséget tenni nem kell. Ami a mozgóőrsek parancsnokát (járőrvezetőt) illeti, ez sokszor ugyanazokat a teendőket végzi, mint a mozgóőrsek többi tagja, de a felelőssége fokozottabb, mert az ily mozgóőrsek rendszerint kiesnek a felsőbbrendű közvetlen felügyelete és ellenőrzése alól és így jóformán a parancsnokok műlik, hogy a mozgóőrsek lelkiismeretesen eleget tesznek-e kötelességének vagy sem. Ennélfogva eltérően a mozgóőrsek többi tagjának büntetésétől, mely általában enyhébb az állóőrsekből őrszem büntetésénél, a mozgóőrsek parancsnoka ugyanolyan büntetéssel sújtható, mint aminővel az állóőrsek parancsnoka.

Az utóbbi vonatkozásban csakis a csendőrségnek, mint közbiztonsági őrtestnek járőrparancsnokával (járőrvezetővel) tesz a törvény kivételt, amennyiben ez utóbbit csak a 103. §. 2. bekezdése szerint rendeli büntetni. „Csendőrség tagjának büntetésére” (őrszolgálati büntetés miatt) „kivétel nélkül a 103. §. 2. bekezdése irányadó.” (104. §. 2. bekezdésének második mondata.)

Vagyis: a csendőrség tagjának büntetése büntetett esetén egy évig, súlyos esetben egy évtől három évig terjedhet; három évig, súlyos esetben egy évtől három évig, súlyos esetben három évtől öt évig terjedhet; nagy hátrány esetén: agyonlövés.

E kivételezéssel, mint egy eddig fennállott hézag pótlásával a törvény a csendőrségi szolgálat különleges természetét kívánta honorálni. A csendőrség ugyanis a közbiztonsági szolgálat ellátására állítatván fel, rendes viszonyok közt a csendőrségi szolgálat elsősorban közbiztonsági szolgálat, amely alatt mindazoknak a szolgálati ténykedéseknek összességét értjük, melyek célja a törvények és törvényes rendelkezések végrehajtásának fegyveres erővel való biztosítása.

E szolgálatnak elláthatása végett a csendőrség nem ritkán 36 órára, sőt néha hosszabb tartamra portyázó járőröket küld ki, amelyek természetesen — a fennálló utasításokhoz képest — útközben hosszabb pihenőket is tarthatnak s ezek alatt nagyobb kényelembe is helyezkedhetnek; de indokolt esetben szolgálataikat tartamát meg is hosszabbíthatják.

Másrészt a szolgálathoz álló csendőrség feladat- és kötelességköre terjedelmileg is nagyobb a katonai őrségek és őrkénél, jelesül kötelességei az őrség kötelességein felül még különös, a csendőrségi Szolgálati Utasításban lefektetett kötelességek, amelyeknek megsér-

tése, amennyiben az őrszolgálatra vonatkoznak, őrszolgálati kötelességsértést képez.

Indokolt tehát, hogy a csendőrség tagjainak kötelességeit szolgálataik különleges volta miatt külön büntető rendelkezés alá helyezzük. A régi katonai büntető törvény ezt nem tette meg, aminek következtében a csendőrség tagjaival szemben a felállított őrszem megállapított büntetéseket alkalmazták és amikor az eljárásnak túlszigorú és tarthatatlan volta nyilvánvaló lett, a törvény olyan magyarázatot nyert, hogy a csendőrség tagjainak megsértései (pl. a teljes szolgálatképtelenséggel járó botrányos lerészegedések) általában csak vétségek gyanánt — 8 naptól 3 hóig terjedhető fogsággal — tehát túlenyhén büntetettek.

Mindezeknél fogva az új katonai büntető törvény a mai jogállapot szigorát jóval meghaladó külön büntetés alá helyezi a csendőrségnek, mint közbiztonsági őrtestnek járőreit azzal, hogy rájuk a tulajdonképpeni katonai mozgóőrsek beosztott tagjaira megszabott büntetéseket rendeli alkalmazni. Nem ment el azonban a szigorban odáig, hogy csendőrség vezetőkre a mozgóőrsek parancsnokait sújtó büntetést statuálja, mert a 103. §. 2. bekezdésének büntetési keretein belül járőrvezetők is kellő szigorúsággal büntetendők. Amennyiben pedig a fennforgó eset különös körülményei miatt a büntetési minősítés, illetőleg a törvényes büntetés túlszigorúnak mutatkoznék, az ítélőbírósnak módjában áll azt a 92. §. alkalmazásával enyhíteni.

A csendőrségre vonatkozó különleges rendelkezés természetesen csakis a járőrökre és ezek közt is csak azokra a járőrökre alkalmazható, amelyeket a csendőrség, mint közbiztonsági őrtest, a közbiztonsági szolgálat ellátására küld ki és ehhez képest nem vonatkozatható a hadrakelt seregnél katonai természetű járőrszolgálatra kiküldött, vagy pedig arra a csendőrségre, aki mint felállított őrtest követi el a 102. §-ban meghatározott kötelességsértést.

A törvénynek a 105. §-ban foglalt rendelkezése a fogolyorség szolgálati büntetést írja körül: „Ha fogoly megőrzésére hivatott őrség tagja a foglyot szándékosan megszojteti, öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő. Ha azonban tudta, hogy a fogoly felségsértés vagy hűtlenség büntetése gyanúja alatt áll, vagy ily büntetés miatt van elítélve, a büntetés öt évtől tíz évig terjedhető fegyház, ha pedig a szöktetésből nagy hátrány következett be, agyonlövésssel végrehajtandó halál.” Ezzel őrszolgálati büntetést nyilvánítja azt a cselekményt, amely — bármily váddal vagy gyanúval terhelt — „fogoly”-nak az őrszeméről való szándékos megszojtetésében áll; ellenben az akár büntetett, akár más bűncselekménnyel terhelt fogolynak gondatlanságból való megszojtetése vétség s mint ilyen, — a törvény 106. §-a szerint, — két évig terjedhető fegyházzal — tehát elég súlyosan — büntetendő.

A 105. §. rendelkezése szerint büntetendő a hadifogoly szándékos megszojtetése is, hacsak a tett (mint hűtlenség, stb.) súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik és bármely fogoly szándékos megszojtetése nem csupán akkor őrszolgálati büntetés, ha a törvényszerű elfogást nem maga az őrség (csendőrség) foglatoztatta, hanem akkor is, ha maga az őrség, felsőbb rendeltre vagy saját kezdeményezéséből fogta el a foglyot. Az utóbbi körülmény a bevégezésből, amely a megőrzésre „hivatott” őrről szól, világosan kitűnik.

Az elítéléssel a hivatalvesztés is kimondandó. Őrszolgálati vétséget követ el és nyolc naptól hat hónapig, súlyos esetben hat hónaptól két évig terjedhető fegyházzal büntetetik az őrségnek az a tagja, aki

szolgálatára vonatkozó általános vagy különös utasítást akár szándékosan, akár gondatlanságból mellőz, amennyiben cselekménye 102—105. §-ok értelmében nem büntett. A 106. §-ban foglalt ez a rendelkezés egészben megfelel a régi katonai büntetőtörvény 242. §-a rendelkezésének, csupán a büntetés mértékét emeli fel az eddigi jogállapottal szemben. Említést érdemel, hogy mint önálló katonai vétség, kizárólag e §. alá tartozik bármely fogolynak; tehát a büntetett vádolt fogolynak a gondatlan megszőkötése is, ami e §-nak a 105. §-sal való egybevetéséből önként következik.

Az őrszolgálati vétségnek erre az alakjára hivatalvesztést a törvény nem állapít meg.

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

... mely ügyben ...

Legutóbb már rámutattam arra, hogy a hivatalos nyelvben milyen gyakori az idegenszerű mondatkapcsolás. A „csendőrnelyv” sem kivétel. Pedig tudom, hogy a mi derék csendőreink jó magyar emberek. S bár az anyanyelvükön kívül más nyelvet alig tudnak, mégis lépten nyomon latin vagy német mintára fűzik egymáshoz mondataikat. Miért van ez? Valószínűen azért, mert ők is hivataloskodni akarnak. Csak úgy törekvő utánzásból vagy hát már — megszokásból.

Ime a példa: Az előljáróság X-et feljelentette, *minélfogva* járőr által a nyomozás megejtetett. Ebben a mondatban több hiba is van. Az *által* . . . -*tatik*, -*tetik* szerkezetet már megtárgyaltuk, tehát mindenki tudja a helyes megoldást: . . . a járőr a nyomozást megejtette vagy magyarosan: *elvégezte*. S nem járőr, hanem a járőr. (Erről majd később!)

A főhiba azonban a *minélfogva*. Ez mindenesetre hivatalosan hangzik, hiszen elég homályos. Mert mit *fogott meg* ennek a jelentésnek az írója? Az előljáróságot, X-et vagy a feljelentést? S vajjon *fogta-e* valóban a feljelentést, amikor nyomozott? Meglehet. De azt nem *fogta fel*, hogy ez idegenszerű mondatfűzés. Ilyesmit nem mond a magyar ember, hanem egyszerűen így beszél: Az előljáróság X-et feljelentette. (Pont!) *Ezért* (vagy *erre*, esetleg *ennélfogva*) a járőr a nyomozást elvégezte.

Másik példa: X. nem szabályosan tért ki, *minek következtében* a szembejövő kocsit felborult. — Helyesen: X. nem szabályosan tért ki. (Pont!) *Ezért* (vagy *ennek következtében*) a szembejövő kocsit felborult.

Végeredményben tehát a latinos *miért is*, *miáltal*, *minélfogva*, *minek következtében* szerkezetek helyett a magyaros *ezért*, *ezáltal*, *ennélfogva*, *ennek következtében* kötőszókat használjuk. Így aztán az ilyen nehézkes alárendelő összetételt két önálló mondatba oldhatjuk fel. Ez pedig nagy előny, mert rövideget és erőt visz írásunkba.

Ugyancsak csendőrirásokban fedeztem fel az előbbiekhez hasonló rossz mondatfűzést: Az előljáróság az

őrsöt a tüzesetről értesítette, *mely ügyben* a nyomozást a járőr azonnal bevezette. Miért *mely ügyben*? Miért ír az egyszerű csendőrember mindenáron nehézkes alárendelő összetett mondatot? Hiszen egyszerűen, magyarosan gondolkozik. Írja tehát így: Az előljáróság az őrsöt a tüzesetről értesítette. (Pont!) *Ebben az ügyben* (vagy *erre*) a járőr . . . De el is hagyhatjuk ezt a fölösleges kapcsolást: Az előljáróság az őrsöt értesítette. A járőr a nyomozást megkezdte.

Másik példa: Gyanúsított tagadta, hogy a tanyát ő gyújtotta volna fel, *mely tagadását* az előbbi bizonyítékok megcáfolják. Ez is ilyen nyomorék, idegenszerű mondatkapcsolás. Magyarosan: A gyanúsított tagadta, hogy a tanyát ő gyújtotta fel. (Pont!) *Ezt a tagadását* (vagy csak: *tagadását*) a bizonyítékok megcáfolják.

További példa: Egy magas, fekete emberi alak közeledett az épülethez, *mely alak* gyanúsított személyének felelt meg. A *mely alak* ismét rossz kapcsolás. Helyette: *ez az alak* a jó, már csak azért is, mert új mondatot kezdetünk vele.

Igen, erre kell törekednünk! Minél többször kezdünk új mondatot. Persze ez csak úgy lehetséges, ha a megkezdett mondatot magyar bátorsággal be merjük fejezni. Tehát ne csak az írás végére, hanem *írás közben is* tegyünk sokszor pontot. Így írhatjuk ki a „giliszta”-mondatokat.

Vitéz Rózsás József ny. szds.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL! Kémek és árulók.

Nem kisebb ember, mint a híres vaskancellár Bismarck herceg mondta, hogy a diplomácia főfeladata a kémkedés. De míg a diplomaták „korrekten”, hogy úgy mondjam úri módon kémkednek, addig ezen piszkos, de hasznos, sőt feltétlenül szükséges mesterség patkány-munkáját a hivatásos kémek, ügynökök végzik a diplomaták, a vezérkar utasítása szerint.

Napoleon egy alkalommal kedvenc kémjéről (Schulmeister-ről) azt mondta Murat hercegnek: „Ez az ember annyit ér, mint egy egész hadtest — gránátosokból!” Pedig ezek voltak tudvalevőleg Napoleon legjobb katonái, büszkesége.

Úgy a katonai attasék, mint a követségek személyzete persze csak közvetítő személyek, stb. útján érintkeznek a kémekkel, nehogy leleplezzék őket, mert ez a megsértett állam részéről az agrément (megbízás) azonnali megvonásával járna.

A háborúelőtti időkben azonban, különösen az oroszoknak e tekintetben meglehetősen tág lelkiismeretük volt, mert egymásután néhány attaséjüket (Marcsenkó, Zankievitch ezredeseket) rajtakapták a kémkedésen s azonnali felváltásukat követelte a monarchia.

Békében a legjobban megszervezett kémrendszere

Oroszországnak volt. Ők sokat tanultak e téren az 1904/05. háborúban Kelet-Ázsiában a japánoktól.

Az orosz diplomácia, a vezérkar óriási összegeket fordított a hírszerzés céljaira. Sikerült nekik volt hadseregünk tisztikarából is néhány áruolt megszerezniök, így például Redl ezredes, a prágai hadtest vezérkari főnökét, Firbas, vezérkarhoz beosztott századost, Jandčić főhadnagyot . . .

A pártatlan olvasó előtt is fel kell tűnnie annak, hogy ezek mind szlávok voltak. Az áruolásban és kémkedésben a legnagyobb mesterek a szlávok.

Feltűnő ügyességgel dolgoztak a szláv nők, különösen az oroszok, de a szerbek is.

Kikből kerülnek ki a kémek?, hiszen ez a mesteriség a legocsmányabb bűn, de egyúttal a legnagyobb érdem is, mert már Napoleon írta 1808-ban Soult marsallnak, a Spanyolország ellen működő hadsereg fővezérének: „Vannak háborúk, melyekben a döntést nem annyira a gyalogság, ágyuk vagy lovasok, mint inkább a kémkedés által tudjuk kierőszakolni; a hadvezetésnek tehát utóbbit, adott alkalommal, mint döntő tényezőt kell tervébe beállítani.” Súlyos szavak, melyeket azonban minden hadjárat, különösen a világháború igazolt.

Akárhányszor kellett úgy az Entente, mint a Központi hatalmak hadvezetésének tapasztalnia, hogy legbizalmasabb nagyszabású terveiről az ellenség „valamiképen” értesült . . . Vagy más alkalommal, kedvezően megindult hadműveletek egyszerre meghiúsultak, az utolsó pillanatban az ellenség megneszelte valahogy a dolgot, tartalékait össze tudta vonni s a sikert megakadályozni.

Egész valószínűtlen dolgokat hallani, például mint vezette félre egy orosz vezérkari tiszt ruhájába öltözött német kém Samsonow tábornokot, a Narew-hadsereg parancsnokát egy hamis parancs által. S midőn a szerencsétlen fővezér látta, hogy a hamis parancs következtében 1914 aug. 28-án egész hadseregét bekerítették, föbelőtte magát.

Erről a dologról szavahihető szemtanu számol be; Petrowski orosz vezérkari tiszt . . .

A kémek legnagyobb része persze pénzért, üzletszerűen tevékenykedett, sokan mint fanatikus hazafiak, mások gyűlöletből és bosszúból, némelyek csak alkalmilag tevékenykednek, de valamennyi szemmel tartotta azon elvet, hogy minden eszközt fel kell használni, mert a cél szentesíti az eszközt.

Az oroszok óriási összegeket áldoztak e célra; ismeretes a mondás, mint rontották meg a lengyeleket is annak idején:

csak gurul a rubel
gurul, gurul,
utána trablanc
és minden porba hull.”

Igen sok nagystílusú ügyes nőt is alkalmaztak, ellenében monarchiánk kémszervezetével, mely a békeévekben tudtommal egyáltalán nem vette igénybe a nők szolgálatát, csak később a háború folyama alatt.

A brit vezérkar statisztikája szerint több mint 150.000 férfit és nőt alkalmaztak a világháborúban, mint hivatásos kémeket, az alkalmi kémekről nem is szólva.

Teljesítményeik bámulatosak voltak, az angolok például tudták, hogy a német flotta zöme Scheer admirális vezénylete alatt elhagyja a kikötőt, hogy az angolokat megtámadja . . .

Hogy az angolok, tiacára nagy számbeli fölényüknek és kitűnő hírszolgálatuknak, a skagerrak-i tengeri csatát nem tudták megnyerni, az más lapra tartozik.

A német vezetés, a hajók építése, az ágyuk szerkezete jobb volt.

Washington pontosan értesült arról, hogy Dumba osztrák-magyar követ Archibald nevű futárjának minő híreket kellett volna Európába vinnie . . .

Úgy Conrad, mint Moltke idejekorán megkapták a híreket, hogy az oroszok felvonulása 1914-ben már jóval a hadjárat előtt megkezdődtek. Sajnos, nem hittek ezen híreknek . . .

A kémek dirigálása, eligazítása nem könnyű dolog. A hírszerző irodák, központok vezetőinek mindenekelőtt igen jó emberismerőknek kell lenniök. A rendelkezésükre álló „anyag”-ot mindenesetre igen óvatosan kell kezelniök, mert legnagyobb része bizony igen értékes értékű gavallér.

Mégis két típussal kell számolniok. Az egyik a nagy intelligenciájú, világlátott, minden hájjal megkent, több nyelvet beszélő szélhámos, kalandor, aki sokszor nemcsak a pénzért, hanem a „l'art pour l'art” elvénél fogva is dolgozik. Sok közöttük a kisiklott egzisztencia, a jó családból származó szerencsétlen, sokszor züllött intelligens ember, aki életét is kockára teszi a sikerért, nemcsak a pénzért. Vannak azonban köztük sokszor idealisták, bosszúálló, hiságukban megsértett egyének, politikai menekültek, elkeseredett emberek. Ez utóbbiak mindig a legelszántabb s legveszedelmesebb kémek.

Vannak azután hazátlan, lezüllött bitangok, akiket rendszeren több ország rendőrsége köröz. Ezeknek morális értéke igen csekély: csak pénzért dolgozó emberek, kiknek azonban sokszor finom szimatjuk van, vagy mint az üldözött vadnak (legtöbbször van ok az üldözésre!), kiváló érzékük, ösztönük, mely ritkán hagyja cserben őket. Szintén jó anyagot képeznek.

A kémek második — számra nézve jóval nagyobb — kategóriája kisebb intelligenciájú egyén, akiket tisztán a pénzszerzés ösztönöz. Ezeket rendszeren csak kevésbé fontos feladatokra lehet alkalmazni, kérdőíveken pontosan megadva feladatukat.

A háborúban a nemzetközi kémkedés központja Svájc volt. Kitűnően — de persze szintén pénzzel — dolgozott a francia vezérkar híres *deuxième bureau*-ja (déli büro) a 2. osztály.

A modern idők új típusú kémje, már csak repülőgéppel segítségével dolgozik. Valahol az ellenséges hadsereg hátában álruhában téteti le magát s bizonyos idő múlva, bizonyos helyen a küldői ismét repülőgéppel érte jönnek; kissé veszélyes ugyan a dolog, de a kém a háborúban mindig a fejével játszik . . .

A mondottakból láthatjuk, minő fontos, hogy már békében arra hivatott közegeink, elsősorban csendőrségünk, rendőrségünk vámórságunk, bírónk, közigazgatási embereink foglalkozzanak a kémelhárítással, a kémkedés érdekes és sokoldalú kérdéseivel, de minden jó magyar embernek is tudni kell erről.

Minden lépésünket, minden tettünket megfigyelik s meg vagyok róla győződve, ha kinyitjuk szemeinket, kedves szomszédaink nagyszámú bizalmi embereit csíphetjük el s zavarjuk meg jól fizetett foglalkozásukban.

Az utóbbi időkben a központi hatalmak illetékes szakemberei tollából értékes munkák jelentek meg, melyek a világháborúnak e téren nyújtott tapasztalatait tárják fel.

Igen érdekes és értékes ilyen munka Seeliger Emil osztrák ezredesnek „*Spione und Verräter*”* (Kémek és

* *Seeliger Emil* ezredes könyve valószínűleg magyar fordításban is meg fog jelenni; annakidején hírt adunk róla. A jövő számunkban a szerző engedélyével közölni fogjuk a könyv egyik igen érdekes fejezetét, a Carzano-i áruolás történetét. Szerk.

árulók) című munkája, amely a berlini Verlag für Kulturpolitik kiadásában nemrégiben hagyta el a sajtót. Egész kötetre való lebilincselően érdekes, szemtanuk által leírt, hiteles kémkedési és árulási történetet tartalmaz ez a könyv, amely lebilincselő érdekessége mellett tanulságos és hasznos is, különösen azoknak, akiknek hivatalos vagy szolgálati kötelességük, hogy a kémelhárításban közreműködjenek. Melegen ajánlom mindenkinek, aki meg tudja szerezni, szerezzé meg, olvassa el és tanulja meg belőle, mennyire nyitva kell tartanunk a szemünket és fülünket, de annál jobban becsukva a szánkát.

S-y.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(29. közlemény.)

A gyarmati csendőrség tisztjeinek és legénységi egyéneinek visszatérése Franciaországba.

Egy 1899. évi március 19-én kelt s ugyanazon hónap 24-én a köztársaság hivatalos lapjában és a hadügyminiszter Rendeleti Közlönyében megjelent rendelet, melynek fontosabb határozványait a gyarmatügyi miniszter körrendeletileg szintén közzétette, szól azokról az esetekről, amikor a gyarmati csendőrség tagjai testületük kötelékéből kiválhatnak.

Ez a rendelet meghatározza azokat a feltételeket, amelyek mellett a gyarmatokon szolgálatot teljesítő tisztek és legénységi egyének, függetlenül a magánügyekben nyert szabadságoktól, a gyarmatokon való három évtől hat évig terjedő otttartózkodás után hathavi közigazgatási szabadságot, továbbá ugyanolyan tartamú egészségügyi szabadságot és végül az anyaországbeli vagy afrikai csendőrséghez való átvételük bevarásáig várakozási szabadságot kaphatnak.

Ennek a rendeletnek határozatait szigorúan kell alkalmazni úgy a tisztekkel, mint az altisztekkel szemben.

Az 1896. évi szeptember 18-án kelt s a Csendőrségi Közlönyben megjelent köztársasági elnöki döntés szerint a csendőrségnek azok az egyénei, akik a gyarmatokon teljesítenek szolgálatot, csak akkor helyezhetők vissza az anyaországba, ha ott legalább hat évet töltöttek el.

Ebből kifolyólag, ha a gyarmati csendőrszázadok és különítmények tisztjei és legénységi egyénei közigazgatási szabadság folytán Franciaországba visszatértek, ott-tartózkodásuk alatt a megyei csendőrséghez vagy a köztársasági gárdához való átvételüket csak akkor kérhetik, ha a gyarmatokon hatévi szolgálatot teljesítettek.

A gyarmatokon szolgáló tiszteknek az anyaországi csendőrséghez való beosztási kérelmüket nem lehet azonosítani a személyes okokból kért állomáshelyváltoztatás iránti kérelmekkel, amely utóbbit akkor jogosultak előterjeszteni, ha állomáshelyükön négy évet már szolgáltak.

Ha a tengeren túl alkalmazott csendőrtisztek akár szabadságon létük alkalmával, akár máskor, hitelt érdemlően igazolják, hogy egészségi állapotuk miatt a gyarmatokon tovább szolgálni képtelenek, a gyarmatügyi miniszter javaslatára az anyaországbeli csendőrséghez oszthatók be.

Ha valamely, a gyarmaton szolgáló tiszttől magánokból a megkövetelt hatévi ottidőzés előtt óhajtja az anyaországbeli csendőrséghez való beosztását, kérelme csak akkor telje-

síthető, ha vele valamelyik olyan anyaországbeli hasonló rendfokozatú tiszt hajlandó cserélni, aki a gyarmati csendőrségi szolgálatot feltehetően jól fogja ellátni, feltéve, hogy e cseréhez úgy a gyarmatügyi, mint a belügyminiszter hozzájárul. Az utazási költségeket ilyen esetekben az érdekelt tisztek a sajátjukból fedezik.

Az altisztek és csendőrök, ha gyarmaton teljesítenek szolgálatot, az anyaországbeli csendőrséghez csak akkor oszthatók be, ha a felülvizsgálati bizottság véleménye szerint e szolgálat ellátására alkalmasak.

Különben is azt, hogy az anyaországbeli csendőrséghez való átvételük esetében, melyik századhoz vagy légióhoz osztassanak be, nincsen joguk kérni. Ha a gyarmati csendőrség legénységi egyénei, ha az anyaországbeli csendőrséghez való beosztási kérelmüknek hely adatott, Franciaországba való megérkezésüktől számított 3 hónap leteltével ahhoz a légióhoz vagy századhoz kötelesek bevonulni, ahol üresedés van.

A hadügyminiszter beosztásukat mindig az előléptetés és az üresedés figyelembevételével eszközli.

A különleges felülvizsgálati bizottság, amely előtt az átlépni szándékozó gyarmati csendőregyének megjelenni kötelesek, nem nyilathozhat az általa felvett jegyzőkönyvekből, hogy ezek a megyei csendőrséghez vagy köztársasági gárdához való átvételre alkalmasak-e. Nyilatkozatában csupán arra szorítkozhatik, hogy az illetők a vizsga eredményéhez képest az anyaországi csendőrséghez való átvételre alkalmasak-e, vagy nem.

A felülvizsgálati bizottságnak a gyarmati csendőrség egyéneire vonatkozó jegyzőkönyveit a katonai kormányzók és a hadtestparancsnokok útján nem a hadügyminiszterhez, hanem közvetlenül a gyarmati miniszterhez (személyzeti osztály) kell felterjeszteni.

Ugyanezt a szabályt kell szem előtt tartani a Franciaországban szabadságon lévő vagy a gyarmati osztály rendelkezésére álló gyarmati csendőrségnél beosztott tisztek és legénységi egyének iratainak továbbításánál.

Ha valamely csendőrségi egyén az anyaországbeli csendőrséghez nyerne beosztást, köteles szolgálati állását azonnal elfoglalni. Hacsak a gyarmatügyi miniszter az illetőnek egészségi okokból engedélyezett szabadságát az 1901. évi szeptember 4-én kelt körrendelet 2-ik szakaszában foglalt feltételek alapján meg nem hosszabbította. Ezt az előírást a tisztekre kell alkalmazni.

Ha a felülvizsgálati bizottság úgy találja, hogy az általa megajándékozottnak alávett egyéneket nyugállományba való helyezésre vagy végkielégítésre kell javaslatba hozni, az ennek alapján szükségesnek mutakozó felterjesztést a szabadságon lévő katonai századának közigazgatási tanácsa szerkeszti.

Ezen tanács munkájának megkönnyítése végett a gyarmati század a súlyosan beteg katonai irataihoz mindig mellékelni köteles a betegség keletkezéséről szóló bizonyítványt.

Azokat az anyaországba visszahonosítottakat, akik előléptetésre vagy katonai éremmel való ellátásra vannak javaslatbáhozás végett előjegyezve, a hadügyminiszternek mindig be kell jelenteni.

Végül, hivatkozással az 1889. március 19-én kelt rendeletre, szolgáljon irányadóul, hogy a gyarmati csendőrség tagjainak meghosszabbítási kérvényei felett mindig a gyarmatügyi miniszter dönt.

Több különítménynek feloszlata folytán a hadügyminiszter kénytelen volt hivatalból tiszteseket és csendőröket tekintélyes számban a gyarmati csendőrségtől az anyaországba behoztatni.

Ezeknek az egyéneknek áthelyezésük folytán a belső csendőrségnél rendszeresített különböző katonai cikkekkal kell magukat ellátniuk, amelyeknek költségét sajátjukból fedezni csak nehezen bírták. Nagy részük a hadügyminisztertertől az ilyen költségek megtérítését kérte.

Ezt a kérelmet jogosnak találtam s a hadügyminiszterrel egyetértésben aként határoztam, hogy azoknak a tiszteknek, altiszteknek és csendőröknek, akik a létszámapasztás folytán 1905 július 1 óta a gyarmati csendőrségtől nyertek beosztást, egyenruha beszerzése céljából az alábbi kiszabotú átalányban részesüljenek:

őrnagynak	420 frank
századosnak	360 "
hadnagynak és alhadnagynak	320 "
tiszthelyettesnek, gyalogos	180 "
lovas	250 "
főtörzsőrmesternek, gyalogos	130 "
lovas	190 "

törzsőrmesterek, gyalogos	120 frank
„ „ lovas	180 „
őrmesterek, gyalogos	110 „
„ „ lovas	170 „
csendőrnek, gyalogos	100 „
„ „ lovas	160 „

(1906. december 10-én kelt gyarmatügyi miniszteri rendelet.)

Előléptetések.

Az előléptetési javaslatokat, az előléptetési táblázatban foglaltak szigorú szem előtt tartásával minden hó 10-én kell megszerkeszteni. Ha a légióparancsnok valakit soronkívüli előléptetésre akar javaslatba hozni, erről a miniszternek indokolt jelentést tesz, aki azt elrendelheti.

Az újonnan előléptetettek áthelyezésénél a tuniszi és a gyarmati csendőrség légió- és századparancsnokainak mindig tekintetbe kell venni a szolgálat érdekét és azokat a címeket, amelyek az állomáshelyek megválasztásához elsőbbséget biztosítanak; ha a körülmények megengedik, az újonnan előléptetetteket századuktól lehetően nem kell áthelyezni.

A gyarmati, algieri, korzikai vagy egyéb csendőrségtől kikerült tisztéseket a légiók keretén belül a miniszter helyezi át.

Kinevezések és cserék.

Állomáshelyváltoztatások személyes okokból.

a) A légió keretén belül.

Ezeket az áthelyezéseket a légióparancsnok javaslatára a hadtestparancsnok, a tuniszi hadosztályparancsnok, a marokkói megszálló csapatok parancsnoka rendeli el. A gyarmatokon az áthelyezés joga a század és a különítményparancsnokra van ruházva.

Az érdekelteket kérvényük elintézésének módjáról értesíteni kell.

A csendőrlegénységi egyének áthelyezésüket csak akkor kérhetik, ha állomáshelyükön legalább 3 éven át szolgáltak és jó minőségűek.

A kérelmeket a beérkezés sorrendjében kell elintézni. Ugyanabban az időben befutott kérvényeknél az elsőbbség azt illeti meg, aki hosszabb idő óta szolgál a csendőrségnél.

b) Egyik légiótól a másikhoz.

Az ilyen áthelyezést az a hadtestparancsnok rendeli el, akihez a kérelmezett légió tartozik. Az eljárás az alábbi:

Az áthelyezési kérelmet az év bármely szakában az előjáró légióparancsnokhoz kell előterjeszteni, aki azt az arra rávezetett véleményével ahhoz a légióparancsnokhoz küldi meg, akihez a kérelmező beosztását kérte.

Két eset lehetséges:

1. A két érdekelt légióparancsnok véleménye kedvező. Ebben az esetben az a légióparancsnok, akihez a kérelmező beosztását kérte, a kérvényt megőrzi és az elintézésre váró többi kérvény közé sorolja be.

2. Az egyik vagy mindkét vélemény kedvezőtlen. Ilyen esetben az a légióparancsnok, akihez való beosztását a kérelmező kérte, a kérvényt döntés végett a hadtestparancsnok útján a miniszternek terjeszti elő. Ha a miniszter a kérelmet elfogadhatónak tartja, erről a kérelmezett légióparancsnokot értesíti s az a kérvényt előjegyzésbe veszi. Ellenkező esetben a miniszter a kérelmet a kérelmező előjáró légióparancsnokához visszaküldi.

Az áthelyezési kérelem elintézését az előjáró légióparancsnok közli a kérelmezővel és az indítja útba új állomáshelyére.

Ugyanez az eljárás akkor, ha a tisztessék áthelyezését csak csere útján lehet keresztülvinni. Ezeket az áthelyezéseket az a hadtestparancsnok rendeli el, akinek parancsnoksága alá a kérelmezett légióparancsnok tartozik.

Csendőrök más légióhoz való áthelyezésüket csak akkor kérhetik, ha állomáshelyükön legalább 3 éven át szolgálnak és a tömegre adósságuk nincsen. Ez a határidő azonban a 19-ik légiónál és a tuniszi századnál szolgálókra nézve 2 évben lett megállapítva.

A más légióhoz való áthelyezés iránt beadott kérvények az év végéig érvényesek, hacsak a kérelmezők a szerzett elsőbbségükről le nem mondanak, vagy a légióparancsnok a szolgálat érdekében a kérelemnek az előjegyzésből való törlesztését nem kéri.

Ha a csendőr több légióhoz kéri az áthelyezését és azok valamelyikéhez tényleg át is helyezték, a többi légióparancsnokomat a kérelmezőnek az előjegyzésből való törlése végett az előjáró légióparancsnok köteles értesíteni. Ennek a rendelkezésnek célja, hogy a kettős áthelyezés elkerülhető legyen.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

82. Kérdés. Mit kell tudnunk általában a házalásról a Szut. 312. C. 13. pontjával kapcsolatban?

Válasz. Aki házalni, házaló kereskedést akar üzni, annak ehhez engedélyre van szüksége. A házalási engedély a házaló-könyvbe van bejegyezve, a házalási rendszabályok is ott vannak felsorolva. Lehet, hogy valakinél van házalási engedély, de az nem az ő nevére van kiállítva, az tehát őt nem illeti meg s így olyannak kell tekinteni, mintha házalási engedélyre nem volna. Ilyen szempontból mindig gyanusnak kell tekinteni azt, aki kiskorúnak látszik, aki feltűnő undorító betegségben szenved, akiről megállapítást nyer, hogy rovottmúltú, mert az ilyen egyének házalási engedélyt nem kaphatnak. A házalási szabály rendelkezéseit megszegő az, aki olyan cikkel vagy olyan módon házal, ami a házalási szabályban tiltva van (pl. higanyal, lőporral, egyenruhával, drágakövekkel házalni nem szabad), ha áru házaló-szállítására járóművet használ, ha nem hazai származású iparcikkkel házal stb. A házalási szabály a házalót arra is kötelezi, hogy ha valamelyik községben házalni akar, erre az általános engedélyen kívül még a helyi hatóságtól is bizonyos időre házalási engedélyt kell kérnie. Az engedély nélkül házalót vagy a házalási szabály rendelkezéseit áthágó házalót azért rendeli a Szut. elfogni, mert vándorló életmódja miatt máskülönbén a hatóság elé idézni és felelősségrevonni nehezen lehetne.

83. Kérdés. A vasúti pályatesten legelésző tyúkok közül egyet a vonat elgázol. A megdöglött tyúkot megtalálja egy pályamunkás, hazaviszi, paprikásnak elkészítve elfogyasztja. Követke-e el a pályamunkás bűncselekményt?

Válasz. A vonat elütötte csirke dögének forgalmi értéke nincsen. Ez tehát ilyesmit valaki a vasúti pályatesten megtalál és eltulajdonít, büntetendő cselekményt nem követ el.

84. Kérdés. A lapokban megjelent hirdetés szerint egy Amerikában meghalt gazdag ember hagyatékának örökösét jelentkezésre hívják fel. Valaki, olvasván a hirdetést, tudja, hogy a keresett örökös nem más, mint az ő szomszédjá. Irigységből vagy közömbösségből azonban nem szól semmit s mire a dolog kiderül, az örökség elkallódik. Tartozik-e ez a kaján szomszéd valamely felelősséggel?

Válasz. Nem ismerünk olyan jogi szabályt, amelynek alapján ez a szomszéd, aki magatartásával kétségtelenül elütötte szomszédját az örökségtől, feleletre vonható lenne.

A szomszéd rosszakaratú magatartásával megsértette azt az erkölcsi szabályt, amely szerint az emberek egymás irányában jóindulattal kell lenniök és egymás iránt a legnagyobb gondosságot kell tanusítaniok.

Megérdemelné az ilyen rosszakarat, hogy kártalanító perrel véssék emlékébe ezt az erkölcsi szabályt, amelynek megtartása ránézve nem járt semmi számbavehető áldozattal, minthogy azonban ezt az erkölcsi szabályt nem tette még a törvényhozás jogi szabállyá, az irigy szomszéd büntetőjogilag is, magánjogilag is büntetlen marad.

85. Kérdés. Egy elmebajos egyén minden felügyelet nélkül birtokán él. Évek telnek el, veszedelmet senkinek nem okoz, egyszer azonban arra támad kedve, hogy birtoka egyik részén a szénakazlakat felgyújtsa. Tűvész keletkezvén, több gazdának a birtokkal szomszédos háza léeg. Ki felelős az okozott kárért?

Válasz. A bírói gyakorlat szerint az öntudatlan állapotban vagy megzavarodott elmével véghezvitt cselekedet kizárja ugyan a büntetőjogi beszámítást, de nem szünteti meg a kötelezettséget a kártalanításra.

Ezt a szabályt főként az a meggondolász szülte, hogy az örültet nem lehet mentesíteni a kártalanítástól, ha dűsgazdag, a károsult pedig esetleg földhöz ragadt szegény. Nyilvánvaló azonban, hogy a gazdag örültnek épp oly kevés köze van a kárhoz, mint bármely más vagyonos embernek, hiszen az örültnek nincs szándéka, nincs tudata, nincs akarata, be-látóképessége sem lévén, gondatlan sem lehet.

Vizsont szomorú állapot lenne az, ha a kárnak nincs gazdája s a jogsérelem orvoslása lehetetlen.

Azokért a cselekményekért, amelyeket valaki az akarat és tudat közreműködése nélkül vitt véghez, az illetőt nem lehet ugyan felelősségre vonni, de a tapasztalat szerint a legtöbb esetben a károkozást mások hibájára lehet visszavezetni s a kárért ezeknek kell felelniük.

Egy örült kártokozó tetteiért tehát nem az örült, hanem az felelős, aki elmulasztotta a kellő felügyeletet. Az elmebajosok veszedelmességét sokszor nem képes elhárítani a családi felügyelet. Ilyenkor kell az államnak közbelépnie, a családi felügyelet. Ha tehát elmebajost az államnak kell védőszárnyai alá vennie, már csak azért is, mert ha nem teljesíti ezt a kötelességét, a jogbiztonság gyenge alapon áll.

Ha tehát bebizonyítható, hogy valamely veszedelmes örült zárt intézetbe való elhelyezése körül az állam közegei mulasztást követtek el, az örült okozta kárért az állam kártalanító felelőssége is jogosan vitatható.

Fejtegetéseinkben nem szoltunk arról az esetről, amikor a tiszta tudat és a szabad akarat az elmebajosnál nincsen kizárva. Van ilyen eset is. Ha tehát elmebajosnak magánjogi vagy büntetőjogi felelősségéről van szó, mindig fel lehet vetni azt a kérdést, hogy olyan elmebajosról van-e szó, aki a felelősség felismeréséhez szükséges belátóképességgel nem rendelkezett.

86. Kérdés. *A vízben fuldokló belekapaszzkodik az őt megmenteni akaró egyénbe, úmde oly módon, hogy annak úszó mozdulatait lehetetlenné teszi. Az illető erre attól tartva, hogy együtt fulladnak meg, birokra kel a fuldoklóval s megfojtja. Bűncselekményt követett-e el, tekintve, hogy a fuldokló eljárása a saját szempontjából nem volt jogtalan, mert a végső szükség jogán kapaszkodott bele másba?*

Válasz. Ha a fuldokló eljárása érthető is a saját szempontjából, hiszen kétségbeesetten védte, vagy védeni vélte életét a végső veszedelemben, a szigorú jog szempontjából a megmentésére siető egyénre nézve semmi esetre sem volt jogos, hanem jogtalan. Joga ugyanis arra senkinek sincsen, hogy más életét áldozatul dobja a saját életéért; más dolog az, ha a törvény végső szükség címén mentesít ilyen esetben a beszámítás alól. Az az egy azonban bizonyos, hogy a fuldoklónak megmentője életét veszedelembé hozó mozdulatai a megmentő szempontjából feltétlenül jogtalanok. Jogtalanok akkor is, ha a végső szükség címén való felelőtleniséget úgy értelmeznők, hogy az ily helyzetben elkövetett cselekmény jogos. A fuldoklót megfojtó egyén cselekedete tehát az életét veszélyeztető jogtalan és közvetlen támadás elhárítása végett történt s így büntetőjogi szempontból ránézve a jogos védelem esetét kell megállapítani.

87. Kérdés. *Melyek azok a körülmények, amelyeknek fennforgása esetén valaki a csendőr előtt gyanússá válik? (Szut. 310. b.)*

Válasz. Teljességgel lehetetlen kimerítően és hiánytalanul felsorolni azokat a körülményeket, amelyek valakit a csendőr előtt gyanússá tehetnek. Mert ebből a szempontból nemcsak a gyanús egyén személye, hanem — és talán elsősorban — a csendőr személye is fontos. A csendőr gyakorlati ismereteiből, tapasztalataiból és főleg érzékétől függ, hogy egy adott esetben valakit gyanúsak talál-e, vagy sem. Az egyik csendőr elme mellett, talán jól meg is nézi s még sem talál rajta semmi gyanúsat, a másik csak reápillant és máris észrevesz valamit, ami az illetőt gyanússá teszi. Jó szem, jó megfigyelőképesség kell ehhez és főleg annak a megszokása, hogy az embereken necsak általánosságban nézünk végig, hanem terjesszük ki a figyelmünket a velünk kapcsolatos kicsinyességekre, apró, jelentéktelen dolgokra is, mert a büntetéseknél legtöbbször ilyen jelentéktelen körülmények válnak árulóikká.

Röviden meghatározva: gyanús mindenki, akinek az egyéniségéből, öltözködéséből, magatartásából vagy a körülményekből, amelyek között vele találkozunk, arra lehet következtetni, hogy valami takargatnivalója van a csendőr előtt. Hogy aztán erre miből lehet következtetni, azt — ismételjük — lehetetlen felsorolni, legfeljebb csak néhány példát lehet reámondani.

Az *egyénisége* folytán gyanús pl., akiről látszik, hogy állandóan vándorol, a cökmökját magával cipeli; aki más, messze vidékre való és az örskörletben tartózkodása nem látszik indokoltnak; akire országosan körözött egyén személyléírása feltűnően reáillik; akik csoportosan lállatnak, anélkül, hogy ennek okát tudnák adni; akin feltűnő sérülések vannak stb.

Az *öltözködése* folytán gyanús, akinek a ruházata nem áll összhangban az egyéniségével, pl. ha egy nyers külsejű,

beszédű és modorú ember drága ruhát, vagy egy finomarcú, ápoltkező ember parasztruhát, piszkos, rongyos öltözetet, vagy olyan munkásruhát visel, amely semmiesetre sem felelhet meg a foglalkozásának; idegen vidékek visellete szintén figyelemreméltó. Gyanús, ha valaki finom fehérneműt és durva felsőruhát visel, vagy fordítva; ha feltűnően van öltözködve vagy ha olyan izlésteleniséget lehet rajta tapasztalni, amelyből arra lehet következtetni, hogy a rajta levő öltözet nem szokta állandóan viselni; ha a ruhájában szemmel láthatóan kényelmetlenül érzi magát stb. Katonai egyenruhát viselő egyéneknél feltűnő szabálytalanság, vagy katonátlan, esetleg idegenszerűen katonás viselkedés szintén gyanús.

A *magatartása* folytán válik gyanússá: aki a csendőrrel való találkozást feltűnően kerüli, találkozáskor az arcát elfordítja, a csendőr megpillantásakor megijed (elsápad, elvörösödik), megszóllításra hebeg, dadog, de viszont máskor meg éppen a túlságosan biztos fellépés válhatik gyanússá (a csendőr megfélemlítésére való törekvés, nagyhangon való tiltakozás, feljelentéssel fenyegetés, előljárók ismeretséggel vagy barátságával való kérdés stb.). Gyanús, aki feltűnően és könnyelműen költekezik, aki a vasútállomáson nem megy be a váróterembe vagy a perronra, hanem elrejtőzve igyekszik megvárni a vonatot, aki a vonatról az ellenkező oldalon száll le, aki ismeretlenül feltűnően közeledik a csendőrhöz, vele beszélgetésbe elegyedik, vendéglőbe hívja stb.

A *kísérő körülmények* teszik gyanússá azt az ismeretlen egyént, akivel éjjel találkozunk, akinél olyan tárgyakat találunk, amelyek nem képezhetik jogos tulajdonát, akinél fegyvert találunk; ha örskörletünkbeli gyanús egyének társaságában találjuk, ha gyanús eszközöket vagy szerszámokat találunk nála stb.

Célszerű ezeket a gyanús körülményeket iskolázás alkalmával többször összefoglalni és oktatás tárgyává tenni, hogy azoknak a csendőröknek a figyelmét is felhívjuk rájuk, akik ebben a tekintetben még oktatásra szorulnak.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Lopásnak feltüntetett sikkasztás, orgazdaság és csempészet leleplezése.

Nyomozták: VAJDA MIKLÓS tiszthelyettes és KUBUS JÁNOS csendőr (Pácin).

A pácini örskerülethez tartozó Karcsa községből 1924 október 27-én két ottani lakos állított be az örsre, névszerint Sásdi István és Géres Ferenc,* kik közül Sásdi előadta, hogy azon hónap 17-én 22—23 óra közötti időben Sztalmári Béla nagykövesdi lakos (cseh, megszállott terület) három ismeretlen társával együtt 4 zsák ruhaneműt vittek lakására és kérték őt, hogy azokat Nyíregyházára szállítsa egyelőre ismeretlen nevű kereskedőnek, ki a fuvardíjat ott megfizeti. Mivel gyanította, hogy a ruhaneműek csempészésből származnak, nem akarta azok elszállítását vállalni, nem akart törvénybe ütköző dolgot cselekedni. Sztalmáriék azonban az ő ellenkezése dacára is berakták a ruhaneműt az udvarán lévő szekérszímbe s azt otthagynva eltávoztak. Ő maga éjfél tájban aludni tért. Reggel, amikor felkelt, a négy zsák ruhaneműt már nem találta a szekérszímbe, mert azt ismeretlen tettesek ellopták.

Hat nappal később, október 23-án felkereste őt egy magát Kohonnak nevező egyén, aki közölte vele, hogy a

* A neveket megváltoztattuk. Szerk.

Szatmáriék által nála visszahagyott ruhanemű az ő tulajdona volt. Elhiszi ugyan, hogy ezt a ruhaneműt ellopták, de ha ő (Sásdi) azt megkeríti, fizet neki 5000 cseh koronát. Kijelenti egyidejűleg, hogy az esetről nem szabad a csendőrségnek jelentést tenni. Megígérte Kohnnak, hogy az ellopott ruhanemű után érdeklődi fog — amit meg is tett — de azt előkeríteni nem tudta.

Október 26-án 22—23 óra közötti időben megjelent lakásán két előtte ismeretlen ember, kik magukat államrendőrségi detektíveknek mondták és őt agyonlövással fenyegetve, az ellopott ruhaneműek előadására akarták kényszeríteni, de mivel ő azokat előadni természetesen nem tudta, az állítólagos detektívek 3—4 órai zaklatás után eltávoztak.

Október 30-án az őrsparancsnok az ügy kinyomozására Vajda Miklós tiszthelyettes és Kubus János csendőrből álló járőrt vezényelte ki.

A járőr a helyszínen történt megjelenése után újból kikérdezte Sásdit, ki az őrsön tett feljelentését szószerint megismételte. A járőr október 30-án és 31-én a legalaposabb puhatólásokat végezte, de eredményt elérni nem tudott. Sásdi feljelentése azonban mégis gyanus volt és a körülményeket mérlegelve, az volt a járőr meggyőződése, hogy Sásdi az elmondottaknál többet tud a ruhanemű eltűnéséről és így az eredményt csak Sásdi ismételt kikérdezésétől lehet várni. A nyomozás harmadik napján, október 31-én a járőr 22 óra tájban ismét felkereste Sásdit a lakásán és közölte vele, hogy most más irányba megy nyomozni, az éj folyamán eltávoznak a községből, egyidejűleg meghagyta Vajda tiszthelyettes Sásdinak, hogy azért legyen továbbra is segítségére, puhatóljon a községben továbbra is a ruhaneműek után és ha megtud valamit, közölje vele.

A járőr azonban nem hagyta el Karcsa községet, hanem még azon éjjel közvetlen a Sásdival folytatott beszélgetés után leest tartott annak udvarán.

Röviddel éjfél előtt óvatos léptekkel bejött, a kapun Géres Ferenc, bement Sásdihoz és mintegy háromnegyed óra hosszat beszélgettek. Hogy a beszélgetés miről folyt, azt a járőrnek nem sikerült megtudni, de most már Vajda tiszthelyettesben megerősödött a kezdetől fogva táplált gyanu, hogy a ruhaneműt Sásdi és Géres közösen rejtették el. Másnap reggel a járőr már gyanúsítottként kérdezte ki Sásdit, ki mindent a leghatározottabban tagadott.

Sásdi eredménytelen kikérdezése után a járőr elhatározta, hogy úgy Sásdi mint Géres lakását és környékét alaposan, de feltűnés nélkül átvizsgálja. A járőr maga mellé vette a karcsei bírót és kisbírót, mint bizalmi egyéneket és először a Géres lakására mentek. Géres akkor éppen a padláson volt, látszólag igen szívélyesen fogadta a járőrt. Vajda tiszthelyettes az előre megbeszéltek szerint Géressel beszédbe elegyedett, Kubus csendőr pedig a padláson mindent alaposan átvizsgálta. A padláson azonban Kubus csendőr nem talált semmit. Géres azután a járőrt beinvitálta a lakásába, de valahogy meglátszott rajta, hogy nem bánná, ha a járőr nem tenne eleget ennek a meghívásnak.

A lakoszobába érve, a beszélgetés továbbra is az ellopott ruhanemű körül forgott és minél inkább kérdezősködött Vajda tiszthelyettes, annál nagyobb izgatottságot árukt el Géres. Ez az izgatottság azután leplezhetetlen sápadt remegésre változott, amikor Kubus csendőr

ahhoz a búzával megtöltött hordóhoz ment, amelyre Géres a beszélgetés közben olyan sok rejtett pillantást vetett. Persze mégsem annyira rejtve, hogy ezek a pillantások Vajda tiszthelyettesnek és járőrtársának figyelmét elkerülték volna.

Vajda tiszthelyettes most erélyesen rászólt Géresre, hogy adja elő a ruhaneműt, mert biztos adatai vannak arra, hogy a ruhaneműeket ők rejtették el Sásdival. Géres tagadólag rázta a fejét, de ugyanabban a pillanatban Kubus csendőr nem kutatás, hanem játszadozás céljából a hordóban lévő búzába markolt, mire Géres egészen elsápadt és beismerte, hogy az elveszett ruhaneműt Sásdival együtt ők rejtették el a hordóban lévő búza közé. A járőr erre kiszedette Géressel a hordóban lévő búzát — csak a hordó tetején volt néhány ujnyira búza — és megtalálta abban a négy zsák ruhaneműt.

A járőr őrizetbevette a megtalált ruhaneműt és megőrzés végett átadta a községi előljáróságnak.

Ezek után már Sásdi sem tagadott, — beismerte, hogy a ruhaneműeket október 17-én, miután Szatmáriék cseh megszállott területre visszamentek, ő rejtette el lakásán azért, hogy azokat magának megtartsa. Később azonban, amikor 23-án Kohn, 26-án pedig a két detektív követelték tőle a ruhaneműt, nem merte azt tovább a lakásán tartani, — Gérestől kért tanácsot és abban állapodtak meg, hogy elrejtik a ruhaneműt Géres lakásán és hogy magukról minden gyanút elhárítsanak, elhatározták, hogy ismeretlen tettesek ellen feljelentést tesznek az őrsön.

Kikérdezése során Sásdi azt is beismerte, hogy Szatmáriék nemcsak ezt a ruhaneműt hozták át, de 18-án újabb öt zsákkal hoztak hozzá, ezt a szállítmányt azonban mindjárt másnap átfuvarozta egy T. A. nevű karcsei lakos Nyiregyházára, egy ottani kereskedő lakására.

T. A. karcsei lakos beismerte, hogy ő tényleg szállított csempészett ruhaneműt egy nyiregyházai kereskedőnek, de sem az illetőnek nevét, sem pedig lakását nem tudja, mert az tőle a ruhaneműt a város egyik utcáján vette át.

A járőr ennek a kereskedőnek a nevét a gyanúsítottak ismételt kikérdezése dacára sem tudta megállapítani és már-már fel akart hagyni a gyanúsítottak hiábavalónak látszó kikérdezésével, amikor észrevette, hogy T. A. a kezében egy összegyűrt papírdarabkát szorongat. A járőr elkérte nevezettől ezt a papírdarabkát és a következő feljegyzést olvasta le arról: „Laub Manó, Nyiregyháza, Kosár-u. 26.”

Ezen feljegyzés után az őrs egy másik járőre (T. A. val együtt Nyiregyházára ment, felkereste a papírdarabkán megjelölt címet, ahol Laub Manó lakásában az egyik szobában négy csomag teljesen új ruhaneműt talált. Laub Manót a járőr kikérdezte, nevezett beismerte, hogy a megtalált ruhanemű abból való, amit T. A. nemrégiben Nyiregyházára szállított.

A négy csomag ruhaneműt a járőr átadta a nyiregyházai rendőrkapitányságnak.

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy az október 26-án Sásdi lakásán megjelenő egyének a sátoraljaújhelyi rendőrkapitányság sárospataki kirendeltségéhez tartozó detektívek voltak, kik a Kohn nevű kereskedő kérésére jogtalanul mentek ki Karcsa községbe és követelték Sásditól a ruhaneműeket. De, mert azok holletéről Sásdi tudni nem akart, eredmény nélkül visszatértek Sárospatakra.

Sásdi István sikkasztásért és csempészésért, Géres Ferencet orgazdaságért, T. A.-t és Laub Manót pedig csempészésért jelentette fel a járőr.

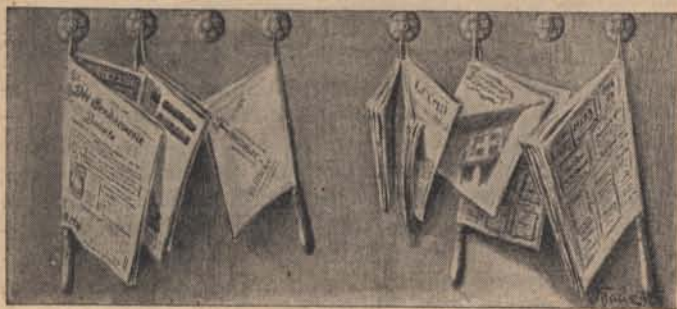
Sásdi István és Géres Ferenc a sikkasztásért, illetve orgazdaságért egy-egy havi fogházbüntetést kap-

A harmincéves háború alatt a császári seregben minden 1000 emberre számítottak egy löveget. Ez a kiméret meglehetősen kevés, de még ez sem volt meg mindig, bár a vezetőség tisztában volt azzal, hogy az ellenség azért veri folyton a császáriakat, mert elegendő a tüzsége.

tak; a csempészésért mind a négyen külön-külön ezer pengő pénzbüntetésre lettek ítélve, ami szabadságvesztésbüntetésre lett átváltoztatva.

Fenti eset kiderítését nagyban megnehezítette a tetteseknek ama vakmerő és nem lekicsinyelhető furfangos fogása, hogy ők maguk játszották a panaszos szerepét, hogy ezzel a bűncelekmény gyanuját magukról elhárítsák.

Rendes körülmények között ki gondol arra, hogy a siránkozó panaszosok egyszersmind a bűncelekmény elkövetői is. A járőr leleményességét különösen kiemeli azon körülmény, hogy a nyomozás folyamán felmerülő minden jelentéktelennek látszó eseményt megfigyelt és azok fontosságát azonnal felismerte. Ilyen volt Géres Ferenc éjjeli látogatása Sásdi Istvánnál, mely körülmény a két ember bűnösségét nyilvánvalóvá tette. Géres izgatottsága és nyomravezető ideges szemjárása, ami alapos figyelés nélkül nehezen észrevehető, a bűnjelek rejtekhelyének elárulására vezetett. A szép eredmény eléréséhez a Szut. 358., 411. és 412. pontjainak szem előtt tartása segítette a járőrt.

LAPSZEMLE.

(Olaszország.) Fiamma d'Argentó.

1930. 3. szám.

G. M. Ferrari bolognai egyetemi tanár tollából származó vezércikk „A Halhatatlan Halottak” címen a világháború hősi halottjai emlékének van szentelve.

„XI. Évforduló” címen a lap közli Mussolininek az évforduló alkalmával a feketeingesekhez intézett kiáltványát. — A fasizmus megszületésének évfordulóját március 23-án ünnepelte Olaszország.

„A könnyű atlétika a történelemben” című cikk ismerteti a könnyű atlétikát a régi görögöknél, rómaiaknál, az olasz újjászületés idejében, valamint a modern Olaszországban. A cikkíró megállapítja, hogy Olaszország ezen a téren még nem emelkedett a többi sportoló nemzetek színvonalára. Olasz atlétáknak nemzetközi viszonylatban eddig elért figyelemreméltó eredményei csak elszigetelt jelenségeknek tekinthetők. Ez a sportág még nem elég népszerű, a tömegek nem művelik, pedig a könnyű atlétika képezi az összes többi sportok alapját.

A milánói, alessandriai, torinói, genovai és triezsi kerületek (legioni) csendőrei számára a milánói kerületi parancsnokság kezdeményezésére a csendőrfőparancsnokság Ponte di Tonaleban 40 napos *sitanfolyamot* rendezett. A kiképzés éjjeli gyakorlatokra is kiterjedt. A tanfolyam befejezéséül a résztvevők úgy az egyéni, mint a járőrversenyeken igen szép eredményeket értek el. A távolság az egyéni versenyeknél 22, a járőrversenyeknél 20 km volt. Az egyéni versenyeken mintegy 60 csendőr vett részt, a járőrversenyen minden kerületet egy 4 főből álló járőr képviselt. Egy másik *sitanfolyam*, melyen 40 csendőr vett részt, február utolsó napjaiban fejeződött be Bolzanóban. A fasizta milícia feketeingesei Cortina d'Ampezzóban rendeztek siverenyeket. A lap a versenyekről több jólsikerült fényképfelvételt közöl.

„Csendőrök” cím alatt közli a lap, hogy Mussolini ünnepléyes kihallgatáson fogadta a csendőrség parancsnokát és a kerületi parancsnokokat (commandanti di legione). Mussolini ez alkalommal a csendőrség működését illetően a leg-

nagyobb megelégedésnek adott kifejezést és a parancsnokok útján üdvözlét küldte a csendőrség minden tagjának. Ebből az alkalomból az ismeretlen cikkíró részletesen foglalkozik az olasz csendőrség intézményével. A cikkíró szerint azok a külföldiek, akik Olaszországban nyitott szemmel utazgatnak, megcsodálják az olasz csendőrséget, mely talán az egyedüli a világban a testületi szellem, a vasfegyelem és a kiválóan eredményes kötelességteljesítés terén. A legelfogultabb idegenek is irigylárméltonok tartják ezt az intézményt, nem jogtalanul. Mi tulajdonképpen az, ami az olasz csendőrséget előnyösen különbözteti meg a külföld hasonló intézményeitől? Az a tény, hogy az olasz csendőr mindenekelőtt katona, katona a szó legtisztéletreméltóbb értelmében és csak azután rendőr, vagy közbiztonsági őr. A törvénytisztelő polgárok tisztelik és szeretik az olasz csendőrséget, oltalmazójuknak tekintik a társadalmi élet minden terén, a bűnözők rettegnek tőle.

Arturo Bau százados folytatja a „Vörös emberek között” című cikksorozatát. Eseteli az 1919. évi forradalmi állapotokat Milánóban. Leírja, hogy az olasz csendőrségnek milyen nehéz körülmények között kellett itt a szolgálatát ellatni. Ebben az időben egy mozgó carabinieri-zászlóalj állomásozott Milánóban. Minden este egy század adta az őrségeket a különböző hatóságok, konzulátusok és lapszerkesztőségek részére. A csendőrfőparancsnok az utcákon hideg és ellenséges pillantások kísérték, de mégis félték tőlük. Csendőrtisztet senki sem mert megérinteni, mert hiába, egy fegyelmezett, rendben és sorban álló fegyveres erő még a forradalmak foragatában is tekintélyt parancsol. A csendőrség sohasem kapott határozott parancsokat, ha pedig cselekedett, sohasem volt igaza. A város vörös urai fényes bankettek rendeztek. Fehérkesztyűs pincérek, francia konyhafőnök stb. közreműködése mellett folytak a zajos pezsgőzesek. A dáridózó vörös apostolok ekkor megpillantották egy csendőrfőparancsnok az utcáról az ablak fehér rüggönyére vetődő árnyékát és kijelentették, hogy ez zavarja őket. A rendőrfőkapitány egy kézlegyintéssel tovább küldte a járőrt.

Kedves kis epizódot ragad ki a lap a napisajtó történetéből. Leírja, hogy 1831-től 1833-ig Franciaországban egy „Politikai zsebkendő” című napilap jelent meg. A francia kormány ebben az időben óriási adót vetett ki az ujságpapírra, úgy, hogy a lap kiadása igen magas költségekbe került volna. A „Politikai zsebkendő” élelmes kiadója ezért igen olcsó áron nagymennyiségű vászonanyagot szerzett be és az ujságot arra nyomatta. Az ujság így kettős célt szolgált. Elolvasás után tényleg zsebkendőnek lehetett használni. Az első szám összelejt meg. Úgy az ősz, mint a rákövetkező tél igen nedves és hideg volt, az emberek mind meg voltak hűlve és így a lapnak óriási keletje volt. A szép tavaszi idők elérkezével azonban megszűntek a náthák és velük együtt megszűnt az érdeklődés a „Politikai zsebkendő” iránt is, úgyhogy a kiadó kénytelen volt pár hónap múlva a lapot beszüntetni. Ebből a különös lapból ma már mindössze csak 14 példány van meg gyűjtők tulajdonában.

(Csehország.) Četnické Listy.

1930. 7. szám.

A csendőrségi fegyelmi és fenytő szabályzatra vonatkozó törvény — a lap szerint — úgy látszik, ólomlábakon jár. Hat évig készült és a szenátus most már másodszer kapott halasztást a tárgyalására. A törvényjavaslattal általában foglalkozva kifejti, hogy nem ért vele egyet teljes egészében. A büntetésnek vagy elriasztónak, vagy megjavítónak kell lennie. Az előbbi elv súlyos büntetést kíván, az utóbbi humanusabb elbírálást s ez utóbbi elven épült fel a feltételes büntetés rendszere is. Az élet sok furcsaságot szül e téren is, ezért nem szabad a büntetések kiszabásánál sem sémákhoz ragaszkodni. Például ha egy vezetőhelyen és reprezentáló állásban is lévő csendőrt bezárással büntetnek, azzal nemcsak őt fenytik, hanem az állás megbecsülésének és tekintélyének is ártanak. Véleménye szerint szabadságvesztést csak laktanyaelhelyezésnél, iskolákban, tanfolyamokon és összpontosítások alkalmával kellene alkalmazni. Egyéb esetekben először figyelmeztetést, majd dorgálást kíván alkalmazni, különösen akkor, ha rossz szándékot nem lehet feltételezni. Utóbbi különben is bőven ki lehet fejteni a minősítéseken, aminek az illető egész pályáján

A császári sereg tüzéségének a harmincéves háborúban nagyrészt nehéz lövegei voltak. Így Magdeburg előtt (1631-ben) az egyesült császári és bajor sereg 96 ágyúja közül 26 darab huszonnyolcfontos, 12 harmincötfontos, 14 tizenkétfontos, 33 nyolcfontos és 1 négyfontos löveggel rendelkezett. Tehát csak egyetlenegy könnyű ágyúja volt.

súlyos kihatásai lehetnek. A feltételes büntetés kiszabását kívánja alkalmaztatni a legtöbb esetben, hiszen a csendőr, aki ezt az életpályát önként választotta, teljes mértékben tudja, mi vár a visszaesőre. Reméli, hogy fejtegetéseit mértékadó helyen figyelembe fogják venni, mielőtt véglegesen döntenek.

A tizenharmadik havi illetmény ügye — úgy látszik — mégis dülrőre kerül. A pénzügyminiszter belátja a szükségességét, de el akarja ejteni az eddigi karácsonyi jutalmakat, amelyek sok elkeseredést szültek a testületben. A lap szerint nem az érdemek, hanem a beavatottak kaptak ilyen jutalmakat, de azoknak aztán alaposan kijutott belőlük. Az illetmény a havidíj 70%-a volna és két részletben kerülne kifizetésre, és pedig karácsony és a nagy szabadság előtt. A legalacsonyabb legénységi illetményénél, tehát havi 600 koronánál az ilyen *félévi* részlet 210 koronát tenne ki. Az 1200 korona havi fizetésű legidősebb őrmesternél 420 koronát, az 1375 kor. legmagasabb fizetésű zászlósnál 481 koronát és a legmagasabb fizetésű főőrmesternél pedig 647,50 koronát tenne ki félévénként. A lap ezen összegeket nem tartja elegendőnek, de reméli, hogy ez csak az első lépést fogja jelenteni a közalkalmazottak helyzetének javításához.

A közpótlási alap vezetőségében a közbiztonsági intézmények nincsenek méltó módon képviselve és így a többiekkel szemben állandóan hátrányba szorulnak. Az egyik választmányi tag tehetetlen, a másik pedig szociáldemokrata, aki nem a közérdeket, hanem csak pártja érdekeit védi és arra törekszik, hogy minden ilyen intézményt szüntessenek meg és mindenki a munkásbetegsegélyező tagja legyen. Szerencse, hogy a szociálistákon kívül senki más nem kívánja a dolgot így elintézni. Reméli, hogy a kérdés a testület javára sikerül megoldani.

Panaszkodik, hogy a jóléti célokat szolgáló sorsjegyeket egyes örsök azonnal visszaküldik, anélkül, hogy elhelyezésüket meg is kísérelnék. Érdekes, hogy Morvaországból küldik vissza a legtöbbet, ezzel szemben a Ruténföldről érkezik a legkevesebb vissza.

Az ungvári országos csendőrpáncsnokság egyik parancsát bírálja, mely szerint a csendőrök járatlanok a daktíloszkópiában, a kiderítetlen bűncselekmények száma pedig állandóan növekszik. A cikkíró szerint az ujjnyomatok felvétele csak kevés gyakorlatot kíván, ezzel pedig minden csendőr rendelkeznie, ha megfelelő eszközöket adnak hozzá. Az örsök olyan ósdi felszerelésekkel vannak ellátva, hogy őket semmi esetre sem lehet hibáztatni. A kiderítetlen esetekkel foglalkozva, kifejti, hogy azok oka semmi esetre sem kereshető a csendőrségben, hanem inkább a célszerűtlen időkihasználásban és meg nem gondolt rendelkezésekben, amelyekkel a csendőrt az alacsony létszám mellett munkával túlterhelik. A való helyzetet nem ismerő bírálók okulására a következő eseteket sorolja fel: Egy állítólagos önakasztásnál a csendőrség gyilkosságot állapított meg, a bíróság a tettest felmentette. Újabb nyomozásnál a csendőrség nyomos terhelő körülményeket talált, a tettest elfogta, de a bíróság újból szabadon bocsátotta. Az eset 1922 óta „kiderítetlen”, pedig a csendőrség nyilvánvalóan mindent megtett. Egy másik helyen, háromnapos szorgalmas nyomozás után betöréses lopást nyomozott ki a csendőrség. A gyanúsítottnál a lopott tárgyak nagyrészt elrejtve megtalálták és egész sor tanut állítottak elő. És az eredmény? A tettes rágalmozásért feljelentette a sértettet, akinek ebből egész sor kellemetlen bírósági tárgyalása lett, a csendőrök felsültek, a tettes a markába nevetett, az eset pedig 1923 óta „kiderítetlen”. Egy másik esetben egy hivatalos személyre sokszoros csalást bizonyított rá a csendőrség, de a bíróság a bizonyítékok és a tanuk egész sora ellenére felmentette. Ugyanezen tettes ellen vérfertőztetés miatt is nyomozást indítottak, a tettes beismerő vallomást tett s beismerte azt is, hogy a sértetteket és a tanukat is lelővéssel fenyegette meg. A fegyvert meg is találták nála. Az esetet azonban titkos kezek elsüllyesztették, a tettes szabadon jár, vígan nevet a csendőrök szemébe, az eset pedig három év óta kiderítetlen. Egy betöréses lopásnál a lopott holmi nagyrészt megtalálták a tetteseknél, akik teljes beismerésben voltak, de azt a bíróság előtt visszavonták és így felmentették őket. Ez is kiderítetlen eset. Rádásul a csendőrség ellen hadbírói vizsgálatot indítottak, erre az egyik csendőr magára vette az egész ügyet, hogy legalább a többieknek ne legyen kellemetlenségük. A tárgyaláson végeredményben a csendőr hivatalos hatalommal való visszaéléseért hatheti fogházat kapott, lefokozták és a testületből kizárták. Számtalan ilyen esetet lehetne felsorolni, de ezek is bizonyítják, hogy a bíróság előtt minden csavargó, tolvaj, cigány szavahihető tanu, csak a csendőr a társadalom heréje. Jó volna, ha ezeket azok is megszívlelnék, akiknek módjukban állana a kiderítetlen eseteket a tizedrésze csökkenti.

Egy csendőr felesége panaszkodik, hogy az ura nyolc hónapon át nem jutott annyi szabad időhöz, hogy a négy óránya lakó legközelebbi borbélynál megnyíratkozhassék. A levélből kitetszik, hogy a cseh származású csendőrök a felvidéki „kultúrátlanságtól” igen sokat szenvednek.

Vegyes hírek rovatában közli, hogy a hadsereg egyenruhájának megváltoztatása után sor kerül a csendőrségnél is bizonyos, főként a rendfokozati jelvényeket érintő változásokra. Kifogásolja, hogy ezek a változások mindig a csendőrök amúgy is lapos zsebe terhére történnek.

Egy éveken át üldözött rablógyilkos vallomásaiban kiterjeszkedett a cseh és a lengyel csendőrség felszerelésének és fegyverzetének összehasonlítására és megállapította, hogy cseh területen mindig sokkal nagyobb biztonságban volt, mint a lengyeleknél, mert a cseh csendőrt már messziről hallotta és látta.

Az élet sok furcsa esetet teremt. Az egyik csendőr panaszkodik, hogy a világháború alatt, engedve a sok biztatásnak és felhívásnak, amit a hazafias egyesületektől kapott, csaknem végig „lógós” volt. Közben többször volt a fogházban, ahová fajujabeli, tehát cseh származású, de akkor osztrák zsoldban álló csendőrök juttatták. 1918 őszén végre szabadult, hazasiertett, szolgálatait felajánlotta az új csehszlovák hazának és mint csendőr harcolt a Felvidéken. Amikor szolgálatának beszámítására sor került, kitünt, hogy a háború alatt hazafias szökésben eltöltött idejét nem hajlandók beszámítani, mert nem állt „ténylegesen” szolgálatban. Viszont azoknak az ellenséges csendőröknek az idejét, amit az ő üldözésére fordítottak, beszámítják. Panaszkodik, hogy ilyen az igazság. Ausztria hűségálatá, bolsevizmus Oroszországban, beszámít a csendőrségnél, sőt talán a hadseregben is az előléptetésnél, de a legionáriusok felhívásának teljesítése és az akkor Párisban székel nemzeti tanács parancsának végrehajtása, az üldöztetés, majd börtön a hazáért, nem számít. Az illető most már bánni kezdi, hogy a háború alatt hazafias szökevény volt. Ilyen eset igen sok van, de a csendőrségben uralkodó mai rezsimtől igazságot senki sem várhat.

A központi csendőrnnyomozóosztály parancsnoka, Povondra törzskapitány — mint annak idején megirtuk — távozik a helyéről és utódja Pinkas törzskapitány lett. A lap ezen a fontos helyen inkább Kopecsny törzskapitányt szerette volna látni, akit képességei és eddigi eredményei után erre a pozícióra kiválóan alkalmasnak tart.

A közbiztonsági rádiószolgálatot nemsokára Csehországban is bevezetik. A lap közli, hogy a washingtoni konferencia határozatai alapján Németország állított fel először ilyen intézményt, amelyhez Ausztria, Magyarország, Franciaország, Lengyelország és sok más állam is csatlakozott. Csehország csatlakozásáról technikai okok miatt csak most van szó, a végrehajtás most már csak pénzkérdés. Érdekes — mondja a lap —, hogy Magyarország milyen különös figyelmet szentel ennek az ügynek. A lap újabban arról értesül, hogy a magyar kormány e célra 800.000 P rendkívüli hitelt engedélyezett. Az intézmény ma már annyira tökéletes, hogy fényképeket és ujjlenyomatokat továbbíthat. Reméli, hogy a cseh rendőrség, amely Lányi szerint a nemzetközi bűnözők legnagyobb percentjét fogja el, nemsokára a legmodernebb felszereléssel pótolhatja, amit anyagi okokból talán elmulasztott.

— 0 —

(Csehország.) Četnický Obzor.

1930. 10. szám.

A lap szerint a csendőrség körében a fegyelmetlenség mindjobban kezd elharapódzni. A legkülönbözőbb önkényeskedések, törvények, szabályzatok és utasítások mellőzése, önkényes magyarázata majdnem napirenden van. Úgy látszik, mintha nem volna hatalom, amely ez ellen felléphetne. Ritkaság számba mennek a kivételek, de azokat viszont az egész vonalon mellőzik. A csendőr áthelyezés esetén úgy érzi, mintha más államba került volna, ahol egészen más törvények szerint kell dolgoznia. Felhívja a belügyi hatóságokat és a csendőrség felügyelőjét, hogy a legrövidebb úton erélyesen lépjenek közbe, mert a csendőrök a mindjobban túltengő írásbeli munka miatt az egész vonalon a tulajdonképeni hivatusukat is elhanyagolni kénytelenek. Nemcsak az önkényeskedések megszüntetését kívánja a szolgálat érdeke, hanem az érvényes szabályzatokban és utasításokban elrendelt írásbeli munkát is le kell csökkenteni.

Cepl csendőrmestert portyázás közben ki nem derített módon egy teherről elgázolta. Díszes temetésén a legelőkelőbb parancsnokságok és hatóságok is megjelentek. A halot-

tat a hábonában esettek szobránál is búcsúztatták és a cseh-szlovák ritus szerint temették el.

„Idegen csendőrségek” rovatában közli, hogy a dán csendőrség a bűnözés csekély számára való tekintettel főként háttárszolgálatot van elfoglalva, de mivel az országot három oldalról a tenger veszi körül, csak Németország felé van sűrűbb szolgálat. A csendőrség 6 kerületre és 16 osztályra oszlik, állománya 6 tiszt, 35 altiszt és 436 csendőr. A szervezet félig katonai, fegyverzet pisztoly. A továbbiakban főként a francia csendőrség szervezeti és anyagi ügyeivel foglalkozik rövid cikkekben.

A magyar belügyi kormány 350.000 pengőt adott a csendőrségi rádió adó- és vevőállomások berendezésére. Minden nagyobb csendőrör vevőállomással lesz ellátva. A rádió már üzemben van.

Masaryk elnök 80. születésnapjával kapcsolatban nagyobb-mérvű előléptetések voltak. A légionisták az előléptetéseket a maguk érdemeikért nyugtázzák, az Obzor viszont azt állítja, hogy semmi részük nem volt benne. A légionisták ezzel a maguk embereit gondolják előretolni, pedig az Obzor szerint azok között is van elég kivetni való ember éppen úgy, mint az osztrák rezsimből maradtak között. Ha mellőzni, vagy rostálni kell, azt semmi esetre sem lehet aszerint megcsinálni, hogy légionista volt-e valaki, vagy sem. A testület értéke nagyon alászállott, ha tényleges szolgálatban állók ilyen tervekkel foglalkozhatnak, mert nem mentesülnek a gyanútól, hogy a saját előrelépésüket akarják ezzel elősegíteni. Ilyesmí még Ausztriában sem volt.

A pozsonyi orsz. csendőrparancsnokságtól több, az előléptetésnél lemaradt csendőr mellőzése okát kérdezte. A parancsnokság most rendeletet adott ki ebben az ügyben, mely szerint az előléptetésnél egyedül az előjárók minősítése és nem az érdekeltek véleménye számít. Az előléptetés legfontosabb feltétele a megbízhatóság, már pedig az érdekeltek legtöbbször elfelejtik, hogy egyes fenytéseik milyen mértékben befolyásolták a megbízhatóságukat. Az Obzor nem osztja ezt a felfogást. Szerinte a megbízhatóság elbírálásánál egyedül a cselekmény minősége lehet irányadó, amelynek következménye volt akár a fenytés, akár a bírói ítélet.

A lap egyik olvasója arra figyelmezteti a csendőröket, hogy a törvény szerint az útreneszeti bírságok egyharmada a feljelentő csendőrt illeti. Ajánlja, hogy a csendőrök minden esetben követeljék ezt a részesedésüket. Ez alkalommal az Obzor megismétli a tettenéresi jutalék újbóli rendszeresítésére vonatkozó követelést.

A „C. L.” különböző pénzintézeteket ajánl a csendőröknek. Az Obzor megjegyzi, hogy ezek mind a légionisták érdekkörébe tartoznak és kimutatja, hogy feltételeik sokkal súlyosabbak, mint bármely más pénzintézetéi.

A Hlinka-féle „Slovák” hosszabb cikkben támadta a pozsonyi csendőrparancsnokságot, azért, mert tótokat nem vesznek fel a csendőrséghez. A cikk szerint a csendőrség a csehek, morvák és németek külön fegyveres kasztja, ahová egy-egy tót csak nehezen és csak a legnagyobb protekcióval juthat be. Ha már semmit sem tudnak a tót pályázó ellen felhozni, akkor az orvosi vizsgálaton „vágják ki”. Az Obzor szerint a testületbe nemcsak a tótok nem juthatnak be, hanem a csehek sem, mert a létszám megtelt és különben is csupa fiatal emberből áll. Az államfordulat után a tótok közül senki sem jelentkezett csendőrnek, mert ezen foglalkozás iránt ellenszenvvel viseltettek. Ma már mindtöbben jelentkeznek, mert a magyar zsandárok emléket elfelejtették, de hely hiányában fel nem vehetők, bármennyire kívánatosnak is tartják a csendőrpályát. Ezt a helyzetet a „Slovák” sem változtathatja meg, változást csak az idő hozhat.

Egyik osztályparancsnok szerint a „csendőrség katonai kiképzése nem áll a helyzet magaslatán”. A katonai kiképzés fokának emelésére ez a parancsnok részletes rendszabályokat léptetett életbe saját hatáskörében. Az Obzor szerint ilyen parancsokra akkor sem lenne szükség, ha a csendőrnek a katonai kiképzésre valóban szüksége volna. A csendőrök csaknem valamennyien volt hadseregbeli altisztek, akik teljes katonai kiképzést nyertek, ezeket tehát nem kell állandóan gyakoroltatni. Hiszen a gyakorlat azt mutatja, hogy a zárt csendőrségi osztagok fellépése sokkal katonásabb, mint a katonáké.

A hadseregbeli tisztok egyenruházati változásaiával kapcsol-

Az erény élvezete teljességgel bensőnkben honol és csak annak észrevehető, ki azt önmagában érzi: ellenben a rossznak valamennyi előnye külsőleg tűnik fel és csak az, ki azokban részesül, tudja mi árba kerülnek neki.

(Rousseau.)

latban a pénzügyminiszter semmiféle kártérítést nem volt hajlandó adni. A nemzetvédelmi minisztérium saját megtakarításából engedélyezett hosszúlejáratú kölcsönöket erre a célra.

„Munka van, jutalom nincs” címmel a következőket írja: A cseh-szlovák—magyar határon szaporítják a csendőrörsöket, egyeseket közelebb tolnak a határhoz, a legtöbbször az örskörletét pedig megváltoztatják. A rendelkezésnek állítólag az az oka, hogy a határmenti pénzügyőrség az állandóan emelkedő csempészet, engedély nélküli határátlépés és veszedelmes elemeknek a köztársaságba való folytonos belopódzása miatt nem képes feladatának megfelelni. A pénzügyőrség egyes feladatait ezek az új csendőrörsök veszik át, amelyek a pénzügyőrséggel a legszorosabb együttműködésben lesznek. Az Obzor megjegyzi, hogy ezen örsökhöz kerülő csendőrök sorsa cseppet sem irigylésre méltó. A pénzügyőr a szolgálat után szabad, a csendőrnek akkor kezdődik a napi foglalkozása. Amazoknak lakásról gondoskodnak, lakbérpótlékot, tettenéresi jutalékot adnak, a csendőr nem kap semmit. Hálás lenne a lap a vezetőségnek, ha a jövődöleése nem teljesednék be.

Oktatja a csendőröket, hogy az igazolójelentéseknél legyenek óvatosak, ne lépjék túl a határt, amely ilyen jelentések tárgya lehet, mert a terjengősségből már sok ártatlan esetből is bírói eljárás lett, amikor a csendőr a maga mentegtetése helyett mást akart bemártani, hogy a maga igazát annál jobban kimutassa.

A csendőrségnél uralkodó általános elégedetlenséggel a napisaíró is kezd foglalkozni.

Németországban a közvélemény, sőt a sajtó is úgy ír a hulcsini területről, mintha ott megszállás és ostromállapot volna. Ez igazság az, hogy 33 községből csupán 13-ban van csendőrség, csaknem kivétel nélkül óriási örskörlettel és a szükséges meg sem közelítő létszámmal. (Az ú. n. Hulcsin-területet Németországtól szakították el a „békeszerződések” Csehország javára. A terület 316 km², kb. 50.000 lakossal. Szerk.)

A hatóságokat felhívták, hogy meg nem engedett táncmulatságok szétosztatására a csendőrséget nem szabad igénybe venni. Ez egyedül a helyi rendőrség dolga. Csendőrséget csak akkor szabad erre alkalmazni, ha a közbiztonság van veszélyeztetve. A rendeletre azért volt szükség, mert egyik helyen legutóbb a csendőrség ellenszegülésre talált és fegyverhasználatra került a sor.

Egy fényképről.

Fényképet küldött be hozzánk az egyik örs, a fényképen három megbilincselte cigány, mögöttük a két főből álló járőr. Nem kérték ugyan hogy a fényképet a lapban közzétegyjük, de úgy-e nem csapong túlságosan messze fantáziánk, ha azt hisszük, hogy a beküldés célja mégis csak ez volt.

Hát elsősorban: gratulálunk a sikerhez, a sorozatosan elkövetett bűncselekmények kiderítéséhez. Öszintén örülünk neki. Ennyit a fénykép beküldőjének! Ezt egyébként szerkesztői üzenetek alatt is megírhattuk volna, csak azért tettük ebbe a rovatunkba, mert amit másodsorban akarunk mondani, az már a beküldőtől függetlenül valamennyi csendőrbajtársunknak szól.

Mi csendőrt fényképen, szolgálati ténykedés közben csak akkor látunk szívesen, ha a fényképek az a valószínűsége, hogy a rajta lévő csendőr nem is tudta, amikor leveszik. Előfordulhat ez olyan esetekben, amikor valami-

lyen országgraszoló bűnüggyel kapcsolatban a napilapok fotoriporterei az elfogottakat és az őket kísérő csendőröket helyszíni szemle, bekísérés vagy valamilyen, a nyilvánosság előtt lefolytatott ténykedés közben, lefényképezik.

Ha azonban a fényképről azt látjuk, hogy az éppen a csendőrök megrendelésére készült, akkor nem tudjuk helyeselni a dolgot. Sokféle okból nem. Egyik ok például, hogy az ilyen fényképfelvétel az önreklám vagy a kérdés látszatát keltheti. Jól jegyezzük meg: nem az önreklámot és kérdésként, hanem annak a látszatát. A látszat azonban sokszor ugyanolyan erővel bír, mint a valóság, már csak azért is, mert a tájékozatlan idegennek, még a jóhiszemű előítéletektől és elfogultságtól mentes idegennek sem álnak bizonyos konzekvenciák levonásához más támpontok rendelkezésére, mint egymagában a — látszat.

Mi félve öröködünk afelett, hogy ez a látszat soha senki előtt fel ne merülhessen.

Sokat írhatnánk a másik okról is, de mert számítunk arra, hogy állításunk minden fejtegetés nélkül is bajtársaink körében azonos felfogásra talál, röviden csak annyit mondunk, hogy nem tartjuk az efajta fényképezést összeegyeztethetőnek a — jó ízléssel.

A csendőr hivatása komoly. Az pedig, hogy betörők vannak a világon, akiket el kell fogni és meg kell bilincselni, alapjában véve egy igen szomorú, sajnálatos, de ezenfelül még szigorúan hivatalos dolog is. Felmerülhet tehát az a kérdés is, hogy vajjon van-e egyáltalában joga a csendőrnek ilyen felvételeket csináltatni? Nem szabad elfelednünk, hogy akármilyen világosan is beigazolódott valakire a bűnössége, a csendőr kezében mindig csak „gyanusított” és el lehet képzelni, hogy egy ilyen „gyanusított” megbilincselte és lefényképezte egyén a főtárgyalás után szabadlábra kerül. Ez esetben a fénykép leközlésével — csak teoretikus értelemben beszélünk — jogsérelem esett rajta.

Azok, akik beküldötték hozzánk ezt a fényképet, ne vegyék zokon ezt a véleményünket. Meg vagyunk arról győződve, hogy őket, amikor hozzánk a fényképet beküldötték, nem vezette sem feltűnni-vágyás, sem egyéb hiúságból fakadó hajlandóság. Nekünk azonban abban a tekintetben, hogy mi helyes és mi helytelen, mi ütközik a mi csendőri etikánk törvényébe vagy mi sérti a jóízlést, erősebben kifejeződött nézeteink — és úgy hisszük, helytálló nézeteink — vannak, mert itt, ahol a kezünkben sok minden összefut és ahol naponta intézünk univerzális tárgyú és tartalmú dolgokat, világosan láthatjuk az egyes dolgokat és sokszor jelentéktelennek látszó formák horderejét.

Ha tehát a fénykép leközlése helyett ezekkel a sorokkal válaszoltunk, legyenek úgy a fénykép beküldői, mint a többi bajtársaink is meggyőződve, hogy egyesegyedül az vezet bennünket, ami minden személyi motívumnál erősebb kell, hogy legyen: a közös érdek.

—o—

Dicséretetek. A m. kir. csendőrség felügyelője a szolgálat teljesítése közben szerzett érdemek elismerésül dicsérő okirattal látta el: a budapesti I. kerületben Fördös János és Tapolcsányi Ernő tiszthelyetteseket, Horváth Kulcsár István és Hegedűs Péter g. tiszthelyetteseket.

A budapesti I. kerület parancsnoka a szolgálat teljesítése közben szerzett érdemek elismerésül Nyitrai László csendőrt nyilvánosan megdicsérte.

A pécsi IV. kerület parancsnoka a szolgálat teljesítése közben szerzett érdemek elismerésül Belák Pál törzsőrmestert dicsérő okirattal látta el, Fülöp Mihály őrmestert pedig nyilvánosan megdicsérte.

Allamköltséges helyek betöltése a m. kir. Kinizsi Pál honvéd altisztképző- és nevelőintézetben. A kérvényeket legkésőbb május 15-ig kell benyújtani. Részletes feltételek, kérvényminta stb. megtudhatók a 11. sz. Csendőrségi Közlönyből.

Verekedés. Somogyi István abai őrsbeli csendőrőrmester április hó 21-én 22 óra tájban betért a község egyik kocsmájába. A szolgálaton kívül álló őrmestert Burkus Bálint abai lakos megtámadta és egyszer testi sértés okozása nélkül arcul ütötte. Somogyi őrmester erre Burkust megfogta, a földre teperte és pusztá kézzel annyira bántalmazta, hogy sérülése az orvos szóbeli véleménye szerint 20 napon felül gyógyul. Az eset kivizsgálás alatt áll.

Csapattestek elnevezése történelmi nevekről. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága az ország kormányzójává történt megválasztása 10. évfordulója alkalmával elrendelte, hogy a honvédség gyalogezredei, kerékpáros-zászlóaljai, huszárezredei, tüzérezredei és utász-zászlóaljai az 1000 éves Magyarország katonai vonatkozással bíró, kimagasló történelmi és katonai személyeiről neveztesse el. Ezen történelmi neveket a Csendőrségi Közlöny 11. sz. ismerteti.

Elöléptek: A budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: Acs József őrmester. A szombathelyi II. kerületben törzsőrmesterré: Lakosi Károly, Mándli Jenő, Németh János III., Tóth László II., Németh József VII., Hubay Márton, Fonyó István, Ölbei Ferenc, Márkus János, Réh Vilmos, Süveges Sándor és Varga Imre őrmesterek; őrmesterré: Nyíró Imre és Nagy Sándor V. csendőrök. A pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré: Karaffa István, Bényei Vendel, Soli Ferenc, Fenrácz János, Pesti István I., Szücs József I., Takács Sándor, Zlaticz Ferenc, Kozma István, Fekete Lajos, Csikesz István, Pintér István, Benke János, Horváth Vince, Czollner Károly, Pál Antal, Turcsányi Mihály és Kanyó István őrmesterek; őrmesterré: György Ádám, Jankovics József, Nagy György II., Janzsó Ferenc, Kecskés János, Tóth István VI., Vlasz István, Varga György, Almási László, Mészáros István II., Mohai János és Mácsa Ferenc őrmesterek. A miskolci VII. kerületben törzsőrmesterré: Adam Lajos, Barta János, Dobos Ferenc, Köszegi István, Sisler János, Muszil Béla, Majoros András, Veréb Béla, Csomós József, Balázs István II., Csontos Imre, Czingula Bertalan, Pillingér József, Batki Ferenc, Lénárt Mátyás, Csobod Ferenc, Dankó Mátyás, Varga Károly, Kalóczkai István, Harangi József, Póta József, Bóta Sándor és Barna István őrmesterek; őrmesterré: Bolla Mihály, Gacsal István, Tatos Lajos, Tóth József V., Kormos János, Balogh Mihály, Kállai János, Farkas Gyula és Lénárt Mátyás csendőrök.

Házasságot kötöttek: A budapesti I. kerület állományában: vitéz Juhász Gyula tiszthelyettes, Nagy Irénnel, Eperjeskén. A székesfehérvári II. kerület állományában: Horváth Imre tiszthelyettes, Horváth Erzsébettel, Balatonkenesén; Léber Ferenc törzsőrmester, Bor Katalinnal, Kispesten; Piskálkai Sándor törzsőrmester, Dancs Juliannával, Ács községben. A szegedi V. kerület állományában: Fehér Mihály törzsőrmester, B. Kovács Eszterrel, Gyomán; Higgyed Kálmán őrmester, Püski Eszterrel, Békésen. A miskolci VII. kerület állományában: Harangi József törzsőrmester, Török Ilonával, Bodvaszilason.

Csendőrségi Közlöny 11. szám. Személyes ügyek: Nyugállományba helyeztetett: vitéz Kerkápolny Milán százados. — Végkielégítéssel elbocsátott: Orlovszky Árpád VI. ker. tiszthelyettes. — Ideiglenes nyugállományba helyeztettek: Borbély József I. ker. g. tiszthelyettes, Antal János I. ker. tiszthelyettes, Nagy József I. V. ker. tiszthelyettes, Dél József, Hamaki János és Péter Vilmos VI. ker. tiszthelyettesek, Nagy József, Diószegi József és Ladomérszky György VII. ker. tiszthelyettesek. — Névváltoztatás: Podrogya Imre I. ker. csendőr neve „Pető”-re. — Szabályrendeletek: A Kormányzó Úr Ö Főméltósága a kormányzói hatalom átvétele 10. évfordulójának emlékeze-

Csak a lustaság, amely irtózik a tanulástól, csak a hiú tudatlanság, amely mindent igényel és semmire nem képes, csak ezek merték azt az aljas ostobaságot állítani, hogy a tudományok veszedelmesek, hogy ezek a bűnöket kifinomították és az erkölcsöket megromlották.

(Nagy Frigyes.)

tére kegyelemből elengedte azon, a honvéd büntetőbíráskodás alá tartozó egyének büntetését, akiknek fegyelmi kihágása vagy más bűncselekménye az alábbi pontok alá esik: 1. az 1930. évi március hó 1-é előtt kiszabott s még egyáltalában nem, vagy nem egészen végrehajtott fegyelmi fenytések végrehajtását; 2. honvédbírótság által kizárólag vétség (illetve vétségek) miatt kimondott szabadságvesztésbüntetések hátralévő részeit, ha ezeknek a büntetéseknek fele 1930. évi március hó 1-ig már letelt; 3. honvédbírótság által büntett (illetve büntettek) miatt kimondott, de egy évet meg nem haladó szabadságvesztésbüntetések hátralévő részeit, ha ezeknek a büntetéseknek kétharmada a fent meghatározott időpontig már letelt. Nem részesíthetők kegyelemben azok, akik az állam iránti hűség kötelmeibe ütköző bűncselekményt követtek el. — A m. kir. csendőrség tagjai az országházban egyenruhában nem jelenhetnek meg. A rendelet nem vonatkozik a csendőrség ama tagjaira, akik az üléstermeken kívül eső valamelyik helyiségben (pl. miniszteri szobában stb.), hivatalos helyiségben, külön parancs vagy rendelkezés alapján jelennek meg.

Vadórt keresnek. Kisebb vadásztársaság 1200 holdas vadászterületén nyugállományú csendőraltsziszteret havi 50 pengő fizetés mellett vadórnek alkalmazna. A rendes havi fizetésen felül a társaság tagjai által elejtett hasznos vadak után és az általa elejtett kártékony vadak után a következő lődijákat kapja: nyúl 10 fillér, fácán 30 fillér, öz 1 pengő, vaddisznó és szarvashéhen 3 pengő, sasvasbika 5 pengő, kártékony szárnyas 20 fillér, kutyá és macska 1 pengő, róka 2 pengő.

A gyakorlattal vagy némi szakismerettel rendelkezőket az állás betöltésénél a vadásztársaság előnyben részesíti. Csak erélyes és minden tekintetben megfelelő egyének pályáznak. A pályázók személyi adataikat és a nyugállományba-helyezés okát Fetter Ferenc csendőr százados, Gödöllő címre levélben írják meg.

Az Országos Magyar Rendőrkytaegyesület közli, hogy a „Magyarországi Telivér Kutyatenyésztő Egyesületek Szövetségé”-be tartozó egyesületekkel (Magyar Dobermannosok, Magyar Kutyafajták Törzskönyve, Magyar Foxterrier Tenyésztők Egyesülete, Magyar Tacsó Tenyésztők Egyesülete, Országos Vizsla Club, Ebtenyésztők és Ebkedvelők Dunántúli Egyesülete) május hó 11-én, vasárnap nemzetközi ebkiállítás rendez a X. ker., Pongrác-úti tenyészállatkiallítás területén. Ezt megelőzőleg, május 3-án és 4-én, szombaton és vasárnap tartja rendőrkytavizsgáit az V. ker., Danubius Strandfürdő területén. Nevezhetők: komondor, kuvasz, puli, pumi, német juhász, dobermann, ailedaile-terrier, rotweiler, schnauzer, boxer, dog, bernáthegyi és újfundlandi kutyák. Nevezési határidő vizsgára: április 30. és kiállításra: május 5. Érdeklődőknek felvilágosítást ad dr. Kubinyi Géza r. tan., ügyv. elnök. Tel.: 606—01, d. u. 2-ig.

Közlekedési Kihágások. A csendőrség és a rendőrség részére írta dr. Élthes Gyula. A mindössze 60 oldalra terjedő kis közlekedési zsebfüzet magában foglalja nemcsak a közlekedési nagy kódexbe felvett rendelkezéseket, hanem az útrendőri törvényt és az 57.000—1910. B. M. [sz. rendelet hatályban tartott rendelkezéseit, több közlekedési miniszteri rendeletet és a vidéki gazdák érdekében kiadott, a csendőröknek nélkülözhetetlen pótrendeletet, úgy, hogy feltalálhatók benne az összes szárazföldi közlekedési kihágások. Ezenfelül a kis kódex a szerzőnek a Kihágások Kézikönyve című könyve hatályon kívül helyezett közlekedési részének pótlásául szolgál. A könyvet a belügyminiszter segédletül való használatra alkalmasnak találta. Megrendelhető a szerzőnél, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 35, III. 8. Ára portómentesen 1 P 20 fillér, befizetési lappal.

Tóth Lajos volt nagyenyutódi lakost, aki 1917-ben Kézdivásárhelyt teljesített csendőrségi szolgálatot, keresi Fülöp András vármőrtörzsőrmester (Szuhafő) s kéri azokat, akik nevezetéről tudnak, közöljék vele levélben.

„Családi és weekend-házak építése” című könyvet ismertették legutóbbi számunk hírvonatában s azt írtuk, hogy a könyv szerzője Soltész József okl. gépészmérnök. Az elírást most azzal igazítjuk helyre, hogy a szerző nem gépészmérnök, hanem okl. építészmérnök.

A tisztí rangot a XIX. század közepéig olyan magántulajdonnak tekintették, amely értékesíthető s bárkinek jogában állott, hogy előléptetési igényét az ezredparancsnok és az ezredtulajdonos tudtával valamely rangban fiatalabbnak eladja. A hadnagy rang ára rendszerint 2000 forint volt; a magasabb rendfokozatoké megfelelően több,

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomolni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikón” rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félreve lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyenei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekkszámlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám”.

Fennakadás. Elvben nem lehetetlen, hogy gazdasági őrs-mesterek és törzsőrmesterek is legyenek a csendőrségnél, aminthogy a honvédségnél is vannak — bár más elnevezés alatt — hasonló rendfokozatú gazdaszatkezelési altisztek. Jelenleg a csendőrségnél a gazdaszati állománycsoporthban csak tiszthelyettesek vannak ugyan rendszeresítve, de — ismétljük — elvileg nem ütközne akadályba a gazdaszati őrmesterek és törzsőrmesterek rendszeresítése sem. Erről most nincs ugyan szó, de az Ön által említett kimutatás mégis felvették azért, hogy az ebből a szempontból is teljes legyen, miután hosszabb időre lett rendszeresítve. Természetes, hogy mind a két rovatot üresen kell hagyni.

Szakpk., Vác. 1927-ben senki, 1928-ban Barasics Kálmán alhadnagy.

Szikszó 28. 1. A magánkerékpárját szolgálatban használni nem köteles, ezt nem írhatja elő senki. Ha azonban önszántából szolgálati célokra is használja a kerékpárját, koptatási átalányra, vagy a szolgálat közben keletkezett károk megtérítésére számot nem tarthat. Lehet, hogy később megállapítanak erre valami átalányt. 2. A kerékpárosokra vonatkozó általános szabályok minden tekintetben kötelezők a kerékpárral rendelkező csendőrré is.

Somló. 1. Olvassa el a mai számunkban „Szikszó 28” jeligére küldött üzenetünknek 2. pontját. Csináltassa meg akármelyik mesteremberrel. Lehet fából is. Ha áthelyezik, akkor a táblát el kell dobni s másikat kell csináltatnia. Nem olyan gyakorló s akkor sem olyan nagy költség ez, hogy szót érdemelne. 2. Csak azt a ruhadarabot és úgy lehet hordani, amit és ahogyan rendszeresítettek. 3. Olvassa el a Csendőrségi Közlöny múltévi 15. számában közzétett 129.608—VI. b. 1929. sz. B. M. körendeletet. Szabadságolási igazolványok a gyorsvonatok kedvezményes igénybevételére rendszerint nem jogosítanak, ha azonban az utazás rndkívvül sürgős vagy ha a szabadságolás helyétől 100 km-nél távolabb fekvő helyre történik, akkor a szabadságot engedélyező parancsnok kivételesen rávezetheti a szabadságolási igazolványra, hogy a gyorsvonat igénybevételét engedélyezi. Ha tehát a csendőr gyors-

vonattal akar szabadságra utazni, szabadságkérése alkalomával ezt külön be kell jelentenie.

Magántanuló. A multévi 26. számú Csendőrségi Közlönyben a háborús emlékéremre vonatkozólag közzétett alapszabályok 1. c) pontja értelmében nem önnök, hanem az atyjának van igényjogosultsága a hősi halált halt bátyja után illetékes háborús emlékéremre. Az atya az a közvetlen hozzátartozó, akinek közvetlen egyenes leszármazottja (az elesett fiú) a háborúval kapcsolatban elhalt. Igaz, hogy az atya elveszi az érmet, ön pedig, mint csendőr, viselné, azt is elhiszük, hogy önben nem az egyéni hiúság dolgozik, mégsem lehet másként, mint ahogyan azt az alapszabályok előírják. Lehet, hogy később úgy rendezik majd a dolgot, hogy az örökösökre átszálló érmet viselhetik is az örökösök.

V. A. őrm., Csenger. Olvassa el a multévi 26. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett alapszabályok 1. a) pontját, ez az ugyanabban a közlönyben közzétett 46.631. eln. VI. c. 1929. sz. B. M. körrendelet értelmében vonatkozik azokra is, akik a háború alatt csendőrségi szolgálatot teljesítettek. Nem tudjuk, hogy a háborús emlékéremről tulajdonképpen miként vélekedik? Hogy tiszta fogalmi legyenek róla, megírjuk, hogyan nézzük mi a dolgot. Mindenki, aki a háborús időköt átélte, akár a harctéren volt, akár a mögöttes országrészben, sok nélkülözésen, küzdelmen ment keresztül s anélkül a szolgálati tennivalói a békeviszonyokhoz mérten sokkal fokozottabbak voltak. Valószínűleg ön is tudja, hogy a háború alatt az őrsök mennyire túl voltak terhelve munkával, a sok hadifogoly, katonaszökevény, rekvirálás stb., békeviszonyok között ismeretlen feladatokkal. Akik ezt a fokozott, nagy munkát végezték, megérdemlik, hogy ennek a sok küzdelemnek kitüntetésjellegű, látható jelét is viseljék. Akik aztán a harctereken jártak, amúgy is megkapták még ezenfelül a Károly-csapatkeresztet, sőt más kitüntetéseket is. Hol van itt az igazságtalanság, ha talán azt kutatná? Ha Ön a harctéren volt, úgy a háborús emlékéremre szintén igényjogosultsága van, nem értjük, miért nem kapta meg.

Vérző Hungária. 1. Örüljön neki, hogy csak most jötték rá arra a bizonyos megszakításra. A csendőrségi pótdíjat csak a megszakítás nélküli szolgálati idő alapján lehet megállapítani. A nyugdíjaztatása után kegyelmi úton kérje, hogy a megszakítás előtti szolgálati ideje is beszámíttassék a nyugdíjába. Amit a megszakítás körülményeiről nekünk megírt, azt nyilatkozatokba foglalva, esetleg okmányokkal is támogatva, már most igyekezzék igazolni, hogy annak idején az igazolás körül fennakadás ne legyen. 2. Azok a nyugállomá-

nyú csendőregyének, akik 15 évnél kevesebb beszámítható szolgálati idővel rendelkeznek, kevesebb lakáspénzt kapnak, mint a ténylegesek. Ezek a nyugdíjat is a szanalási levonással kapják. De ha a felülvizsgálaton beigazolják, hogy teljesen kereset- és munkaképtelenek és közhatósági bizonyítvánnyal beigazoltan semmiféle keresetük vagy jövedelmük nincsen, akkor a nyugdíjat és lakáspénzt korlátozás nélkül kapják. A 15 évvel vagy annál több beszámítható szolgálati idővel nyugdíjazottak ugyanannyi lakáspénzt kapnak, mint az alacsonyabb fokú lakáspénzben részesülő, hasonló rendfokozatú ténylegesek, családtagjaik számára való tekintet nélkül.

Arad. A multévi 26. sz. Csendőrségi Közlönyben jelentek meg az alapszabályok. Az 1. c) pont értelmében édesanyját illeti meg az emlékérem, ha életben van, ha azonban ő sem élte, akkor az emlékérem önt illeti meg. Az előbbi esetben a dohányárudában vegyenek blankettát s azt kitöltve, adják be a községi előjáróságához, a második esetben pedig őrskihallgatáson kérje, hogy az ön igényjogosultsága szolgálati úton bejelentessék. Reméljük azonban, hogy az első eshetőség forog fenn! Húsvéti jókívánatait köszönjük.

Szabadság. 1. A legénységi állományba tartozóknál a növelési kérvény beadásához feltételként előírt 28 éves korhatár változatlanul megmaradt, csak a tisztikarra vonatkozólag törölték azt a magas óvadékra való tekintettel. 2. Kérje vezénylését a kerület székhelyére, ahol katonai fogászati ambulatórium van. Ott az őrsön szolgálatot teljesíthet s közben kezelteheti a fogait. 3. Erre nincsen semmi lehetőség, mondjon le róla. 4. Nincs, a közeljövőben nem is lesz az államrendőrséghez felvétel.

Dénes. 1. Választ a lekszikon-rovatban fog kapni. 2. A szolgálat időtartamába a pihenő ideje is beleszámít, még akkor is, ha a járőr a laktanyában tartja a pihenőt. Az a lényeges, hogy a szolgálati lapon mi áll a járőr bevonulását illetően. Az Ön esetében 91 óra után 7 adag vezénylési pótdíjra van igénye. A laktanyában töltött pihenő után — ha azt külszolgálatlaltal és nem helyi szolgálatlaltal kapcsolatban tartotta, — szintén illetékes a vezénylési pótdíj. A bevonulás idejeként a szolgálati lapon a pihenő leletének idejét kell feltüntetni. 4. A Szut. 148. pontja értelmében lábbelieket megfelelő állványokon, külön helyiségben kell tartani. A papucs azonban nem lábbeli, hanem egyszerűen csak — papucs, erre tehát az utasításnak ezt az intézkedését vonatkoztatni nem lehet. A papucs célja az, hogy kéznél legyen a szobában, ha a csendőr lefekvés előtt is pihentetni akarja a lábát. Ha az utasítás megengedi, amint meg is engedi, hogy külön helyiség hiányában a

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmarika! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5.

Alapítva: 1770. évben.

Csendőröknek kedvezményes részlettelítés!

REFORM RUHÁZATI R.-T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 7. (Félemelet).

Állandóan dús választék: kész női-, férfi- és gyermekfelsőkabátokban, férfi- és gyermeköltönyökben, bel- és külföldi szövetekben, selyem-, mosó-, és vászonaruban, szőrmében, szőnyegekben, kötött-szövött áruban, ágy- és asztalneműkben, paplanokban, takarókban, női és férfi fehérművekben, stb. stb. **Tavaszi divataruban rendkívül dús választék!** Kedvező fizetési feltételek! Telefon: Aut. 132-96.

Arumintákat és egyes ruhadarabokat megtekintésre készséggel küldünk. — Vidéki megrendeléseket aznap ellintézzük!

Csendőrségi
szállító!!

CIPŐ,

harisnya, ernyő és
bördíszmúárú vásárolható

készpénzáron, hat havi lefizelésre.

Postán is rendelhet!

NORMA cipőkereskedelmi r.-t. BUDAPEST V., Erzsébet-tér 13.

Telefonszám: Automata 800—25.

Kérjen árjegyzéket!

lábbelieket az ágy alatt lehet tartani, akkor a papucsra nyugodtan mondhatjuk, hogy azt mindig oda lehet tenni az ágy alá, ahogyan azt az utasítás a lábbeliekre vonatkozólag előírja. Télen különben csiklandós volna a kamarában jegessé fagyott papucsba belebújtatni a lábat. Szükséges dolog a rend és a csin, de a legénységi szoba végeredményében mégis csak arravaló, hogy lakjanak benne a csendőrök és pedig a megengedhető kényelemmel, amihez a papucs is tartozik.

13. 1. Az említett VI. c. rendeletre való hivatkozással kérje az 1. fizetési fokozatba való besorolását. Kérelmét a magunk részéről feltétlenül méltányosnak látjuk s azt hisszük, hogy a belügyminiszter úr teljesíteni is fogja. A kérelmet a belügyminiszter úrhoz (VI. b) osztály) kell címezni. 2. Általános szabály, hogy visszamenőleges rangjavítás esetén az illetményeket visszamenőleg nem engedélyezik. Megpróbálhatja ezt is kérni, de sok kilátása nincs reá, hogy engedélyezzék.

Türelmetlen. Összes írásai beérkeztek, de velük együtt még legalább száz hasonló. Ne legyen türelmetlen, gondolja meg, hogy ennyi írásnak csak az átolvasása is milyen munkát jelent, hát még az átsimítása. Mindenkinék sorra kell kerülnie, az Ön cikkeiből is sorát fogjuk ejteni egyik-másiknak. Egyelőre várjon a többiek beküldésével. A jövő hó folyamán részletes választ fog kapni mindenikre.

S. L. Nagyon szép dolog, hogy a szüleit segízezi, de azt hisszük, hogy így mégis csak összekocanásra fog vezetni egyszer a testvéreivel. Ha már nagyon biztos akar lenni a dologban, kérjen a szüleitől írást arról, hogy az Ön által küldött összegeket kölcsönnek tekintik s azt Önnek az öröklendő vagyronrészen felül vissza fogják téríteni. Jó lenne, ha a dolgot a testvéreivel is még most, a szülei életében tisztázná, így talán nem lesz annak idején nézeteltérés Önök között. Mindenesetre tapintattal kell a kérdést kezelni, nehogy megbántsa vele a szüleit.

Ermellék. 1. A román konzulátus Budapesten, VI., Teréz-körút 34. szám alatt van. 2. Rendszerint megadják, ha csak valami különös egyéni okuk nincsen arra, hogy megtagadják. Ezt mi nem tudhatjuk, próbálja meg. 3. Mehet egyenruhában is. 4. Az útlevelbe polgáriruhás fényképet kell tennie. Ha külföldi szabadságra akar menni, polgári ruhájának ügyis kell lennie. Azt nincs oka letagadni, hogy csendőr, nagyon is tisztességes foglalkozás az. De ettől eltekintve, a falujában valószínűleg tudják ezt s esetleg kellemetlenkednének Önnek, ha íhamis foglalkozást mondana.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

(13.)

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

— Igen, egy nagyon szép, nagyon kedves asszonyba. — Felelte Borbolya és áhítatosan fordított szemekkel bámult a feleségére, aztán polkázó léptekkel megperdülve, mélyen hajolt meg előtte. A két karját kitárta, olyan kézzintéssel, amilyennel a mutatványos művészek szokták a közönségnek jelenteni, hogy a mutatvány véget ért: — ... Akinek én vagyok a boldog ura.

Eta nevetve csókolta meg az urát: — Csacsi. Megint csak mókázol, pedig már valóban azt hittem, hogy igazán tudod...

Borbolya harsogva nevetett és összevissza csókolta a feleségét. Aztán megint siralmas képet vágva szánakozott: — És még megkínóztad szegényt, hogy folyton Gizit ajánlottad neki feleségül... Te Eta — mondotta aztán Borbolya komolyan — igazán mit ajánlottad neki Gizit, akinek most jó házasság ígérkezik. Hiszen az a postatitkár komoly szándékú fiatalember... Te, nehogy elrontsd a Gizi szerencsését...

— Dehogy rontom Matyikám, dehogy rontom, sőt... — nyugtatta meg Eta titkolódzó mosollyal, — majd meglátod.

— Asszony, asszony, mi fő a fejedben!? — faggatta Borbolya, de Eta lecsókolta a szájáról a kérdést.

— Egy kis türelem és rögtön megtudod...

— Mit csinálsz? — kérdezte Borbolya, amikor meglátta, hogy a felesége átöltözni készül.

— Átöltözöm. Megyünk Berta néniékhez.

Hegedű
armonlum
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes legjobb hangszer, továbbá a legjobb **rádiókészülékek** csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld.

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

A m. kir. csendőrség tagjai legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

á r u h á z á b a n

Budapest, VI. ker., Király-utca 84. sz.

Kedvező fizetési feltétellel.

Kérjen költségmentes vételkényszer nélküli próbacsomagot!!

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6-12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.
HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképészeti szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).

Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

Optima

ÓRÁK arany- és ezüstárak megbízható szállítója

PETŐ EMIL Budapest, V. kerület, Falk Miksa utca 12.

Véglegesített csendőröknek előnyös részletfizetési könnyítések.

Az „Optima” svájci órágyár magyarországi egyedárusítója.

Borbolya siralmas képet vágott. Eta titokzatosan elmosolyodott és aztán nevetve csókolta meg az urát: — No ne félj Matyikám. Tudom, hogy te még szundikálni akarsz. Aludj csak öregem. Aztán, ha kialudtad magad, gyere utánam.

— Mindig is mondom, hogy nincs náladnál okosabb asszony a világon — hálálkodott Borbolya s megcsókolva Etát, tüstént a heverőre telepedett. Már félálomban volt, amikor mondotta: — Menj csak szívem nyugodtan, majd este utánad jövök.

Eta dobogó szívvel sietett a postára, nagyon kikívánczolt belőle a mondanivaló. Az irodában Gizit találta: — Csak nem dolgozol? — kérdezte Gizit, amikor üdvözölték egymást.

— De sajnos, van dolgom, amit még ma el kell végez-nem...

Eta kapva-kapott rajta: — Akkor nem zavarlak Gizikém, bemegyek Berta nénihez...

— Tessék, benn van a hálóban — mondotta Gizi és visszauilt az íróasztalához.

Eta a hálószobába sietett és híven beszámolt Berta néni-nek, hogy hogyan teljesítette a kapott megbízatást. Töviről-hegyire elbeszélte, hogy miket mondott Gál Imre.

— Köszönöm, drága Etám — hálálkodott Berta néni. — Úgyes asszony vagy. Azért bízom rád ezt a kényes ügyet, mert tudtam, hogy jól elintézed.

Berta néni keresztbefonta a karját és halkán mondotta: — Így is jól van. — Aztán elgondolkozva dőlt hátra a karosszékbén. Pár pillanat múlva kiegyenesedett és kiérezhető megnyugvással jegyezte meg: — Így van jól.

— Azt gondoltam én is — szölt Eta.

— De hogyan adjam ezt Gizi eszére? — kérdezte Berta néni s szelíden megfogta Eta kezét: — Eta lelkem, még ez is rád hárul. Amilyen ügyes asszony vagy, ezt is megoldod...

— Én — hökkent meg Eta.

— Te, csakis te, — kérlelte Berta néni, de többet nem mondhatott, mert bejött Gizi, aki már nem tudott az íróasztalánál megmaradni. Mint az álomlovagra váró, az irodában hiába lesett ki az ablakon, hogy jön-e már, akit olyan nagyon vár. A másik ablakon kilátott a kertbe s ott látta Baloghot a vén diófa alatt, aki idegesen hol felállt, hol leült. Érthető, hogy ideges volt. Hiszen nagy elhatározás dagasztotta a szívét. Meg akarta kérni Gizi kezét, csak azt nem tudta, hogy hogyan fogjon hozzá. Már több mondkát szerkesztett meg a fejében, hosszabbat is, meg rövidebbet is. Olyat, amit Gizinek mond és olyat, amit Berta néni-nek. Tudta már, hogy mit mondjon, de amikor arra került volna a sor, hogy való-

ban el is mondja, akkor benne rekedt a szó, mint a rossz dudában a hang. — Pedig meg kell tenni, nincs sok idő hátra, mert lejár a szabadság — gondolta. Hirtelen elhatározással felállt, elszántan indult a ház felé. Ekkor látta meg Gizi, hogy jön és hamar berebbent a hálószobába. Idegesen, dobogó szívvel ült le az anyja mellé.

Eta mintha észre sem vette volna Gizit, megértő pillantást vetett Berta néni-re és minha folytatólagosan beszélne, mondotta: ... Gál Imre volt nálunk locsolkodni. Matyi ebédre marasztotta. Ebéd alatt beszélgettünk és Matyi szokása szerint tréfálkozott Gállal: — Miért legyen neked jobb dolgod, mint nekem? Miért nem nősülsz meg? Gál Imre visszatréfálva kérdezte: — Talán van is már menyasszonyjelölt? Erre én is beleszóltam. Bocsáss meg, Gizikém, — fordult Eta Gizikez-kérlelő mosollyal — csak úgy tréfából említettelek téged, aki eladó sorban vagy, ... csak éppen azért, hogy kiugrassam a nyulat a bokorból, hadd lám, hogyan gondolkozik ez a Gál Imre. Úgy-e, nem haragszol Gizikém?

Gizi nem felelt. Lázasan égő szemekkel szótlanul ült a helyén és feszülten leste Eta szavát.

A hallgatást beleegyezésnek szokták venni, így vette Eta is és könnyedén csevegve folytatta tovább: — Hát erre aztán Gál Imre nagyon elkomolyodott. Úgy kellett a választ kiánsni belőle. Akkor azt mondotta, hogy Gizi nem hozzávaló, mert úrileány, ő meg paraszti sorból származik és csak altiszt. Mondtam aztán, hogy elvégezhetné a postatanfolyamot és lehetne postamester. Hogy felháborodott erre! Azt felelte, hogy olyan angyal még nem termett a világra, akiért ő ott hagyná a csendőrséget...

— Ugyan kérlek! — pattant fel Gizi, — csak nem képezeled, hogy én hozzámennék Gál Imréhez. — Szinte elcsuklott a hangja, annyira környékezte már a sírás. Nem szólt többet. Érezte, hogy nedvesedik már a szeme, restelte ellágyulását és hamar kirohant. Az irodába szaladt. Már-már sírva borult az íróasztalra, amikor belépett az ajtón Gál Imre.

— Kezét csókolom! — köszöntötte Gizit és a zsebéből ilatszerez üvegcskét szedett ki: — Szabad? — kérdezte s feleletet sem várva óvatosan locsolgatta Gizi aranyszínű hajját.

Gizi engedelmesen hajtotta le a fejét: — Köszönöm! Jaj elég, köszönöm! ... — Gál Imre végre megelegelte a locsolást. Gizi finom csipkés keszkenővel száríftgatta a haját és közben ügyesen megtörülte a szemét.

— Különbem nemcsak ezért jöttem — mondotta Gál Imre, amint elrakta az ilatszerez üvegcskét. Gizi felfigyelt,

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15'20 P
 Ugyanaz „Herkules Loden“ minőségben — — — — — 17. — „
 Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18'50 „
 Ugyanaz extra finomban — — — — — 22'50—25.— „
 Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „
 a 40 év óta fiennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán,

Telefon: József 321—78.

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelre.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

BUTORT ÖN IS olcsó, áron vásárolhat
 10—15—20 havi hitelre
TOMORY és TSA butoráruházában,
 IV. Veres Pálné-u. 7.
 (Apponyi téren). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

BUTOR

RÉSZLETRE

12—20 hónapra készpénz-
 árbán, megbízható minőség-
 ben. ROYAL butorcsarnok

VIII. kerület, Baross-utca 34 és 42. — Közalkalmazottak állandó szállítója

barna szeme lánglobbant, de ezt Gál Imre másra magyarázta; udvariasan mosolyogva folytatta: — Azért jöttem, hogy gratuláljak a szép menyasszonynak...

— Kinek? — rebegette Gizi elhalványodva.

Gál Imre nem vette észre Gizi felindulását: — Igaz is, hogy ilyen szép menyasszonyt még nem hordott a föld a kezekén. Lám, lám, hát a postatitkár úr... ki hitta volna, amikor először eljött...

— De hát honnan veszi? — kérdezte Gizi elhülve.

— Már a madarak is csiripelik, az egész falu tudja, — mondotta Gál Imre. — Én is úgy hallottam. De hát most már nem is kell titkolni, mert így van jól, egymáshoz valók. Nagyon, de nagyon örülök a szerencséjének...

Valami hideg fuvalat lehelt át Gizi lelkén, olyan, mint az idő múlása... Talán egy perc, vagy egy óra, talán egy esztendő, vagy egész emberöltő... ki tudja? Vannak pillanatok, amelyek egész élettel felérnek és van élet, melyből csak egy pillanatot élnek. Talán ez is ilyen volt. Ebben a pillanatban Gizike lelke éveket öregedett... De mint ahogyan az öregedni nem akaró ember, újra meg újra megújuló reménységgel várja a tavaszt, ő is még remélt: — Igazán nagyon örül, ha férjhez megy?

— Őszintén mondom, hogy nagyon örülök — felelte Gál Imre, nem is sejtve szavainak kegyetlen hatását. — Régen nem volt ilyen örömem, hogy jól választott Gizike. Olyan férjzet kap a titkár úrban, amelyet megérdemel...

Gizi megremegett. Arca kigyúlt, mint a láng; a szeme lázasan csillogott. Ekkor benyitott Balogh, aki, amikor a vén diófától elindult, nagyon el volt szánva, hogy megkéri Gizit, de amikor a kilincsre tette a kezét, már érezte, hogy fogyton-fogy a bátorsága. Félénken, habozva lépett az irodába, s mint a sóbálvány dermedt meg a küszöbön. Akkor csókolott éppen kezét Gál Imre Gizinek, aki lángvörös arccal és titokzatosan tüzelő szemekkel olyan közel állt a szép őrmester mellé, hogy Balognak ijedtében szinte elállt a lélekzete. A lelkében ő már menyasszonynak tekintette Gizit és ezért a következő szavakban tört ki belőle a fájdalmas féltékenység: — A menyasszonyom... kérem... az én menyasszonyom!

Gál Imre megfordult és barátságosan mosolygott a zöldre vált Baloghra: — Tudom titkár úr. Éppen szerencsekívánataimat fejeztem ki a kedves menyasszonya önagságának. Titkár úrnak is sok boldogságot kívánok...

Gizi idegenül nézett Baloghra, aki elérte a helyzet fonákságát és zavartan hebegette: — Bocsánatot kérek, éppen most akartam... szabad remélnem?...

Gizi lehúnyt szemmel és ziháló mellel pár pillanatra eltűnődött, aztán hirtelen felkapta a fejét és szánakozó mosollyal nézett a választ szorongva leső Baloghra. Nem tudni, hogy kin szánakozott ekkor, magán-e, vagy Baloghon. — Hiszen már az egész falu tudja — mondotta jelentős tekintettel Balognak. — Az őrmester úr is így tudta meg. Most aztán, Janikám, már nem kell többé titkolni, hogy jegyesek vagyunk.

Hogy a nehezen indult megkérés ilyen sima megoldásra is találhat, azt Balogh a legmerészebb álmaiban se merte elgondolni. A féltékenység poklából egyszerre a hetedik menyországba került. Különösen nagy boldogsággal töltötte el, hogy Gizi őt Janikámnak szólította. Nem törődött most már Gál Imrével. A hirtelen rászakadt boldogságtól megmámorosodva felszegg kísérletet tett, hogy csókkal pecsételje meg az eljegyzést, de olyan ügyetlenül, hogy a szája végül lecsúszott egy kézcsókra. Gál Imre mindebből nem értett semmit, mert az egész tereferét a mátkapár szerelmes enyel-

gésének tartotta. Tapintatosan el is akart vonulni, hogy édes kettesben hagyja a jegyeseket: — Megyek a nagyságos asszonynak is szerencsét kívánni — mondotta a nappali felé indulva.

— Menjünk mi is, menjünk — kiáltotta idegesen Gizi.

— Menjünk, menjünk — ujjongott Balogh és nem merte elengedni Gizi kezét. Görcsösen kapaszkodott beléje, nehogy elszakadjon tőle.

Berta néni és Eta nagyot nézett, amikor a hirtelen mátkapár egyszerre berobbant a szobába. Mögöttük jött Gál Imre és nevetve mondotta: — Hozom a jegyeseket.

Balogh szepegve motyogott valamit, amit azonban senki sem értett. Gizi sírva borult az anyjára. Általános ölekezés és csókolózás következett, melynek során a meghatódott Berta néni folyton Gál Imrét ölelgette a jövődöbéli veje helyett.

Igy történt meg Gizi kézfogója, amiről Gál Imre nem is sejtette, hogy ő hozta színre. Mint ahogyan akkor sem sejtette semmit, amikor Gizi pár hónap múlva a kis falusi templomban örök hűséget esküdött Balognak és folyton sirdogált.

Gál Imre értetlenül jegyezte meg, amikor Borbolyáékkal az esküvőről, hazafelé ment, hogy sírt Gizi.

— Vajjon miért?

— Mert nagyon szeretett valakit — szolt Eta ellágyulva.

— Kit? — kérdezte Gál Imre.

Eta különös mosollyal nézett össze az urával és csodálkozva tekintett Gál Imrere. Hát ez az ember csak a bűnösök lelkében tud olvasni, de a női szívekkel szemben vak és süket — gondolta Eta és Gál Imre szemébe nézve, lassan megismételte a kérdést: — Kit? — Aztán könnyen elmosolyodott és jelentős hangsúlyozással felelte: — Az urát...

11.

Venyige bácsi csendesen pipázgatott és az érkezett postát válogatta. Amikor a többi posta közül az újságját kiszedte, a kezébe akadt egy levél, amely Jolánnak volt címezve. Idegesen az orrára csúsztatta a szemüveget. — Óriási, óriási! — dörmögte bosszúsán, amikor ráismert a Gál Imre írására. — Óriási! — Homlokát sűrűn beredőzte a gond, hogy mit kezdjen a levéllel. Ki tudja, mi van benne? Talán olyan, ami megszorítaná Jolánt. Jó lenne előbb elolvasni, mielőtt Jolánnak adná, hátha rossz van a levélben; inkább nem adná oda. Van szegény Jolánnak elég bánata, minek még tetézni. Fel kellene bontani, hogy elolvashassa, mielőtt Jolán szeme elé kerül. Becsületes lelke azonban írtózott még a gondolatától is, hogy megsértse a levéltitok szentségét. Nem is akart ő a más titkaiba férkőzni, csak ezt a levelet tudná valahogyan elintézni. Mert veszedelmes levél, bizonyára veszedelmes. Nagyot sóhajtott és a zsebébe csúsztatta a levelet. Azután borostás állat a térdére támasztott kezére fektette és töprengve nézte a kivásott padlót. — A levél el is veszhetett, nem fogja elolvasni... olvasatlanul elégeti. Csak Jolán ne kapja a kezéhez, hogy meg ne bolygassa alig megenyhült lelki nyugalmát. Nem is fogja Jolán keresni... hiszen nem várt már levelet Gál Imrétől. Ha kérdené is, el fogja tagadni, nem baj, ha most az egyszer hazudik is. Nem lenne bűn, mert csak azért tenné, hogy megkímélje Jolánt újabb csalódástól.

Jolán nesztelenül suhant be az ajtón. — Nem jött levelem? — kérdezte, amint az érkezett postát az asztalon meglátta. Venyige bácsi az újság mögé bújott és úgy tett, mintha nem hallotta volna a kérdést. Jolán a posta között kotorászott: Jaj, sosem jön levelem.

Venyige bácsi zsebébe kezdte sütögetni az eldugott levél. Még jobban bújott az újságjába, mintha egészen belémerült

FUCHS SÁNDOR

Csendőrségi és egyenruházati
felszerelési cikkek szaküzlete

BUDAPEST, VI, Gr. Zichy Jenő-u. 24.

Cégemnél a legjobb minőségű árút, legolcsóbb készpénzárban felár nélkül, a legkedvezőbb részletfizetésre vásárolhatja.

Árjegyzéket, szövetmintákat, legolcsóbb ármegjelöléssel kívánatra azonnal és teljes készséggel küldök.

KERÉKPÁR, VARRÓGÉP,
RÁDIÓ, GRAMOFONOK, LEMEZEK

RÉSZLETRE!

GLOBUS—KOVÁCS JÓZSEF

BUDAPEST, VI. KER., PODMANICZKY-UTICA 1. SZ.

Nyugati p.-u. közlemben. — Telefonszám: Aut. 198.20.

PHILIPS és TELEFONGYÁRI vevőkészülékek, hangszórók, anódpótlók, töltők 6-12-18 óra. Alkatrészek, felszerelések, gummiarúk, szakszerű javítások

volna az olvasásba. Jolánnak reménytelenül lepittyedt a szája, amint a postát végignézte. Szép kék szeme harmatos lett és búsan sóhajtott: — Nem jött, nem is jön már levelem.

Éz sok volt Venyige bácsinak, ezt már nem bírta ki. Lesz, ami lesz, mégis odaadja a levelet. Nem tudná most már eltitkolni egy világot sem. Úgy tett, mintha csak most venne tudomást Jolánról. — Mit keresel? — kérdezte az újságot letéve.

— Néztem, hogy jött-e levelem. És nem jött — mondta Jolán szomorúan.

Venyige bácsi lesütötte a szemét és a zsebében kotorászott: — De jött. Itt van ni. Csak magamhoz vettem, hogy beviszem hozzád és elfelejtettem.

Jolán mohón nyult a levél után. Kipirult az arca, amint az írást megismerte. Gyorsan feltépte a borítékot.

— Mi lesz most? — sóhajtotta magában Venyige bácsi és csüggedten engedte le karjait. Kezeit összekulcsolta és idegesen ropogtatta nagy, csontos ujjait. Félve nézte Jolánt, várta, hogy mikor fakad sírva. Jolán meglepődötten húzta fel a szemöldökét, amint a levelet olvasta. Izgatott, kipirult arcán a megütközés csodálkozott. Amikor elolvasta a levelet, a karosszéke vetette magát és egész hosszában elnyúlva, el kezdett kacagni. Szívalakú kicsi száján csak úgy bugyborékol a kacagás. Venyige bácsi értetlenül nézte a levél hatását, de azután felderült. — Úgy látszik, kár lett volna elégetni, nem rossz, hanem valami nagyon jó van a levélben. — Bátorralanul kérdezte meg Jolánt: — Mit írt?

Jolán nevetve lobogtatta meg a levelet és aztán szelesen átdobta az apjához: — Olvassa apus, ilyen jót még nem nevetett.

Venyige bácsi az orrára tolta a szemüvegét. — Óriási! — kiáltott fel. — Hát hogy merészel ez ilyen hangon írni. Megszóltatás sincsen, mintha valami rossz cselédnek írna. — Mérgekedett Venyige bácsi. Deres haja felborzolódott a hirtelen haragtól, ahogy a levelet olvasta. — Nem tartozik számadással senkinek. Annak udvarol, akinek akar és ehhez senkinek semmi köze. Azt veszi el feleségül, akit akar és nem kéri hozzá másnak a beleegyezését. Hát megbolondult ez az ember? — kérdezte Venyige bácsi indulatosan és Jolánra vetette haragos tekintetét. — Óriási! Te még mulatsz ezen? Ez a hang, de ez a hang! Óriási!

— Olvassa csak tovább, apus — biztatta Jolán nevetve — ott aztán még mulatságosabb.

(Folytatjuk.)

Megfejtés.

A folyó évi 10. számunkban közölt „A régi katonaelet” című pályázatunk megfejtése:

Réges-régen nem úgy volt, mint most. A katona a XIX. század közepéig életfogytiglan szolgált. Messze, esetleg távol hazájától, családjától. Ha ilyen hosszú ideig szolgált, elképzelhető, hogy nem volt gyöngyélet a katonaelet. Nősilnie természetesen nem volt szabad. Hogy a békeszolgálat unalma ne készítse szökésre, mindenféle módot felhasználtak, hogy a legénység idejét lefoglalják. A cifra ruházat és komplikált felszerelés rendbentartása és a kivonuláshoz való előkészítése a napnak úgyszólván legnagyobb részét igénybevette. Ha ezenkívül még maradt üres idő, azt a számtalan ütemre végrehajtandó fegyver- és tüzelési fogások gépies végrehajtásának az unalomig üzött gyakorlása töltötte ki. A gyakorlótéren a legkomplikáltabb alakzatváltásokat és csapatmozdulatokat ismételték százszor és százszor. Mikor ezzel a kiképzési móddal a katona jól idomított, dróton rángatott bábúvá vált, akkor azt mondták, hogy kész, teljesen képzett vitéz. Ha pedig a csapat a szárnyemberek mozdulataira mindent pontosan végre tudott hajtani és feszes tartásban tudott előljárói előtt elvonulni, akkor elismerték, hogy teljesen kiképzett, amellyel az ellenség elé lehet menni. Könnyen elképzelhetjük, hogy mennyi időbe és fáradságba került, míg ezt elérték. Hála Isten, ma már ez nem így van s így könnyebb a katonaelet, mint régen volt.

—o—

Beérkezett 46 pályázat.

Ebből helyesen fejtették meg: Nemes Döbrösy Ferenc csendőr (MágoCs), Sebe Márton th. (Szeged), Simon Albert őrm. (Kemence), Tóth Miklós csendőr (Sóstó-gyógyfürdő), Bacsonyi Jenő őrm. (Biharkeresztes), Deák csendőr (Veszprém), Miklovicz Bálint csendőr (Jászárokszállás), Farkas Pál II. t.-őrm. (Szombathely), Cséke Zsigmond csendőr (Kisvárda), Tösmagi János őrm. (Hódmezővásárhely-Központ), Kálmán Imre II. őrm. (Szombathely), Cseh Gábor csendőr (Somoskőújfalu), Korbics József csendőr (Füzesgyarmat), Farkas Ferenc csendőr (Szil).

—o—

Az ezüst öngyújtót a szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során Nemes Döbrösy Ferenc csendőr (MágoCs) nyerte meg, akinek azt postán elküldöttük.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai nyolchavi részletfizetésre készpénzáron a következő cikket kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv. Minisztérium által rendszeresített egyenruha szöveteket, belésárukat, vásznat,	sifont, zefireket, és egyéb vászónarukat, női s férfifehérműveket készen és rendelésre, törülközőket, selymeket, valamint diszpárnákat a	abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, keztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függöny	és függönykelméket uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket,
---	--	--	--

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. Üllői-út 14. szám Tel. J. 312-97. és J. 392-85.

Az egyes vásárlások utáni első részletek a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi!

BUTOR részleire olcsón VI., Budapest 3. utca 0. Postások és rendőrség szállítója.

6—8—10 havi folyószámlahitelre szelvonok, szalagmunkák matracok, paplanok, szőnyegek, sodronyok vasbutorok elsőrendű kivitelben Budapest, Ráday-utca 38. szám, kárpitós mesternél

Az összes katonai kitüntetések, (miniatűrben is) katonai éremzománcjelvények, sportérmek, versenydíjazások céljára szobrok, serlegek, vésetek, irodai gumbélyegzők, felirati zománcablák **Morzányi Józsefnél Budapesten,** Alapítva: 1870. Telefonszám: Automata 822—17.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20						21			22					23			24	
25						26			27					28				
29			30						31									32
33																	34	35
			36											37	38	39		40
41	42												43					
44									45								46	47
			48						49					50	51			52
53	54																	
55																		
56																		
57																		
58																		
59																		
60																		
61																		
62																		
63	64																	
65																		
66																		
67																		
68																		
69																		
70																		
71																		
72																		
73																		
74																		
75																		
76																		
77																		
78																		
79																		
80																		
81																		
82																		
83																		
84																		
85																		
86																		
87																		
88																		
89																		
90																		
91	92																	
93																		
94																		
95																		
96																		
97																		
98																		
99																		
100																		
101																		
102																		
103																		
104																		
105																		
106																		
107																		
108																		
109																		

KERESZTREJTVÉNY.

Vízszintes sorok.

1. Minden csendőr szívesen olvassa. — 15. Ima végén mondjuk. — 20. Fájdalmuk van, akik ezt teszik. — 21. Erdélyi nép, ahogyan kiejtjük. — 22. Eleség más szóval. — 23. Magán-személy más szóval. — 25. Csapadék. — 26. Gyógytárban árulják. — 27. Krisztus Urunk mellett végezték ki a keresztfán. — 28. Vigyáz. — 29. Biztató szócska. — 30. Szőlő mellé verik. — 31. Jómódú egyének gyakran használt jelzője. — 33. Súlymérték mássalhangzói. — 34. Sakkjátéknál bementés. — 36. Igeköző. — 37. Arcszínre mondják. — 40. Lójárásmódjára mondjuk. — 41. Ilyen olaj is van. — 42/a. Petőfi „sötét verem”-nek emlegeti. — 43. Jeruzsálem melletti híres hegy (hibásan). — 43/a. = 23. — 46. Női keresztnév. — 58. Nem tegnap. 59. Tavasszal is gyakori. — 62. Ha tanul, ökor lesz belőle. — 63. Okozat testvére. — 65. Nem nagy. — 66. Nem mindjárt. — 68. Ilyen töltény is van. — 71. Közigazgatási hatóság határozata. — 75. Láb része. — 79. Ékezetten lábbelihez ragad. — 80. Nem itt. — 81. Szívják. — 83. Névelő. — 84. Ezeket csendőr foglalja írásba kikérdezések alatt. — 88. Régen tintatartó volt. — 91. Nem az enyém. — 93. Angolna német nyelven. — 94. Ha nem pontos időre terjesztenek elő valamit. — 96. = a 83. fordítva. — 98. Világhírű filozófus. — 100. Kis folyócska. — 103. Vármegyénk neve. — 104. Lóversenyteréről híres. — 106. Elszakított erdélyi városka. — 107. Férfi keresztnév. — 108. Lusta, finomabban. — 109. Csendőrnek, katonának nem szabad elhagynia.

Függőleges sorok.

1. Régen így nevezték a pandúrok járási parancsnokát. — 2. Katona is, rendőr is viseli. — 3. Munkánál fontos. — 4. Az ismeretlen adakozó. — 5. Kis gyermeket szoptat. — 6. Személyes névmás. — 7. Szakácsné teszi. 8. Ilyen töltés is van.

9. Fordítva a fogak ígéje. — 10. Találékony más szóval. — 11. Forma. — 12. Becézett Péter. — 13. Ékezettel régi kastély jelzője. — 14. Virág, de főzéseknek való is terem benne. — 16. Jár más szóval. — 17. Több tagot számlál. — 18. Kertész tavasszal teszi a fák ágaival. — 19. Fém. — 24. Vágószerszámnál fontos. — 26. Fűszer. — 28. Nem áll. — 30. A csendőrség előtt sorol. — 32. Emberi test lefestve. — 35. Vidéki kályha. — 36. Álmodjuk. — 37. Üldöz rövidebben. — 38. Ellentétes kötőszó. — 39. = 3. függőleges. — 42. Latinul kémiai jele. — 44. Kötőszó. — 45. Felesége van. — 47. Házi állat. — 60. A legegyszerűbb gép. — 61. Téli sporteszköz. — 64. Öngyújtóban használjuk. — 67. Kérelmező nyújtja be. — 69. Vadász ígéje. — 70. = 7. függőleges. — 72. Francia regényíró. — 73. Étkezőben teszi elé a pincér. — 74. Pap viseli. — 76. Ékezettel drágakő. — 77. Ha a „naccsága” nem engedélyezi, úgy a baka úr nem találkozik a Katijával. — 78. Egyik szülőm. — 79. Hajszín. — 82. Így az arany kémiai jele, fordítva meg rag. — 83. Ha valaki a szilvát konzerválja. — 85. Folyó tavasszal teszi. — 86. Okozat testvére. — 87. A haza ellen-sége, kinek kötéshalál a büntetése. — 88. Lószín. — 89. Nem szívesen fizet. — 90. Nem fent. — 92. Magyar segédje. — 95. Könyvben sok van. — 97. Gondolkodol vele. — 99. Személyes névmás. — 101. Virág része. — 102. Építőanyag. — 104. Csodálkozás. — 105. Igeköző.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyénitől fogadunk el. Határidő május 20. A helyes megfejtők között egy szép könyvet sorsolunk ki. Az eredményt a június 1-i számunkban közöljük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: Győry Aladár.